

PREPORODOV Journal

ISSN 1334-5052 ● MJESEČNIK KDBH "PREPOROD" – ZAGREB ● BROJ 174 ● TRAVANJ 2015.

FATMIR ALISPAHIĆ

NEDŽAD HODŽIĆ I BDSH

BDSH – novi početak ili... (VII)

SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE RH

Više novaca za bošnjačke udruge

INTERVJU – FATMIR ALISPAHIĆ

Bošnjačka žrtva mora biti kompas bošnjačke politike

BIH: KONGRESI, SREBRENICA I "SLUČAJ ZVORNIK"

"Izbori" s jednim kandidatom

Suočavanje sa krvavom prošlošću

Odgovor na velikosrpski teror

KDBH "PREPOROD"

IMPRESUM PREPORODOV Journal

ISSN 1334-5052

PREPORODOV JOURNAL
mjesečnik KDBH "Preporod"

IZDAVAČ:

Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske
"PREPOROD"

ZA IZDAVAČA: Ervin JAHIĆ

GLAVNI UREDNIK: Ismet ISAKOVIĆ

REDAKCIJA:

Emina BUŽINKIĆ

Edis FELIĆ

Mirza MEŠIĆ

Edina SMAJLAGIĆ

Ajka TIRO SREBRENKOVIĆ

SURADNICI:

Helena ANUŠIĆ (Rijeka)

Elvir BEČIROVIĆ (Njemačka)

Bedrudin BRLJAVAC (Sarajevo)

Asim ČABARAVDIĆ (Pula)

Mensur DURAKOVIĆ (Split)

Avdo HUSEINOVIĆ (Sarajevo)

Ognjen KARABEGOVIĆ (Zagreb)

Senadin LAVIĆ (Sarajevo)

Helena MARKOVIĆ (Sisak)

Emir RAMIĆ (Kanada)

Mustafa SPAHIĆ (Sarajevo)

DIZAJN: Midhat MULABDIĆ

FOTO: Ognjen KARABEGOVIĆ, Nuriya KURTIĆ,
Enver PALALIĆ

PRIJELOM: Dario MOLNAR

TISAK: top grafika, Velika Gorica

ADRESA:

Preporodov Journal

Ulica grada Vukovara 235, 10000 Zagreb

TELEFON/FAKS: +385 (0)1 48 33 635

E-MAIL:

kdbhpreporod@zg.t-com.hr

kdbhpreporod@kdbhpreporod.hr

ismet.isakovi7@gmail.com

WEB: www.kdbhpreporod.hr

ŽIRO-RAČUN:

ZABA 2360000-1101441490

DEVIZNI RAČUN:

SWIFT ZABA HR 2X: 70300-280-3755185

CIJENA: 15 kuna

PRETPLATA:

RH 150 HRK godišnje

BiH 40 KM godišnje

Svijet 25 € godišnje

Mišljenja i stavovi koje zastupaju autori, nisu
nužno i stavovi redakcije

Tiskano uz financijsku potporu iz
Državnog proračuna Republike Hrvatske
putem Savjeta za nacionalne manjine
Republike Hrvatske

NA NASLOVNOJ STRANICI:

Fatmir Alispahić, književnik i publicista iz Tuzle

SADRŽAJ

UVODNIK

BDSH – novi početak ili... (VII)..... 3

BOŠNJACI U HRVATSKOJ

Čista namjera, rezultat za ponos..... 4

Pjesnik ljudske prapatnje..... 5

Velika odgovornost medija..... 7

Poslastica za najmlađe..... 11

Slika rata i porača u BiH..... 12

HRVATSKA

Duboke podjele u društvu..... 13

Više novaca za bošnjačke udruge..... 16

INTERVJU – FATMIR ALISPAHIĆ

Bošnjačka žrtva mora biti kompas bošnjačke politike..... 20

BOSANSKI BAROMETAR

"Izbori" s jednim kandidatom..... 31

Suočavanje sa krvavom prošlošću..... 33

Odgovor na velikosrpski teror..... 36

IZ SVIJETA

Širenje ratnog požara..... 38

KULTURA

Majka kara Šećer Salih-agu..... 41

Isusovac o islamu..... 42

Uvijek sam, nikada osamljen..... 43

Dašak Orijenta..... 44

Desetljeće "Djece sa CNN-a"..... 46

Dobri sajamski rezultati..... 47

Dva izdavačka poduhvata..... 48

PRIČE IZ BOSNE

Dobro se dobrim vraća..... 49

DIJALOG CIVILIZACIJA

Zašto volim Bosnu?..... 51

ŽIVJETI ISLAM

Bitke za islam (III)..... 53

UVODNA RIJEČ

BDSH – novi početak ili... (VII)

(...) Stanje i kadrovska preslagivanja u BDSH krajem 2013. godine ukratko bi se mogla opisati kao zakon akcije i reakcije – dvotrećinski Glavni odbor BDSH, uz podršku Nadzornog odbora, izglasava nepovjerenje stranačkom predsjedniku i saborskom zastupniku Nedžadu Hodžiću, dok dvotrećinski Časni sud BDSH, pod kontrolom Nedžada Hodžića, dekretom iz stranke isključuje osmero “odmetnutih” stranačkih čelnika. “Okidač” za takav očajnički Hodžićev potez bila je press konferencija u Puli, na kojoj je sudjelovalo gotovo cijelo čelništvo BDSH i gdje su govorili o netransparentnom trošenju stranačkog novca i Hodžićevoj samovolji. Zanimljivo, od četvorice stranačkih potpredsjednika “preživio” je samo Hilmija Šabić, koji je tjedan dana kasnije, na Izvanrednoj skupštini BDSH u Sisku izabran za predsjednika stranke.

Samo dan nakon “restoranske” sjednice Časnog suda BDSH održana je telefonska, 2. sjednica Nadzornog odbora stranke, na kojoj su aktivno sudjelovali predsjednik Mehmed Džekić i troje članova – Alma Žepčan, Patar Barišić i Husnija Vakufac. Članica Nadzornog odbora Ksenija Selimović nije sudjelovala u radu sjednice (nije odgovarala na telefonske pozive). Sjednica Nadzornog odbora BDSH imala je samo jednu točku Dnevnog reda: očitovanje na Odluku Časnog suda od 08.12.2013. Nadzorni odbor BDSH, na čelu s predsjednikom Mehmedom Džekićem, poništio je odluku Časnog suda kojom se iz BDSH-a izbacuje osam visokopozicioniranih članova. Naime, u Nadzornom odboru su ustvrdili kako je cijeli postupak neregularan jer prethodno Časni sud nije primio Prijedlog za pokretanje stegovnog postupka. Osim toga, naglasili su kako cijela procedura leži na “klimavim nogama” jer, između ostalog, izbačeni članovi nisu dobili priliku izjasniti se o tome za što ih se tereti. Stoga su u Nadzornom odboru BDSH zaključili kako je odluka o izbacivanju članova “teška povreda statutarnih odredaba i osnovnih načela vođenja stegovnog postupka te je kao takva ništavna i ne proizivodi nikakve pravne posljedice”.

Zanimljiva pravna situacija: Nedžad Hodžić i dvotrećinski Časni sud – u klin, a Nadzorni odbor i dvotrećinski Glavni odbor – u ploču (ili obrnuto, kako se kome sviđa). Predsjednik Hodžić je postao “general bez vojske”, a BDSH paralizirana parlamentarna stranka. Pritom su u cijelu priču uključeni USKOK, DORH i Državni ured za reviziju.

15.12.2013. u sisačkom hotelu “Panonija” održana je Izvanredna izborna skupština BDSH na kojoj je učestvovalo 77 od 113 pozvanih delegata (ili 68,14%). BDSH je tada imao 12 ogrankana, od čega najviše u Istri – čak osam. Na Izvanrednoj izornoj skupštini, koju je potaknulo 17 članova Glavnog odbora BDSH, nije bilo delegata iz Pule i Dubrovnika, dok su ostali stranački ogranci bili zastupljeni (neki u punom obimu, a neki s manjim brojem delegata od predviđenog, kao npr. Zagreb). Skupštinsko zasjedanje je trajalo više od pet sati, a posebno upečatljiv je bio uvodni istup Faruka Kurića, predsjednik Glavnog odbora. Radi se o svojevrsnoj “optužnici”, ali i spisku želja i očekivanja koje Bošnjaci imaju kada su u pitanju politički predstavnici, naročito bošnjački saborski zastupnici ili predsjednici bošnjačkih političkih stranaka. Zbog svega navedenog taj govor treba otrgnuti od zaborava i trajno zabilježiti u uvodnom tekstu “Preporodov Journala”.

“Nedžad Hodžić je odgovorom što kao predsjednik BDSH i zastupnik u Hrvatskom saboru nije ništa učinio, niti poticao, niti pokrenuo da se između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine sačini ili donese nekakav zakon, deklaracija ili izjava o zaštiti bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, kao što imaju ostale nacionalne manjine, tj. za sve manjine zaštićene zakonima potpisanih država,

osim Bošnjaka i Roma. Nije ništa učinio da se definiraju, oblikuju i usvoje obilježja bošnjačke nacionalne manjine u RH – grb, zastava i himna, što po odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina imaju pripadnici bošnjačke nacionalne manjine. Nedovoljno je učinio da se prethodna izborna aktivnost organizira i realizira na višem stupnju što je zbog neozbiljne procjene, bez analitičkih pokazatelja, imalo za posljedicu da u Vodnjanu i Svetoj Nedjelji ne sudjelujemo u vlasti. U Raši, gdje je bilo lakše osvojiti tri mandata nego jedan, mi smo zbog ‘političke mudrosti’ našeg predsjednika uspjeli osvojiti samo jednu polovicu mandata. Od parlamentarnih izbora do danas nije osnovan niti jedan ogranak, a spremnih za osnivanje je bilo – Velika Gorica, Split, Zadar, Osijek, Slavonski Brod, Petrinja, Rijeka, Kršan, Medulin, Maljevac i Cetingrad. Imali smo u dva navrata održane Izborne skupštine po ograncima koji nisu prijavljeni Ministarstvu uprave. Politički je neprihvatljivo da predsjednik s tijelima stranke komunicira preko medija i odvjetnika. Neshvatljivo je da predsjednik nikome od legalno izabranih osoba i tijela stranke nije ponudio nikakav zadatak, a sve iz razlog što naš predsjednik ‘sve zna i može’. Posljedica toga je da smo kažnjeni s oko 118.000 kuna, zbog ‘savjesnog’ rada našeg predsjednika. Na sve načine nas je htio disciplinirati, ali nije htio čuti naš glas – i logična je posljedica da smo mu morali reći da mi trebamo nekoga tko će htjeti i moći artikulirati naše interese. Nijednu odluku koju je donio Glavni odbor, predsjednik nije proveo, a od ‘čestitog’ predsjednika nitko nije dobio nijedan konkretan zadatak. Oni su bili dekor ‘našeg’ predsjednika. Nažalost, u našoj stranci imamo članove koji brane i štite ovakav javašluk, nered i nerad, a koji bi morali biti u svemu pravedni... Moram vas podsjetiti da je naš ‘uvaženi’ predsjednik, grubo manipulirajući pojedinim članovima Časnog suda, dekretom izbacio osam članova Glavnog odbora, tj. one koji su bili među inicijatorima današnje Izvanredne skupštine. Ne, nema raskola u BDSH – što neki priželjkuju. Ovo je samo rastanak s onim koji nije htio čuti glas članstva”, rekao je Faruk Kurić.

Skupštinski delegati su jednoglasno usvojili odluku da se novoizabrani predsjednik Hilmija Šabić imenuje osobom koja predstavlja i zastupa BDSH, kao i da se sjedište stranke privremeno premješta na drugu adresu. Osim toga, donijeta je i odluka kojom se Nedžadu Hodžiću zabranjuje daljnje raspolaganje s novčanim sredstvima na stranačkom računu u Erste banci.

Nakon sisačke skupštine počinje (neravnopravna) pravna bitka. S jedne strane nalazi se saborski zastupnik i predsjednik Kluba zastupnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru, a s druge politički nepoznate osobe, nevažne u hrvatskoj političkoj kuhinji i saborskom odmjerenju snaga između većine i manjine. Svaka ruka je važna, a ocjena o pridržavanju pravnih/statutarnih odredbi i formulacija podložna je subjektivnim procjenama i trenutnom odnosu političkih snaga.

Pritom je Hodžiću postalo važno pisanje medija, što je vrlo brzo u “razgovoru ugodnom” osjetila Jadranka Dizdar, zagrebačka dopisnica sarajevskog “Oslobodjenja”, kada je objavila tekst pod naslovom “Slučaj Hodžić: Zamračio pola milijuna kuna?!”. To je bio prvi, ali ne i jedini, Hodžićev “ofsajd” kada su u pitanju novinari. U narednoj, 2014. godini nekoliko puta prekoračuje liniju koja razdvaja “političke mišiće” i argumentiranu kritiku za dobro plaćen javni posao (i buduću saborsku mirovinu). Naravno, na udaru se našao “Preporodov Journal”, jedini bošnjački društveno-politički časopis u Hrvatskoj. (Nastavlja se...) □

Ismet ISAKOVIĆ

Čista namjera, rezultat za ponos

Pučka/narodna kuhinja Dobrotvornog društva "Merhamet – Crveni polumjesec" Sisak u četvrtak, 16. travnja 2015., službeno je otvorila svoja vrata u sisačkom naselju Caprag. Prigodnoj svečanosti u prostorijama društva, na adresi Hrvatskog narodnog preporoda br. 10, između ostalih, prisustvovali su zagrebački muftija dr. sc. Aziz ef. Hasanović, predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj, Kristina Ikić Baniček, sisačka gradonačelnica, Marko Krička i Vlado Andučić, zamjenici sisačke gradonačelnice, Sabina Ferderber, potpredsjednica Skupštine Sisačko-moslavačke županije, dr. sc. Seyyed Mojtaba Akrami, direktor Iranskog kulturnog centra u Zagrebu, Đuro Gavrilović sa suprugom Margaretom, vlasnici Mesne industrije "Gavrilović" iz Petrinje, predstavnici tiskanih i elektronskih medija i mnogi drugi.

U pozdravnom govoru prof. Agan Velić, predsjednik Dobrotvornog društva "Merhamet – Crveni polumjesec" Sisak, naglasio je kako je djelatnost sisačkog "Merhameta" pružanje humanitarne pomoći potrebitima na području Sisačko-moslavačke županije podjelom odjeće i obuće, kao i paketa namirnica i higijenskih potrepština. Međutim, od samog osnivanja postojala je namjera otvaranja pučke/narodne kuhinje, koja je vrlo brzo nakon osnutka i realizirana. "U samo godinu dana postojanja 'Merhamet' je odradio niz humanitarnih aktivnosti. Između ostaloga, zajedno sa Crvenim križem, pomagali smo poplavljenima u Gunji i Bosni i Hercegovini", sa zadovoljstvom je istaknuo Agan Velić, koji je rekao kako se paralelno sa spomenutim aktivnostima nabavljala potrebna oprema i uređivala prostorije čija je ukupna površina čak 196 kvadratnih metara.

Velić se posebno zahvalio Gradu Sisku i gradonačelnici Kristini Ikić Baniček (SDP), istaknuvši kako bez pomoći Gradske uprave ne bilo niti pučke kuhinje. Veliku pomoć je dao i Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj, zatim Mesna industrija "Gavrilović" iz Petrinje, kao i brojni poduzetnici, pojedinci i volonteri. "Pučka kuhinja skrbit će u početku za 50-ak korisnika slabijeg socijalnog statusa koji će obroke moći konzumirati u blagovaonici društva ili nositi svojim kućama. Riječ je o obrocima s Halal certifikatom, što znači da su pripremljeni bez svinjskog mesa i svinjskih prerađevina, a bit će dostupni svima koji iz vjerskih ili zdravstvenih razloga ne konzumiraju svinjsko meso. Obroke ćemo dijeliti svakim radnim danom od 12 do 13 sati. Radimo u koordinaciji s pučkom kuhinjom sisačkog 'Caritasa', pri čemu se dvije kuhinje nadopunjuju. Postoji i lista čekanja koju ćemo jednom mjesečno razmatrati. Svi zainteresirani mogu pomoći uplatom donacija na žiro račun 'Merhameta' ili osobnom donacijom proizvoda ili usluga, a mogu se priključiti i volonterskim radom", rekao je prof. Agan Velić.

Gradonačelnica Kristina Ikić Baniček istaknula je kako je sisačka Gradska uprava još prije godinu dana dala potporu ovom projektu. "Ovo nije samo mjesto za pučku kuhinju, ovo je mjesto za druženje gdje ćete jedni drugima pomoći. Nije sramota tražiti pomoć, sramota je ako možete pomoći, a to ne učinite. Grad će uvijek pomoći ovakve projekte jer ljudima u potrebi moramo pomoći, to je naša obveza", rekla je sisačka gradonačelnica.

Pučku kuhinju je otvorio zagrebački muftija dr. sc. Aziz ef. Hasanović, predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj. "Sit čovjek ne smije leći ako zna da je njegov susjed gladan, jedna je od temeljnih poruka muslimana – i zato otvaranjem 'Merhameta' po-

Aziz Hasanović, Agan Velić i Kristina Ikić Baniček

kazujemo svoju ljudskost. Okupili smo se oko dobra i oko ideje humanosti, kao prijatelji humanosti i dobra", rekao je muftija Hasanović. Iskazao je zahvalnost na potpori Gradske uprave Siska i gradonačelnici Kristini Ikić Baniček, naglasivši kako na taj način Sisak još jedanput potvrđuje kao grad multikulturalnosti, multietničnosti i multikonfesionalnosti, kao iznimno otvorena i tolerantna sredina.

Ovom prigodom potrebno je istaknuti sljedeće... Prvo, Osnivačka skupština Dobrotvornog društva "Merhamet – Crveni polumjesec" Sisak održana je 25. ožujka 2014. godine, a već 15. travnja 2015., dan prije svečanog otvorenja, proradila je prva pučka/narodna kuhinja u dugogodišnjoj povijesti "Merhameta" širom Hrvatske. Ovaj podatak dovoljno govori o ozbiljnosti projekta i ljudi koji sudjeluju u njegovoj realizaciji.

I drugo, prigodom osnivanja naziv "Merhamet" nije odabran slučajno, naprotiv. U BiH riječ "merhamet" ima dugu tradiciju, duboko je ukorijenjen u bošnjačko-muslimanskom narodu i označava nešto uzvišeno, ljudsku dobrotu, posebnu ljudsku vrlinu koja tjera na akciju da se pomogne čovjeku kada se nađe u nevolji. Pravi je čovjek – za koga se kaže da je "merhametli" – onaj koji pomaže drugom bez obzira na vjeru, naciju, boju kože, političku pripadnost, spol, jezik. A može se pomoći na razne načine – i lijepa riječ je pomoć... Merhametli duh i način življenja kroz stoljeća ima svoje čvrsto uporište u vjeri islamu, koju su na poseban tolerantan način prakticirali bosansko-hercegovački muslimani. Kakav odnos musliman treba imati prema svome susjedu/komšiji, najbolje ilustrira dobro znani hadis/izreka Poslanika islama Muhammeda, a.s., koji kaže: "Nije vjernik onaj koji se najede dok njegov susjed gladuje." Drugim riječima, nema vjere bez dobrih djela, bez pomoći drugim ljudima, bez dobročinstva. Sisački "Merhamet – Crveni polumjesec" gradi se na temeljima čistog nijjeta/namjere, a takvi su i rezultati.

Korisnici pučke kuhinje su različitih nacionalnosti i vjeroispovijesti – oko 60% su Bošnjaci, a ostalo su Hrvati ili pripadnici nacionalnih manjina. Za dobivanje redovitih toplih obroka javilo se blizu 120 socijalno ugroženih i potrebitih osoba, ali zbog ograničenih financijskih sredstava i donacija, počelo se s kuhanjem i podjelom 50 obroka najugroženijim. Kada se stvore povoljniji financijski i donatorski uvjeti, planira se i povećanje kapaciteta. Već sada su potrebe između 100 i 150 obroka dnevno. □

Ismet ISAKOVIĆ

ISLAMSKA TRIBINA "DR. SULEJMAN MAŠOVIĆ" – VEČER S AKADEMIKOM ABDULAHOM SIDRANOM

Pjesnik ljudske prapatnje

"Osobito mi je zadovoljstvo da u ime KDBH 'Preporod' i Medžliša Islamske zajednice u Zagrebu danas, 16. travnja, u Kongresnoj dvorani Islamskog centra 'Hadži Salim Šabić' mogu pozdraviti našeg gosta akademika, proslavljenog filmskog scenaristu, prozaika, polemičara i tumača društvenih gibanja, a nadasve pjesnika duha i snažne ironijsko-humorne geste, akademika Abdulaha Sidrana", kazao je Ervin Jahić, pjesnik, književnik i antologičar, predsjednik KDBH "Preporod".

Za Islamsku tribinu četvrtkom "Dr. Sulejman Mašović" nesvakidašnja prigoda: večer s akademikom Abdulahom Sidranom. To se ne propušta! Opuštenog i vidno raspoloženog, spontanog i duhovitog, lucidnog u artikulaciji niza motiva i tema na koje se referirao te potresno dojmljivog u čitanju vlastite poezije Abdulaha Sidrana prepuna posjetitelja s velikom je radošću i poštovanjem pažljivo slušala sat i pol.

Abdulah Sidran i Ervin Jahić

Arheolog vremena i duše, bilježnik čuda i čudesa...

Proslavljeni filmski scenarist, prozaik, polemičar i tumač društvenih gibanja, a nadasve pjesnik duha i snažne ironijsko-humorne geste, akademik Sidran, uz nenametljivo "navođenje" svog kolege, pjesnika Ervina Jahića, predsjednika KDBH "Preporod", bio je vidno raspoložen, duhovit, lucidan u artikulaciji niza motiva i tema na koje se referirao, a i sugestivan i dojmljiv u čitanju vlastite poezije. Red pjesme, red kazivanja bio je "recept uspjeha" rijetko komunikativne književne večeri.

Ervin Jahić tom prigodom također je komplimentirao: "Abdulah Sidrana, pjesnika smrti i ljudske prapatnje, vidim danas najznačajnijim praktičarom pjesništva na bosanskome jeziku. Njegova ukupna poetska imovina otkriva nam poetskoga antropologa, fizičara i matematičara, stihovnoga ljetopisca, meteorologa, botaničara i historičara. Posljednja njegova knjiga pjesama 'Morija', knjiga je o svetim stvarima, o tajnim poslovima smrti, o epidemiji koja u miru obračunava s onima koje ne posiječe rat, o novovjekov kugi. O tome kako je smrt možda nasljedna i kako se širi poput zaraze. Matematički točno ovaj lucidni arheolog vremena i duše, bilježnik čuda i čudesa, vjerojatno najartikuliraniji glas kulture pamćenja i veleposjednik najmarkantnije lirske dikcije na bosanskohercegovačkoj pjesničkoj sceni, i ovdje, kao uostalom i u prijašnjim knjigama, zastupa ideju pjesništva koja je natkrilila više od dvije dekade bosansko-hercegovačkoga pjesništva. Ona, naime, zvuči istodobno otmjeno i huliteljski: 'Pjesma mora biti točna po svemu, a precizna u izrazu.'"

"Pored mene je čovjek koji je živi primjer jedne paradigme koja je izgubila svoje vrijeme. Naime, danas su pisci ljudi koji su istjerani iz javnog prostora. Oni gotovo da nemaju svoj društveni glas. Pisac nikako da udovolji industriji zabave, nikako da nadiđe tu svoju društveno-kulturnu poraznost činjenice da su pisci danas *autisti stjerani u prostor vlastitog teksta koji ne komunicira sa svijetom*. S nama je jedan od rijetkih ljudi, primjer čovjeka koji se othrvao toj i takvoj dijagnozi – Abdulah Sidran", najavljujući Sidrana kao pjesnika a spominjući i njegov ljudski, misaoni utjecaj na nas Bošnjake, kazao je Jahić.

"Iako, ako smijem tako reći, ima kamaru bolesti, on uspijeva izraziti svoj stav o vremenu, upozoriti na jad i čemer društvene po-

zornice u kojoj živi i na neki način potvrditi smisao i svrhu pisca koji kritički *ogovara* vrijeme, misli. Mnogi će reći – zanovijeta. Ali, nizom polemika u posljednje vrijeme pokazao je i dokazao iznimnu intelektualnu kondiciju, pokazao se kao tabadžija – da iskoristim tu uličarsku riječ – i uspio se *pošorati* sa određenim klanovima i unutar kulture u kojoj djeluje, dekontaminirati na neki način stvari i postaviti ih na pravo mjesto. Oni koji ga vole kažu da 'kada Sidran hoda Ferhadijom, kao da Bosna s njime hoda!' Fino to liježe i stoji i uz Sidranovu građansku i spisateljsku osu. Tako i oni koji ga vole, ali i oni koji ga osporavaju, nikad, baš nikada, ne osporavaju kakvoću i snagu Sidranovu. Abdulah Sidran je svjetsku slavu stekao kao filmski scenarist izvedeci jugoslavensku kinematografiju iz uskih balkanskih okvira. I to s filmskim scenarijima za dva filma: 'Sječaš li se Doly Bell' i 'Otac na službenom putu'. Ali je prije svega i ponad svega, po vokaciji i po svom izvornom glasu – pjesnik", podsjetio je Jahić. "Neće biti teško složiti se oko jedne definicije, kritičke naljepnice koja mu pristaje, kako je Sidran bio jedan od ponajvećih pjesnika poraza, ljudske prapatnje. Pjesnik negativne ontologije. Ono što je za ljude iz književnosti važno, a što Sidran nosi kao svoj identični, samородni, samonikli duh i dah, u književnosti jeste – beskrajna jasnoća, kao i vrlo kompleksni slojevi koje ta jasnoća podrazumijeva u poeziji."

Morate mi oprostiti što sam pisao samo remek-djela!

"Vrlo malo sam objavljivao knjige, nisam bio puno pisac, a kada se svađam, to je potvrda mog lijepog, vitalnog duha. To se kaže, brate, biti ters – svađalica. A to sam postao zadnjih desetak godina. Sâm sam sebi kazao: 'Bilo bi bolje da si se takav i rodio nego što sam 50 godina trpio sve što se nije trebalo trpiti', najavljujući tu večer svoju osebnost i stvaralaštvo obećao je Sidran – kroki onoga što je uradio u književnosti. Ispunivši užitkom i dijalogom sat i pol te tribine. "Kad me ruže, grde, panjkaju, kada me napadaju što nemam opus, svojim negatorima, osporavateljima kažem: 'Morate mi oprostiti što sam pisao samo remek-djela! Ono između sam preskak'o!', našalio se šarmantno, u svom satirično-pehlivanskom, šeretsko-lucidnom stilu Abdulah Sidran.

“Sve što sam napisao i sve što se na to može kazati – imalo je šansu, ali epoha u kojoj živjeh, socijalne okolnosti koje su bile ovakve i onakve, nisu mi omogućile da mjeru svoje darovitosti u punom smislu iscrpim i da sve ono što je možda bilo moguće i ostvarim. Stihovi su pametniji od autora, čestitiji, ne daju se iskvariti” nastavio je Sidran i svoje je svete trenutke ganuća podijelio s publikom, krenuvši s govorenjem prve svoje napisane pjesme u kojoj je *našao svoj glas*, pjesme “Slijepac pjeva svome gradu”. Nastavio je s pjesmom iz intimne koju gledatelji djelomično poznaju iz scenarija “Otac na službenom putu”, a i jednom profetskom koja je naslutila ratni kaos i koju je *odsanjao* na makedonskom jeziku. Pjesma je to “Mora” u kojoj je, objasnio je Sidran, opet progovorio Božjim glasom.

“Dosta toga sam pisao u razdoblju 1992. 1993. godina. Ervin Jahić je naslovio svoju nagrađivanu, reprezentativnu antologiju ratne i poratne bosanskohercegovačke lirike 'Zašto tone Venecija' jednom od tada napisanih pjesama. Nastala je 1993. godine, prvih dana septembra, na filmskom festivalu u Veneciji, a kamo sam otišao iz Sarajeva uz pomoć Amerikanaca u nekom vojnom transporteru. Iskrkali su me kod Bona, s mukom sam stigao u Veneciju da bih bio u žiriju, kao nekadašnji pobjednik tog Festivala. Na pola Festivala, bio je četvrtak, kao i danas, u noći od četvrtka na petak, doživio sam tu pjesmu. Sutradan sam zamolio domaćina da me oslobodi obaveze žiriranja jer idem kući - u Sarajevo. Imao sam osjećaj da proklinjem tom pjesmom bezdušni Zapad, da pišem molitvu. Ponekad se napravi nešto i što pjesnik nije – hotio”, objasnio je Sidran jezgrovito. Nesalomljivi je duh Sarajlija iz tog vremena Sidran vješto prenio publici pripovijedajući nekoliko tragikomičnih skečeva. A i svoju osobnu muku i odvažno hrvanje s brojnim teškim boleštinama. Spomenuta je i nedavno tiskana Sidranova knjiga “Moriya”, knjiga u kojoj je 56 “primjera”, kako Sidran reče “i koja se sama pisala, o čudesima smrti. O smrti koja ubija one koje rat nije *posjekao*.”

Čovjek svuda mora udjenuti dokaz o vedrini

“Sa margina čitanja te poezije spominjali ste”, apostrofirao je Ervin Jahić u opuštenom dijalogu sa Sidranom, “Bosnu kao kvintesenciju svoga iskustvenog doživljajnog svijeta. Na jednom mjestu dogodio se i čudesno precizan, sidranovski, komentar: Historija Bosne je historija otimanja za Bosnu!”, podsjetio je pjesnika Jahić. “Suočili ste se tada s jednom vrstom ideološkog uma koji je vrlo operativan, agiln, radio je po svim linijama; dolazilo je sa sveučilišta, kojekakve insinucije od na žalost sveučilišnih profesora, denuncijanata. Na neki ste način ekologizirali društveni prostor, dotad neprofitan i autoritaran, kakav samo može biti kad se klanovski

Brojni posjetitelji na tribini u zagrebačkom Islamskom centru

ABDULAH SIDRAN (Sarajevo, 1944.), pisac rijetke dramatičnosti i eminentne vizualnosti poznat je široj javnosti ponajprije po filmskim scenarijima za nagrađivane u svijetu filmove: “Sjećaš li se Dolly Bell” (1981.) i “Otac na službenom putu” (1985.). Napisao je i scenarije i za filmove: “I to će proći” (1985.), “Kuduz” (1989.), a iste godine i “Povratak Katarine Kožul”, potom “Praznik u Sarajevu” (1991.), “Savršeni krug” (1997.), “(A) Torzija” (2002.), te “Prvi put s ocem na izbore” (2006.).

Osnovnu školu, gimnaziju i Filozofski fakultet Sidran polazi u Sarajevu i zarana počinje pisati i uređivati omladinske listove i časopise, vodi tribine. Do početka rata u Bosni i Hercegovini bio je zaposlen na TV BiH kao dramaturg. U književnosti se javio s pjesmama u generaciji pjesnika koju nazivaju “šezdesetosmaškom”. Neke od tih pjesama su: “Šahbaza”, “Sarajevska zbirka”, “Bolest od duše”, “Zašto tone Venecija”, “Moriya”... Izuzetno priznanje primio je za pjesme objavljene tokom rata u Bosni i Hercegovini – za “Sarajevski tabut” nagrađen je “Nagradom slobode” PEN-centra Francuske. Izbor iz njegove poezije preveden je na brojne svjetske jezike. Spomenuo je ponosno i talijansko dvojezično izdanje za koje je dobio nagradu “Premio letterario 1996 della Fondazione Laboratorio Mediterraneo”.

Abdulah Sidran je član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. A voli istaknuti i da je majstorski kandidat u šahu. Zadnjih je godina živio u Goraždu, sada opet u Sarajevu.

“Sidran je pjesnik koji traži dijalog pa u svojoj poeziji zamišlja sugovornika kojem poručuje svoje stihove, a tu je riječ o priopćavajućoj poeziji”, zapisuju Sidranovi suvremenici, kao pjesnik Marko Veršović. U Islamskom centru u Zagrebu, na tribini održanoj 16. travnja 2015., imao je vrsnog sugovornika Ervina Jahića, a i publika se s velikim zanimanjem uključila u taj njihov dijalog. □

i klijentalistički organizira grupa ljudi. Naoko je to književna priča, ali ima reperkusije po cijelo društvo, pa i za ono što zovemo regija.”

“Napisao sam o tome i jedan ozbiljniji tekst, a koji se zove 'Oranje mora'. Taj posao ja i zovem - oranje mora. Što si radio cijeli život, Avdo? – Or'o more!”, zorno je objasnio uzaludnost promjena, ali i upornost s kojom književnici i drugi kreativni ljudi pokušavaju promijeniti na bolje ovaj naš svijet.

Riječi je te večeri bilo i o Sidranovoj prozi, o knjizi “Otkup sirove kože”. “To je svojevrsna vaša duhovna biografija. Nepravедno bi bilo ne spomenuti i vaš odnos prema jeziku, nečemu što traje nepune tri godine, a što se zvalo 'Veče sa Sidranom', na TV Sarajevu, a gdje ljudi kupe ulaznice i gdje ih vi provedete kroz kolaž svojih pjesama. I uvijek je sala bila puna, unosilo se i dodatne stolice.” Podsjetio je Ervin Jahić na Sidranovo kazališno razdoblje popularnosti. “Čovjek svuda mora udjenuti dokaz o vedrini. Nitko ne voli, a teško je na svoje jade primati izvještaje o tuđim jadima...”, komentirao je Abdulah Sidran. “Jedna od najradosnije primanih dionica u tim mojim programima bilo je polusatno moje kazivanje o stanju i situaciji našeg bosanskog jezika.” Ispričao je Sidran publici tu večer i o svom osmogodišnjem samovanju u Goraždu. U svašta je, eto, nadasve duhoviti Sidran, kako je i sam više puta ponovio “udijevao svoj dokaz vedrine”, svoju, a i bošnjačku, duhovnost i nesalomljivost. □

Edina SMAJLAGIĆ

MEĐUNARODNI SIMPOZIJ "ISLAM I MEDIJI" (ZAGREB, 23.-25. TRAVNJA 2015.)

Velika odgovornost medija

U organizaciji Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj, Naučno-istraživačkog instituta "Ibn Sina" iz Sarajeva, Sveučilišta u Zagrebu i Medžlisa Islamske zajednice Zagreb, od 23. do 25. travnja 2015. u Zagrebu je održan Međunarodni simpozij na temu "Islam i mediji".

Jedna od središnjih tema suvremenoga svijeta odnos je masmedijskih proizvođača globalnih tendencija prema islamu. Svjedoci smo stalne proizvodnje nesporazuma, stavljanja islama u kontekst kojemu ne pripada, te skrivenih ili otvorenih poistovjećivanja islama sa stavovima i aktivnostima koje većina i islamskoga svijeta osuđuje i odbacuje. Također smo svjedoci pozivanja na islam od strane onih koji krše temeljna načela islama kao religije mira i tolerancije. Stoga su organizatori Međunarodnog simpozija "Islam i mediji" željeli propitati mehanizme masmedijskog posredovanja islama i način na koji masmediji sudjeluju u oblikovanju iskrivljene slike islama u svijetu. Osim toga, namjera je bila i sučeljavanje različitih, ponekad i suprotstavljena mišljenja o temi koja ulazi u samu bit suvremene pozicije islama u svijetu, a samim tim i u temelje odnosa Istoka i Zapada. Osobito je važno pitanje sustava medijskih posredovanja stavova i mišljenja kako samih sljedbenika islama, tako i onih koji govoreći negativno o islamu globalnim medijskim projektima kreiraju različite oblike i razine straha od islama. Također, namjera organizatora bilo je analitičko propitivanje kulturološke dimenzije (samo)prezentacije islama: da li su muslimani dovoljno učinili da se islam u pravom svjetlu predstavi svijetu?

Tokom održavanja Međunarodnog simpozija "Islam i mediji" u Islamskom centru i Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu predstavljeno je 28 radova znanstvenika iz područja (mas)medijske problematike, novinara, aktivista, teoretičara medija, stručnjaka srodnih područja i ljude vjere, iz sedam zemalja: Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Srbije, Irana, Alžira i Tunisa. Njihovi referati bit će objedinjeni u zbornik, svojevrsno referentno štivo koje analizira tretiranje islama u medijima, kao i percepciju uloge medija kod muslimana.

Teme i učesnici Međunarodnog simpozija "Islam i mediji"

U večernjim satima, u četvrtak, 23. travnja 2015., upriličeno je svečano otvorenje simpozija u Kongresnoj dvorani "Hadži Salim Šabić" Islamskog centra u Zagrebu. Prisutnima su se obratili zagrebački muftija dr. sc. Aziz ef. Hasanović, predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj, prof. dr. sc. Damir Boras, rektor Sveučilišta u Zagrebu, dr. sc. Rouhollah Ghaderi Kangavari, direktor Naučnoistraživačkog instituta "Ibn Sina" iz Sarajeva, Šime Jerčić, ravnatelj Ureda Komisije za odnose s vjerskim zajednicama i Berislav Šipuš, ministar kulture RH.

Sljedećeg dana, u petak, 24. travnja 2015., u dva dijela, u Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu i Kongresnoj dvorani Islamskog centra u Zagrebu (panel rasprava), uslijedili su referati sljedećih učesnika Međunarodnog simpozija "Islam i mediji":

- muftija Ševko ef. Omerbašić, Zagreb, Hrvatska: "Uloga medija u obnovi Islamske zajednice";
- dr. sc. Rouhollah Ghaderi Kangavari, Naučnoistraživački institut "Ibn Sina", Sarajevo, BiH, Maryam Roientan, Iran: "Medijska diplomacija i islamski medij u međunarodnim odnosima";

Svečano otvorenje Međunarodnog simpozija "Islam i mediji"

- Vahid Parast Taš, mr. Maryam Rezaeian Ramsheh, Sveučilište u Isfahanu, Iran: "Mjesto i uloga duhovne diplomacije u islamskom svijetu";
- prof. dr. sc. Inoslav Bešker, Sveučilište u Dubrovniku, Hrvatska: "Progresivna i regresivna uporaba novih medija sa strane nekih pokreta u muslimanskom svijetu";
- prof. dr. sc. Foad Izadi, Sveučilište u Teheranu, Iran: "Islamofobija u globalnim medijima";
- prof. dr. sc. Abderrazak Sayadi, Filozofski fakultet Sveučilišta u Manubi, Tunis: "Arapski mediji spram 'Arapskog proljeća': pogled iz Tunisa";
- mr. sc. o. José María Cantal Rivas, Družbe Misionara Afrike, Oran, Alžir: "Kršćanska medijska prisutnost u muslimanskoj zemlji: iskustvo Katoličke crkve u Alžiru";
- dr. sc. Fahira Gežić Čengić, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, BiH: "Samoprezentacija muslimana – prezentacija islama";
- panel rasprava na temu "Medijska iskustva u posredovanju religijskih sadržaja" (moderator mr. sc. Augustin Bašić, novinar na HRT-u; sudionici rasprave – Salahudin Fetić, predstavnik Media centar Sandžak pri Islamskoj zajednici u Srbiji, Mirsad Ovčina, urednik i novinar Radija BIR, mr. sc. Mirnes Kovač, novinar islamskih informativnih novina "Preporod" iz Sarajeva i dr. sc. Suzana Vrhovski Peran, glavna urednica Informativne katoličke agencije).

U subotu, 25. travnja 2015., u Kongresnoj dvorani "Hadži Salim Šabić" Islamskog centra u Zagrebu prezentirani su sljedeći referati:

- dr. sc. Suzana Vrhovski Peran, Hrvatska; "Prikaz islama u hrvatskim katoličkim medijima";
- mag. comm. Ivan Šaravanja, HINA, Hrvatska: "Percepcija islama kroz moderne medije";
- dr. sc. Ibrahim Kajan, Univerzitet "Džeman Bijedić", Mostar, BiH: "Od promišljenog do sektaškog ('unutarnje', 'vanjsko' i 'integrarno' u tematskom izboru internetskih pristupa islamu);

- mr. sc. Mirnes Kovač, "Preporod" Sarajevo, BiH: "Kako odgovoriti na brutalnu zloupotrebu islama na Istoku i rastuću islamofobiju na Zapadu?";
- prof. dr. sc. Hasan Rahimpour Azgadi, Sveučilište u Komu, Iran: "Mediji i islamski svijet";
- prof. dr. sc. Mario Plenković, Sveučilište u Mariboru, Slovenija: "Utjecaj medija na vjersku toleranciju i povjerenje među narodima";
- Nevzet Porić, Ljubljana, Slovenija: "Mediji i islam u Sloveniji";
- mr. sc. Mirza ef. Mešić, Zagreb, Hrvatska: "Islam i muslimani u hrvatskim medijima";
- mr. sc. Saeid Abedpour, Naučnoistraživački institut "Ibn Sina" Sarajevo, BiH: "Religijski ekstremizam i mediji na Balkanu";
- mr. sc. Nadir Dacić, mr. Sami Džeko, Srbija: "Mediji i širenje vjerskog ekstremizma u Sandžaku";
- dr. sc. Stjepan Malović, Zagreb, Hrvatska: "Vrijeme je za 'sporo novinarstvo'";
- prof. dr. sc. Gordana Vilović i doc. dr. sc. Igor Kanižaj, Fakultet političkih nauka Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska: "Uloga obrazovanja novinara u promicanju različitosti";
- mr. sc. Nenad Vertovšek, Sveučilište u Zadru, Hrvatska: "Razotkrivanje masmedijskih predodžbi o islamu kao kritika globalnih aspekata masmedijske manipulacije";
- mr. sc. Vesna Ivezić, Zagreb, Hrvatska: "Vjetar u kosi – razmatranje fenomena 'islamske marame' u procjepu između zapadnog i nezapadnog diskursa";
- prof. dr. sc. Lino Veljak, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska: "Kako metafizičke predrasude postaju zbiljske snage?";
- dr. sc. Tomislav Kovač, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska: "(Ne)moguća uloga medija u kršćansko-muslimanskom dijalogu";
- mr. sc. Augustin Bašić, HRT, Hrvatska: "Počeci religijske kulture na HRT (siječanj 1991. do danas)";
- prof. dr. sc. Sead Alić, Sveučilište Sjever, Hrvatska: "Kadriranje islama";
- prof. dr. sc. Remzija Hadžiefendić Parić, Zagreb, Hrvatska: "Islam u medijima s lingvostilističkog aspekta";
- muftija dr. sc. Aziz ef. Hasanović, Zagreb, Hrvatska: "Mediji i misija vjere".

U nastavku izvještaja sa Međunarodnog simpozija "Islam i mediji" detaljnije ćemo obraditi četiri referata, različite tematike, izlagača iz Hrvatske, BiH i Irana, koji zajedno daju vrlo dobru sliku stanja u muslimansko-islamskom svijetu, kao i odnosa medija prema tim procesima.

Posebno je opasno "uvlačenje" u sektaški sukob na relaciji šiiti – suniti

Mr. sc. Mirnes Kovač, novinar islamskih informativnih novina "Preporod" iz Sarajeva, u referatu pod nazivom "Kako odgovoriti na brutalnu zloupotrebu islama na Istoku i rastuću islamofobiju na Zapadu?" uvodno je istaknuo kako smo na političkoj geografiji Bliskog istoka svjedoci trećeg vala geopolitike, koji se dešava od završetka Hladnog rata (09.11.1989., rušenje Berlinskog zida). Pritom zadnjih 20-30 godina Zapad nastupa s pričom u međunarodnim odnosima kojeg imenuje, odnosno najavljuje kao proces "demokratizacije i liberalizacije" Bliskog istoka.

"Ono što u posljednje vrijeme, tačnije od ramazana prošle godine imamo na sceni ovog regiona jeste rast tzv. 'Islamske države' (ISIL, ISIS, IS), koji kao pojava predstavlja najporazniju posljednicu ovih geopolitički preslojavanja. A u smislu islama kao svjetske vjere, njegove kulture, doktrine, njegovih sljedbenika i naroda – ovo se sigurno može okarakterizirati kao jedan od najžešćih udara na njegove temeljne postulate, učenja, odnosno njegovu zloupotrebu. Danas je pred muslimanskim društvima – posebno pred učenicima islama izazov borbe protiv ove pošasti. Jer ovaj 'teroristički entitet' za svoje političke ciljeve, za mutantnu militarističku utopiju, anti-westfalski koncept uređenja – za kojeg tvrde da je 'obnovljeni hilafet' zasnovan na 'metodu poslanstva' – koristi temeljne islamske tekstove Kur'ana, hadisa, učenjaka islama i primjere/uzore iz muslimanske historije. Odmah na početku treba primjetiti jednu veoma indikativnu stvar: ovoj grupi do sada nije pristupio niti jedan značajniji, poznatiji, ugledni islamski učenjak – bez obzira koliko taj učenjak, recimo, bio radikalnih stavova ili tumačenja", naglasio je Kovač.

Govoreći o načinu borbe protiv tzv. Islamske države, protiv njihovih ideja, nastranosti, širenja i propagiranja, u kontekstu prostora i položaja (Balkana i Europe), Kovač je istaknuo kako je ključna stvar razumijevanje porijekla i privlačnosti/priziva koji ova ideologija ima, posebno na mlade. ISIL danas koristi sve najsavremenije tehnološke alate da pviruče što više podrške i mladih regruta. Sada je globalni izazov što će se desi i kada se ta grupa porazi, smatra Kovač, koji pritom postavlja i nekoliko suštinskih pitanja. Da li će se, kada i gdje pojaviti još radikalnija i još opasnija? Kako "neutralizirati" više od 50.000 zaluđenih zealota? Da li je uopće moguće vratiti ljude koji se jednom otisnu u tu nepredvidivu avanturu? Na koji način odgovoriti na njihovu sveprisutniju propagandu na društvenim mrežama?

"Držim da mi imamo itekako velike, ali, nažalost, neiskorištene resurse. Smatram da Islamska zajednica nije ni svjesna, niti kod relevantnih sektora postoji spremnost da se shvati ozbiljnost ove situacije i učine strateški koraci kako bi se protiv ove pošasti načinili valjani odgovori. Ipak, na te korake će nas natjerati budući razvoj događaja. Taj izazov je ono što je opasno za našu budućnost u EU i NATO-u. Svakako nestabilna politička situacija, zastoj u EU i NATO integracijama, veoma krhka državna struktura, predrasude u regionu i Evropi prema najbrojnijem stanovništvu Bosne – muslimanima. Sve ovo su dodatni razlog da muslimani u Bosni, ali i muslimanske zajednice u regionu Balkana, moraju ostati mudri, jasni i precizni kada su u pitanju ti konflikti na Bliskom Istoku. Svako stavljanje na bilo koju stranu može biti pogubno i na domaćem nivou, ali i dugoročno u odnosu prema Islamskom svijetu. Posebno je opasno 'uvlačenje' u sektaški sukob na relaciji šiiti – suniti. Globalni problem je nepostojanje dovoljne svijesti o opasnosti trenutnog razvoja ove situacije, nepoznavanje osnovnih stvari i zbunjivanje javnosti problemima u ovom regi-

onu. Sve to globalno stvara više nego idealnu klimu za bujanje i rast islamofobije – od koje će negativne posljedice imati svi muslimani koji žive u zapadnoj hemisferi. Put muslimana ovog regiona, a ovdje prvenstveno mislim na muslimane Bošnjake, put je znanja i čuvanja svog stoljećima utemeljenog i verificiranog vjerodostojnog tumačenja islama i razvijanje institucionalnog čuvanja vjere, obreda, običaja. Općenito, tradicije tumačenja i življenja islama u skladu sa vremenom i prostorom koja je ovdje utemeljena, priznata i prepoznata kao sasvim adaptirana na savremene tokove življenja i međuvjerskog razumijevanja”, zaključio je mr. sc. Mirnes Kovač.

Dva izazova: urota islamofobije i smutnja ekstremizma i tekfira

Dr. sc. Rouhollah Ghaderi Kangavari, direktor Naučnoistraživačkog instituta “Ibn Sina” iz Sarajeva, u referatu pod nazivom “Medijska diplomacija i islamski medij u međunarodnim odnosima” uvodno je istaknuo kako smo u vremenu globalizacije suočeni s pojavom eksplozije informacija, od koji su mnoge netočne i nepouzdana. Različite države na međunarodnoj sceni nastoje producirati i nametnuti svoju interpretaciju međunarodnih zbivanja, koristeći se pritom brojnim oblicima informativnog i medijskog inženjeringa. Manipulacija slikom ili inženjering slike u kontekstu javne diplomacije javlja se u četiri zamisliva vida: u građenju vlastite slike o sebi, slike drugoga o sebi, vlastite slike o drugome i slike drugoga o drugome. Naglasio je kako je svijet islama danas suočen s dva velika problema i izazova: s jedne strane, urota islamofobije, a s druge, smutnja ekstremizma i tekfira.

“Pojedini mediji u muslimanskim zemljama poput ratnih trubljivi tekfirijskih skupina šire mržnju, strah i netrpeljivost, dolijevajući ulje na vatru islamofobije, s jedne, i sektaštva, s druge strane. Za koga i radi čega? U najboljem su slučaju ti mediji plaćenici bez naknade i smutljivci bez nauma. Kažemo, u najboljem slučaju, svjesni da stvari nisu tako optimistične”, rekao je direktor sarajevske “Ibn Sina”.

Istaknuo je kako usprkos postojanju najsofisticiranijih oblika komuniciranja i informiranja, muslimanska ulema i danas ima svoju važnu, tradicionalnu ulogu u društvu, naročito u zajednicama vjerujućih ljudi. Hutba kao medij još je kod muslimana veoma utjecajan činitelj oblikovanja javnoga mišljenja. Tome svakako treba dodati i fetve, saopćenja, apele, otvorena pisma i slično. Ghaderi Kangavari je naglasio kako je taj utjecaj i obaveza i odgovornost muslimanske uleme u aktualnim okolnostima, jer oni mogu mnogo toga učiniti na buđenju svijesti i moralne odgovornosti ne samo kod naroda, već i kod političkih elita. Naime, njihovo pregnuće u formi onoga što danas nazivamo duhovnom diplomacijom bilo bi od velike koristi.

“Korijeni duhovne diplomacije kod muslimana sežu još u vrijeme Poslanika islama i njegovih pisama tada najmoćnijim svjetskim imperatorima, a takvu praksu u novije vrijeme nalazimo u pismu imama Homeinija Gorbačovu, osamdesetih godina prošlog stoljeća, ili u najnovijem otvorenom pismu ajatolaha Hameneija omladini na Zapadu. Analizirajući stanje u svijetu islama, u prošlosti i sadašnjosti, sa žaljenjem konstatiramo da je uzrok svih muslimanskih problema uglavnom bilo odsustvo znanja i pravilnog razumijevanja stvari, s jedne, te religijski puritanizam i politički konformizam i snishodljivost, s druge strane. A u životu i praksi našega Poslanika nalazimo sasvim dovoljno inspiracije za život i djela u kojima će se zrcaliti i međusobno nadopunjavati istinska vjera, razboritost, moralnost i ljepota humanog odnosa prema sebi i drugome. Ali, danas je u mnogim sferama upravo suprotno; činjenje dobra na našoj je vrijednosnoj skali ustupilo mjesto zlu! Kolika je i kakva uloga muslimanskih medija u svemu ovome, prođite sami”, rekao je dr. sc. Rouhollah Ghaderi Kangavari.

Masovni masakri predstavljaju i neku vrstu propagande i komunikacijskog sredstva

Mr. sc. Saeid Abedpour, iz Centra za balkanološke studije Naučnoistraživačkog instituta “Ibn Sina” u Sarajevu, u referatu pod nazivom “Religijski ekstremizam i mediji na Balkanu” istaknuo je kako je militantni ekstremizam produkt zapadne politike, dok je religijski ekstremizam produkt arapske politike.

Posebno se osvrnuo na tzv. selefijske medije u Bosni i Hercegovini, koji djeluju na tri ravni. “Mnoga printana i internetska izdanja bosanskohercegovačkih muslimana imaju moderne i katkad selefijske pristupe. Ali ovi pristupi ne odaju duh nasilja i militarizma. U nekim selefijskim izdanjima može se primijetiti odsustvo tolerancije, ali ova izdanja vode računa o tome da suprotstavljanje drugačijem mišljenju i stajalištu ne prevrši mjeru. Ekstremistički mezhebski mediji, međutim, imaju drugu prirodu i suštinu. Ekstremistički religijski mediji koji su uglavnom dostupni na internetu smatraju ga najbržim sredstvom plasiranja poruka. Internet stvara jedno specifično ozračje u kojem studenti teologije, promotori vehabizma i vojni dobrovoljci postaju 'novinari'. Internet je opasno sredstvo u rukama religijskih ekstremista. Internet kada se radi o religijskim ekstremistima predstavlja terorizam i u situaciji kada postoji zakonski vakuum, posebno na internetu, tada internetska pisanja muslimanskih ekstremista služe u svrhu izazivanja mržnje prema drugome, širenje sistematskih laži te za 'intelektualno ispiranje' mladih”, rekao je Abedpour.

Naglasio je kako se moderno novinarstvo temelji na kritici, prosvječenosti, plasiranju informacije i komuniciranju s recipijentom. Međutim, internetski mediji su bazirani na monologu i ne komuniciraju sa realnim društvom. “Oni plasiraju svoje lažne poruke, stajališta, vijesti i informacije pri tome ne pružajući odgovore na iznesena stajališta. U velikom broju slučajeva nije jasno u čije ime djeluju ovi ekstremistički mediji. U drugim slučajevima ekstremistički mediji ne odražavaju realna stajališta i mišljenja svojih recipijenata i ne suočavaju se sa različitim grupama i slojevima društva. Vlada je nešto što ne postoji za internetske mezhebske ekstremiste. Njima ne treba realno društvo. Oni su na internetu oformili 'islamski ummet' i njihovo imaginarno društvo za njih je realnije od realnosti. Za ekstremiste realnost nije toliko važna koliko je bitna ideologija. U novinarstvu i djelovanju slobodnih medija novinari imaju odgovornost u prezentiranju realnosti. Međutim, ekstremisti su potisnuli realnost tragajući za nekom svojom 'realnošću'. Oni odbacuju onu realnost koja se kosi sa njihovom ideologijom i njihovim mentalnim sklopom. Različiti oblici terorističkog djelovanja kojeg izvode muslimanske ekstremističke religijske skupine predstavljaju jednu prezentaciju i jednu vrstu komunikacijskog sred-

stva. Terorističko djelovanje ili masakr, kako objašnjava Alex Smith, primjenjuje se s ciljem potvrde egzistiranja grupe. Masovni masakri koje izvode muslimanske ekstremističke skupine, osim što izazivaju strah, predstavljaju i neku vrstu propagande i komunikacijskog sredstva”, zaključio je mr. sc. Saeid Abedpour.

Zapadni mediji uvijek i iznova dovode u pitanje kompatibilnost islama s “općeprihvaćenim zapadnim vrijednostima”

Zagrebački imam mr. sc. Mirza ef. Mešić, u referatu pod nazivom “Islam i muslimani u hrvatskim medijima”, uvodno je naglasio kako svi važniji svjetski mediji, pa tako i hrvatski, u posljednjih nekoliko desetljeća pokazuju sve veće zanimanje i interes za islam i muslimane. Mnogobrojni su razlozi zašto zapadni mediji sve više istražuju i propituju prirodu i sadržaj islama, a inicirani širokim rasponom tema – od političke i sigurnosne situacije na Bliskom istoku, do karikatura poslanika Muhammeda, s.a.v.s. demografskih promjena na europskom kontinentu. Pritom sa svakim novim skandalom, terorističkim napadom, smrtnom kaznom ili prijetnjom napada, kršenjem ljudskih prava, bilo gdje u svijetu, u kojima su glavni akteri po imenu muslimani, zapadni mediji uvijek i iznova dovode u pitanje kompatibilnost islama s “općeprihvaćenim zapadnim vrijednostima”, odnosno propituju stupanj lojalnosti europskih/zapadnih muslimanskih građana demokratskim i pluralističkim vrednotama zapadnih demokratskih država. Pritom se postavljaju sljedeća pitanja: da li se muslimanima može vjerovati ili ne; je li uspješna integracija muslimana unutar zapadnih demokratskih društava; svjedočimo li “tihog islamizaciji” Europe; jesu li muslimani faktor nestabilnosti i potencijalna opasnost po sigurnost europskih i zapadnih društava; je li svaki musliman zapravo potencijalni terorista; ugrožavaju li muslimani zapadni način života?

Mešić je istaknuo kako po pitanjima vijesti iz islamskog svijeta mediji u zemljama poput Hrvatske uglavnom informacije kreiraju na temelju onoga što im serviraju velike i moćne svjetske medijske kuće. Neoprezno i izvan konteksta, najznačajniji hrvatski mediji, preuzimajući vijesti iz baze najmoćnijih svjetskih medija, često nespretno koriste termine kojima indirektno ocrnjuju islam i vrijeđaju vjerske osjećaje muslimana. “Jednom prosječnom hrvatskom gledatelju/slušatelju, koji o islamu zna malo ili nimalo, servirati termine poput 'islamskog terorizma', 'islamizma', 'džihadizma', 'islamo-fašizma’ samo dodatno povećava i onako sveprisutno neznanje i fobiju od islama i muslimana naslijeđenu još od davnih vremena – još od sveprisutne osmanske prijetnje. Sve to rezultira novim predrasudama, nerazumijevanjem, nepovjerenjem i novim strahom na obje strane. Zato, tvrdim da su termini 'islamizam', 'džihadist', 'islamski terorizam', 'islamski ekstremizam' i slično velika podvala – i kao takvi predstavljaju uvredu za muslimane. Ja osobno ne pristajem na njihovu upotrebu. Svaki izam je u temelju loš. Svi izmi su, na kraju krajeva, produkt Zapada, a ne islamskog svijeta. Zato je izazov koji postavljaju globalni mediji ogroman i ozbiljan. Ništa ne može biti razornije za sliku jedne istaknute religije poput islama nego da bude reducirana na kategorije 'terorizma' i 'fanatizma'. A to je pravo ono čemu se klevetnici islama nadaju da će postići kroz njihovu opću kampanju protiv islama”, rekao je imam Mešić.

Kada su u pitanju državni mediji ili tzv. javni medijski servis poput Hrvatskog radija i televizije, u emisijama poput “Ekumene”, “Duhovnih izazova”, “Duhovne misli”, “U susret dijalogu” i “Religijskog foruma”, njihovi urednici i novinari nastoje ponuditi objektivnu sliku islama i muslimana redovito prateći i izvještavajući o naj-

važnijim aktivnostima Islamske zajednice. Pozitivan primjer je i Hrvatski katolički radio.

“Nažalost, u Hrvatskoj postoje i one medijske kuće, dnevne i tjedne novine i časopisi, a pogotovo bojni web portali koji, željni senzacionalizma, o religiji općenito, a o islamu kao medijskoj poslastici, posebno isključivo govore u negativnom kontekstu, odnosno uglavnom govore ili pišu o skandalima unutar određene vjerske zajednice. Misija takvih medija, nažalost, nije uvijek promicanje istine u svijetu i univerzalnih vrijednosti nego trgovina – prodati što prije i što više”, rekao je Mešić, te naglasio kako se teme koje zanimaju takve medije uglavnom odnose na džihad, terorizam, nasilje i ubojstva, kršenje ljudskih prava... Pritom se univerzalne i afirmativne teme, poput duhovnosti i morala, ljubavi prema bližnjem, vrijednosti braka, obiteljskih veza, doprinosa islama znanosti – uopće ne spominju.

“Tanka je linija između objektivnog medijskog izvještavanja kojeg nema bez slobode govora i vrijeđanja nećijih vjerskih osjećaja. Uspješni mediji su oni koji prepoznaju tu liniju. Muslimani su jak osjetljivi na svoju religiju. Svako krivo tumačenje islama a posebno uvreda islamskih svetinja kod muslimana izaziva reakciju. Muslimani se u tome vjerojatno razlikuju od velike većine drugih jer svoju vjeru shvaćaju kao najveću životnu vrijednost koju imaju i koju ne žele ni žrtvovati niti 'prodati' za uspjeh globalizacije. Muslimanima jednostavno nije dopušteno da ostanu pasivni na obezvrjeđivanje vjere, ali isto tako nije im dopušteno da nasilnim akcijama i ugrožavanjem tuđih prava, a posebno tuđih života brane svoju vjeru te samoinicijativno uzimaju pravdu u svoje ruke. Muslimanima je, kada je u pitanju njihova uzvišena vjera, relevantno ono što kaže Bog u Časnom Kur'anu, a ne mediji, svakojaki tumači ili promicatelji interesa krupnog kapitala”, zaključio je mr. sc. Mirza ef. Mešić. □

Ismet ISAKOVIĆ

PRIOPĆENJE S MEĐUNARODNOG SIMPOZIJA “ISLAM I MEDIJI”

Imajući u vidu nezaobilaznu ulogu religije u privatnom i javnom životu i djelovanju velike većine svjetske populacije, u vremenu izuzetno razvijenih informacijskih tehnologija, njoj svakako pripada značajno mjesto u globalnom medijskom prostoru što potvrđuje i svakodnevna praksa. Međutim, ovo masovno prisustvo religije u medijima nosi sa sobom i rizike različitih nerazumijevanja, pogrešnih interpretacija i zloupotreba, kako od strane medijskih kuća, tako i od strane onih koji u nastojanju da ostvare vlastite ciljeve zlorabe i medijski prostor i samu religiju, a danas se to uglavnom odnosi na islam. Najdrastičniji primjer takve prakse je nasilje koje se tobože čini “u ime Boga” i zarad očuvanja islama, a u stvari ima pogubne učinke i po islam i po muslimane. Ovakvo stanje doprinosi produbljivanju jaza između kultura i civilizacija te potiče negativnu percepciju islama. Nije rijedak slučaj da se upravo na negativnoj percepciji islama jača islamofobija koja prerasta i u antiislamizam, što se opet koristi kako u dnevno-političke, tako i u predizborne svrhe.

U cilju prevencije i sprječavanja ovih negativnih pojava nužno je pokrenuti procese koji će uključivati edukaciju zaposlenih u medijima i njihovo upoznavanje s izvornim naučavanjima islama, ali i podizanje razine medijske kulture kod samih muslimana, kao i razvijanje kulture unutarmuslimanskog i dijaloga muslimana s pripadnicima drugih religija. S tim u vezi, nužno je inzistirati na širenju obzora kroz međusobno upoznavanje, promicanje zajedničkih vrijednosti i izgradnju kvalitetnog moralnog i duhovnog ozračja utemeljenog na univerzalnim vrijednostima. Sami mediji mogu značajno doprinijeti ovim procesima na način da zadrže svoj objektivni pa i kritički pristup, ali ne i senzacionalizam kojim se samo dodatno raspiruju različite fobije i nanosi šteta miru i stabilnosti. Otvorenost religijskih zajednica medijima, kao i njihova ustrajnost u preveniranju razvoja devijantnih tumačenja vjere, nameće se kao preduvjet za uspješnost spomenutih procesa. □

KAZALIŠNA PREDSTAVA I PREDSTAVLJANJE DJEČJE SLIKOVNICE "BAULA MOGA DJETINJSTVA" U SISKU

Poslastica za najmlađe

U prostorijama Narodne knjižnice i čitaonice "Vlado Gotovac" u Sisku – ogranak Caprag, Središnja knjižnica nacionalne manjine Bošnjaka, u utorak, 28. travnja 2015., održana je promocija dječje slikovnice "Baula moga djetinjstva" autorice mr. Azre Mehić, profesorice francuskog jezika i književnosti, pedagoginje i glavne urednice dječjeg časopisa "Jasmin", koji izlazi u nakladi KDBH "Preporod". Pored autorice, o slikovnici je govorila i mr. sc. Ajka Tiro Srebreniković, profesorica bosanskog jezika i književnosti, pjesnikinja i tajnica KDBH "Preporod".

Autorica Azra Mehić je obrazložila kako je slikovnica nastala na osnovu ispričanih priča u njenom djetinjstvu koje joj je najviše pripovijedao njen otac. 60-ak učenika 3. razreda Osnovne škole "Viktorovac" iz Siska pažljivo je slušalo njezine riječi, a onda su je obasuli pitanjima i iznimno pozitivnim komentarima. O slikovnici je govorila i mr. sc. Ajka Tiro Srebreniković, profesorica bosanskog jezika i književnosti, pjesnikinja i tajnica KDBH "Preporod", koja je istaknula kako su stare bošnjačke priče kroz ovu slikovnicu dobile novo ruho. Na njeno pitanje da li znaju što to znači "titiz", a što "džomet" – nijedno prisutno dijete nije znalo značenje ovih riječi. Pojasnila je kako "titiz" znači škrtog čovjeka, a "džomet" onoga koji rado dijeli s drugima ono što ima. Ajka Tiro Srebreniković je objasnila prisutnoj djeci kako dobar čovjek uvijek bude nagrađen za svoja djela za razliku od čovjeka s lošim osobinama koji uvijek bude kažnjen.

Slikovnica "Baula moga djetinjstva" se sastoji od dvije priče: "Čudotvorni prsten" i "Titiz i džomet". Druga priča, "Titiz i džomet", dramski je i uprizorena te izvedena pred sisačkim osnovnoškolcima, koji su se pokazali kao odlična, iskrena i iznimno zahvalna publika. Mali zagrebački glumci, Faruk i Timur Krkalić, učenici 1. i 3. razreda osnovne škole, uz pomoć akademskog glumca Dražena Šivka, dobitnik niza priznanja hrvatskog glumišta, odlično su odigrali predstavu. Njihovi sisački vršnjaci pažljivo su promatrali dogodovštine titiza/škrtrice i džomet/nesebičnog dobrotvora – i na kraju ih nagradili burnim pljeskom.

Autorica Azra Mehić iz baule (škrinje, kovčega, sehare) svoga djetinjstva izvadila je dio starih peškira, čarobni zlatovez koji je čekao da se pokaže u najljepšim bojama današnjoj publici. Put do poučno-edukativne "Baule moga djetinjstva" nije bio lagan jer, kako bi se neki projekt realizirao – potrebni su i neki novci. Kad je imala ideju, Azra je zamolila svoje prijateljice da joj pomognu oko izrade dječje slikovnice. Četiri mlade djevojke primile su se posla bez ikakve nadoknade, samo ih je vodila velika ljubav prema djeci. One su zaslužne što su dvije bošnjačke priče – "Titiz i džomet" i "Čudotvorni prsten" – sada ukoričene, ilustrirane, otrgnute od zaborava i što im svako dijete s radošću prilazi.

"Krenulo je od misli i ideje preko riječi do izvedenog djela. Prihvativši izazov krenula je suradnja u kojoj su se našle četiri kreativke. Kako slučajnosti ne postoje, već se sve događa s dobrim razlogom tako se i ovaj pionirski projekt pokrenuo i polučio vidljive rezultate. Osobno sam uvjeren da je samo jedan u nizu ostalih koji predstoje, bilo da je riječ o zajedničkom ili individualnom. Nepresušno vrelo prirode i kulture življenja daje nam prilike i prostor za izgradnju kvalitetnih sadržaja koji su od posebne važnosti u izgradnji generacija koje dolaze. Značajna motivacija u realizaciji slikovni-

"Baula moga djetinjstva" u Sisku

ce bila je i ostat će ljubav prema tradiciji, narodnim običajima i duhovnom bogatstvu predaka koje se 's koljena na koljeno' prenosilo, oblikovalo i dograđivalo. Da ne ostane u zaboravu prošlosti, vrijednosti treba njegovati kroz osvježavanje već gotovog sadržaja, formi i oblika sa dodatkom 'ruha' sadašnjosti", za "Preporodov Journal" izjavila je Alma Međić, ilustratorica prve priče "Čarobni prsten".

"Stvarati i raditi sa djecom pravo je bogatstvo, neiscrpa inspiracija, izmamiti njihov osmjeh i dobiti njihovo povjerenje kroz novonastali lik najbolja je nagrada. Ti još dodaš malo sebe pa lik u dječjem svijetu postaje živ i stvaran. Kroz njega uvodiš dijete u čaroban svijet mašte priče, bajke, drame nekog stvarnog događaja tako priče postaju bliže i razumljivije i draže", izjavila je Hana Čerimagić Sarić, akademska slikarica, ilustratorica druge priče "Titiz i džomet".

"Drago mi je što sam sudjelovala u nastanku slikovnice, jer smo uspjele stare narodne priče obući u nešto novo i tako doprinijeti njihovom očuvanju", rekla je diplomirana informatičarka, grafička urednica Amela Mihalić.

Veliko otkriće za prisutne sisačke osnovnoškolce bio je i "Jasmin", koji su zahvaljujući Azri prvi puta vidjeli, ali i po jedan primjerk dobili na poklon. Ujedno su dobili poziv na suradnju u kreiranju Preporodovog dječjeg časopisa. "Zbog deficitarnog budžeta i pomankanja snaga dječici u Sisku, umjesto slatkiša, podijelili smo časopis 'Jasmin', hranu za dušu. U današnjem materijalnom svijetu, kada su djeca nezadovoljna s velikim poklonima, mališani u Sisku su nas sve oduševili jer su sa veseljem čitali 'Jasmin' i postavljali pitanja. Koliko je to točno svjedoči i jedan mail u kojem nam je učenica iz Siska, Nina B., poslala pjesmu. Bilo je jasno da je misija promocije ispunjena i još jedanput se pokazalo da sav trud ima smisla. Nije sve u novcu i vjerujem da bi mi svi ponovno sudjelovali u sličnom projektu jer je emocionalna nagrada neizmjerena. Neprocjenjivo je kad znaš da radiš nešto za očuvanje svoje tradicije i baštine. Sretna sam jer sam dobila priliku stvarati za dobrobit zajednice", rekla je Azra Mehić nakon iznimno uspješne sisačke promocije. □

Ismet ISAKOVIĆ

"BRATSKA PISMA", NOVA KNJIGA U NAKLADI KDBH "PREPOROD"

Slika rata i poraća u BiH

Zahvaljujući financijskoj potpori Ministarstva kulture RH, KDBH "Preporod" je bogatiji za još jedan naslov knjige. "Bratska pisma" su nastala na osnovu korespondencije dvojice prijatelja, sarajevskog književnika Izeta Sarajlića i talijanskog književnika Erri De Luce, koji je desetine puta bio uključen u humanitarne konvoje i sam vozeći kamione pomoći za unesrećene na ovim prostorima. U više navrata je za vrijeme najžešćih borbi bio u Vukovaru, Sarajevu i Hercegovini. Kako je naglasio Gianluca Paciucci "humanitarna pomoć je bilo najmanje što je jedan zapadnjak mogao učiniti a što neki/e od nas nisu učinili/e, uračunavši i mene, začahurena u politološku analizu onoga što se dešavalo s druge strane Jadrana, ali nipošto oran kad je vapaj ljudskih bića dopro i do mene".

Erri De Luca je korespondenciju s prijateljem Izetom objavio na talijanskom jeziku. Zahvaljujući prevoditelju Tvrtku Klariću koji je od samog početka podržavao ovaj projekt, prevedena su na bosanski jezik. Knjiga je obogaćena i fotografijama autora Danila De Marka. Ovom prilikom zahvaljujemo De Marku, Borisu Nazanskom, Rosandi Tometić i Vinku Fišteru koji su bez ikakve novčane nadoknade dali svoj doprinos u realizaciji ovog projekta, kao i Erriju De Luci i Tamari Sarajlić Slavnić koji su ustupili autorska prava, ali i Gianluci Paciucciu koji je napisao predgovor za knjigu.

Pisma, eseji, memoari, (auto)biografije, dnevnici itd., iako nefiktivni tekstovi, u sebe apsorbiraju niz točaka koje su izvan realnog, tako i u ovom slučaju. U teoriji književnosti postoje mišljenja da svaki tekst pisan u prvom licu je i autobiografski, ali i mišljenja koja potpuno poriču postojanje autobiografskog pisma (Paul de Man). Barthes je mišljenja kako svaki tekst, ne samo onaj pisan u prvom licu, je autobiografski i da se književna "pisma" međusobno razlikuju tek po slabijem ili snažnijem stupnju hinjenosti i zamaskiranosti pripovjedačeva "ja".

Ova knjiga je značajna zbog rubnog žanra, ali i njenog kulturalnog konteksta. Korespondencija dvojice prijatelja, koja u početku nije podrazumijevala čitateljsku publiku, korespondira i sa sociološko-psihološkim kontekstom, gdje je priča "jednom nogom u fikciji, a drugom u životu", istovremeno je i dokument života i literarna činjenica. Dokument i literarna činjenica koje naoko ne mogu ići zajedno, u žanru pisma se na neki način nadopunjavaju jer pismo uvlači život u narativnu nomenklaturu, koja podnosi različite oblike autorovog iskaza (komentar, opis, promišljanje itd.). Narativne instance autor – pripovjedač – lik u žanru pisma nalaze se u jednoj osobi, cilj pisanja je apsolutna istinitost, ne "dojam stvarnog" nego "slika stvarnog". Pismo je slika života, u kojem priča pojedinca postaje javnim interesom, u slučaju "Bratskih pisama" to je slika rata i poraća u BiH, sagledana iz perspektive dvojice ljudi, ali jedne vizure gledanja.

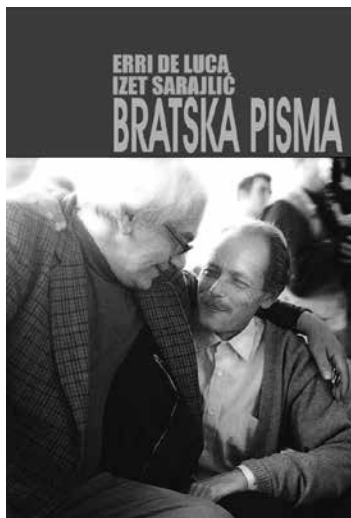
Čovjek postmodernog vremena, više nego u ranijim povijesnim razdobljima, nastoji razumjeti i shvatiti onaj drugi identitet te zbog toga i postmoderna književna teorija i kritika poklanjaju više interesa nefiktivnim žanrovima u kojima se zrcali "objektivna slika onog drugog". Suvremeni čitatelj u "Bratskim pismima" ima mogućnost upo-

znati dvojicu književnika, iz različitih kulturnih sredina, ali ta različitost nije ih priječila da osnovne postulate života, dobročinstvo, humanost, umjetnost, dobro, zlo, rat, izdaju itd. doživljavaju na sličan, skoro pa istovjetan način.

U predgovoru knjige Gianluca Paciucci je naveo kako "nakon grijeha socijalističke Jugoslavije uslijedila je kazna rata, koji je svjedočio ponovnom nasilničkom rađanju nacionalizama vrijednih prezira, počevši od proglašenja akademika i pjesnika, u Beogradu i drugdje, koji su zatekli plodno tlo u kritičkim ekonomskim uvjetima osamdesetih godina; i taj se rat pokazao odvratnijim upravo ondje, u Bosni i Hercegovini, gdje se pobratimstvo činilo najuspjelije...". Ali, "...dogodilo se puno toga besmislenog i otrcanog, ali u ljudskim bićima postoje nesvodive slobode koje nikakva opsada i nikakav zatvor ne mogu (za)držati unutra". Tome služe *bratska pisma* ove naše dvojice koje toliko volimo da nas neprestance *oslobađaju*. Samo beskrajna ljubav prema Bosni, njenom narodu i Sarajevu je spriječila Izeta Sarajlića, da u kijametskom nevremenu napusti voljeni grad i njegove ljude, iako je od prijatelja sa svih

strana svijeta dobivao kartu za izlazak iz grada u kojem je opsada bila najduža u povijesti ratovanja. To je najbolji argument kako se i pod cijenu vlastitog života i života obitelji, ostaje dosljedan određenim životnim principima. Neki su u toplini domova, negdje u tuđem svijetu, igrali na kartu bosanskog domoljublja, ne iz koristi prema Bosni, nego za vlastitu dobit. A Izet je u turbulentnom vremenu iz Sarajeva, svome prijatelju Erriju napisao: "U očekivanju Tvojeg prevoditelja na bosanski, nisam pročitao ni jednu Tvoju knjigu, a otkako sam te upoznao, čitao sam Hrabala kao da čitam tebe. To jest: i ti si među brojnim suvremenim piscima koji svoje knjige ne pišu pljuvačkom, već tintom." □

Ajka TIRO SREBRENKOVIĆ

Erri De Luca i Izet Sarajlić

"U Bosni su pucali na Boga. Protiv džamija, crkava, groblja sručila se zasipnost topničkog streljiva. Vidio sam ruševine minareta, samostana, kao da su istureni strateški položaji. U tvojoj zemlji Bog je bio vojni cilj. Bog onog drugog. Tko puca po tvojim svetinjama, taj želi više nego ubiti te: želi sa zemljom srušiti tvoju prošlost, tvoje svetkovine, iskorijeniti iz kamena kosti tvojih predaka, razvrgnuti brakove, spaliti matice rođenih, biblioteke, sastrugati tvoje vjekove s ovoga svijeta." □

(Erri De Luca u pismu Izetu Sarajliću 21. listopada 1996.)

NOVA SVAĐA PANTOVČAKA I MARKOVOG TRGA: PREMIJER ODBIO POZIV PREDSDJEDNICE NA SASTANAK

Duboke podjele u društvu

Najavljeni prosvjedni marš početkom travnja pod nazivom "Za jednakost, pravednost i slobodu (Stop teroru 'šatoraša')" nije se održao zbog izuzetno malog odaziva na poziv organizatora Pokreta Occupy Croatia. Likovale su "šatoradžije" koje već mjesecima borave ispred Ministarstva branitelja, no slab odaziv ne znači kako Zagrepčani i drugi građani Hrvatske bespogovorno podržavaju ovu, mora se reći, skupinu koja baš ne poznaje demokratske uzuse, a nisu im baš simpatične ni nacionalne manjine u Hrvatskoj.

Predsjednik Udruge slobodarskih aktivista Dražen Heroić, rekao je kako očito da ljudi "šatoradžije" u Savskoj ne doživljavaju kao opasnost i očekuju da će ih zaštititi neke institucije, pouzdajući se u stranke. Na novinarski upit o malom odazivu na njihov prosvjedni skup, predsjednik Udruge slobodarskih aktivista Dražen Heroić, rekao je kako ljudi očito to što se događa (u Savskoj) ne doživljavaju kao opasnost i očekuju da će ih zaštititi neke institucije, pouzdaju se u stranke i misle da oni to rade za nešto dobro. On je poručio kako je taj prosvjed trebao biti usmjeren na "samoproglašenu nadpolitičku instituciju 'šator-grad' u Savskoj 66 koja nameće njima prihvatljive ultranacionalističke, teološke i društvene vrijednosti, a guši univerzalne vrijednosti jednakosti, pravednosti i slobode". Iste vrijednosti negira, smatra Heroić, i sudac Županijskog suda u Zagrebu Ivan Turudić koji otvarajući put totalitarizmu tražeći da se propiše kazna od tri ili pet godina zatvora za javno poricanje oslobodilačke prirode Domovinskog rata. "Šatoru u Savskoj se mogu naći i ostale 'vrijednosti' koje uništavaju naše društvo: pohlepa, korupcija, kriminal i klijentelizam", zaključio je Heroić.

Šansa Milanoviću da se "urazumi"

No ako građani nisu htjeli podizati prašinu, jesu politički akteri u zemlji. Najprije je tih dana predsjednica Republike Kolinda Grabar Kitarović odredila termine i pozvala predstavnike političkih partija, sindikata i poslodavaca da dođu na Pantovčak kako bi razgovarali o stanju u zemlji. Iz SDP-a su odmah odbili njezin poziv.

Iz Ureda predsjednice priopćeno je da je "predsjednica pozivom na sastanak htjela iskazati namjeru postizanja zajedništva te, stavljajući osobne taštine i ego na stranu, sjesti i razgovarati o tome kako Hrvatskoj dati bolju budućnost. Predsjednica izražava nadu da će državni interesi prevagnuti nad osobnima jer Hrvatska u ovome trenutku treba zajedništvo, neovisno o stranačkoj pripadnosti". Iz Ureda su poručili kako nije riječ o konzultacijama, već o razgovoru o bitnim društvenim pitanjima, a predsjednica Republike o tome želi razgovarati sa svim dionicima, političkim strankama, sindikatima i poslodavcima. Cilj je učvrstiti osnove društvene stabilnosti, kako bi se kreirao okvir za što povoljniji razvoj svih segmenata društva i gospodarstva.

Predsjednik Hrvatskoga sabora i Glavnog odbora SDP-a Josip Leko zamjerio je predsjednici Grabar Kitarović da nije naznačila što je konkretan cilj sastanka na Pantovčaku i što se njime želi postići. Najave da Milanović neće ići na Pantovčak komentirala je predsjednica Republike izjavivši da Milanoviću treba "dati šansu da se urazumi". Predsjednik Hrvatskog sabora je rekao da na sastanak s Grabar Kitarović iz SDP-a ne bi smio ići nitko drugi osim predsjednika stranke. "Ako ide, ide predsjednik stranke. On predstavlja i zastupa stranku i

Kolinda Grabar Kitarović i Zoran Milanović
(nama ljubavi između Kolinde i Zokija)

odgovoran je za kreiranje politike, kao i druga stranačka tijela. Ali, on je osoba koja ima legitimitet da s drugima razgovara i dogovara, a onda prenosi to što se dogovori i za što traži mišljenje u stranci. To radi predsjednik stranke", objasnio je Leko. On je dodao kako je osobno sudjelovao u nizu sastanaka na kojima su bili Grabar Kitarović i Milanović te kako je "suradnja državnih institucija na temama i politikama na kojima je suradnja potrebna – normalna".

Poruku kako premijeru "treba dati šansu da se urazumi" ocijenio je nekorektnom. "To smatram nekorektnim. Ako želi graditi odnose, čini mi se da je ishitrena takva ocjena. Volio bih da je predsjednica inzistirala na ciljevima koje želi postići u koordinaciji s političkim strankama, a činjenica da to nije učinila joj je minus", rekao je Leko.

Ugrožen ustavni poredak?!

I zaista, niti Milanović niti bilo tko drugi iz SDP-a nisu se pojavili u zakazanom terminu na Pantovčaku. Kolinda Grabar Kitarović bilo je vidno ljuta te se obratila medijima napavši premijera. pomalo pretjerano ocijenila je kako je on svojim nedolaskom na sastanak u pitanje doveo državne institucije i volju građana te mu poručila da interese države stavi ispred osobnih. "Ovakvo postupanje predsjednika Vlade u normalnim civiliziranim državama, da se uopće ne odaziva pozivu

Kolinda Grabar Kitarović i Radimir Čačić

predsjednice Republike, sasvim je nezamislivo. Time Milanović dovodi u pitanje institucije države kao i volju građana", rekla je. "Gospodinu Milanoviću poručujem da interese države stavi ispred vlastitih interesa i da počne obnašati odgovorno dužnost predsjednika Vlade prema svim građanima Hrvatske", dodala je predsjednica RH.

Građanima je, pak, poručila da će "i dalje raditi u njihovom interesu kao predsjednica svih građana", da će "i dalje brinuti o gospodarskom i socijalnom stanju države". "Nikome, ni jednom pojedincu neću dopustiti da iz vlastitog hira dovodi u pitanje ustavno-pravni poredak Hrvatske i smjer u kojem država ide. Vjerujem u ovu zemlju, u sve građane, vjerujem da Hrvatska može i mora bolje", poručila je Grabar Kitarović građanima.

Podsjetila je da je Milanovića kao premijera pozvala na Pantovčak odmah prvih dana po stupanju na dužnost predsjednice Republike. Kazala je da nitko od njegovih suradnika nije nazvao i ispričao njegov nedolazak ili zatražio neki drugi termin. "Što se tiče razloga nedolaska mogu samo zamisliti da mu je ili osobna sujeta priječila da normalno, odgovorno i uljuđeno obnaša svoje državničke dužnosti ili pak da Milanović nema što reći na ovom sastanku o izlasku iz krize. Ne znam što je gore", ustvrdila je Grabar Kitarović. Žaloso je, dodala je, da ćemo kao država uskoro iz Bruxellesa ponovno slušati ocjene o vrlo lošem gospodarskom stanju u državi, a da mi međusobno nismo u stanju o tome razgovarati i zajednički tražiti izlazak iz krize. "Jer to je jedina motivacija zašto želim razgovarati s njime kao i s ostalim dionicima političkog procesa, političkim strankama, ali i poslodavcima i sindikatima i drugima", naglasila je Grabar Kitarović.

Čelnik Narodne stranke - reformista Radmir Čačić došao je na Pantovčak. Izjavio je nakon razgovora kako je njegov dojam da predsjednica zaista želi utjecati na pozitivne pomake i dinamizaciju procesa razrješenja krize u kojoj se Hrvatska nalazi. "Predsjednica u potpunosti razumije trenutak u kojem se država nalazi i mislim da ima jedan pozitivan interes, želju i energiju da pokuša usmjeravati te procese prema reformama. To je moj dojam", kazao je Čačić. Grabar Kitarović vidi kao osobu koja će pozvati "i poziciju i opoziciju na realizaciju tih reformi". "Uloga predsjednice je da cijeli demokratski spektar predstavljen u Saboru pozove na podršku takvim potezima. Zato ne treba prozivati Vladu, za to treba tražiti konsenzus i pitati 'tko je protiv toga?'" , dodao je Čačić.

Predsjednici je, kaže, kao glavne reforme koje je potrebno provesti predstavio "uvođenje kriterija mjerljivosti u javnoj upravi i pravosuđu te zakonodavni okvir kojim hrvatska politika samu sebe izuzima iz mogućnosti dnevnog utjecaja na vođenje javnih i državnih tvrtki". "To su ključne stvari za koje mislim da u zemlji postoji konsenzus u smislu identifikacije problema, ali do danas ne postoji odluka ni jedne Vlade, ne samo Milanovićeve, da te probleme zaista i rješava na način na koji se moraju riješiti", rekao je Radimir Čačić.

Odazvali su se i drugi, predsjednik HDZ-a Tomislav Karamarko rekao je da se s veseljem odazvao pozivu.

Koji su efekti tih sastanaka, nije baš jasno, no zato je bila jasna predsjednica Hrvatskih laburista Nensi Tireli koja je, poput SDP-ovaca, odbila doći na sastanak. "Sastanak je sazvan radi postizanja suglasja o rješavanju ključnih društvenih problema i poticanja željenog razvoja Hrvatske, a dobili smo pola sata", ističe Tireli neprimjerenim ocjenjujući način na koji je sve organizirano. "Trebamo se odazvati u roku od 24 sata kao da je riječ o pozivu na mobilizaciju ili raport, a to je neprimjereno s obzirom na to da se želi razgovarati o rješavanju problema u državi i postizanju konsenzusa. Mislim da rješavanje ključnih problema kojih u Hrvatskoj ima previše ne smije biti parada i hodočašće na Pantovčak. Ako se uistinu želi postići suglasje onda je, po mom mišljenju, trebalo poslati poziv svim strankama da dođu u

isto vrijeme, zatvoriti nas na Pantovčak i ne pustiti nas dok to suglasje ne postignemo", rekla je čelnica Laburista.

Bandić u Jasenovcu kao gradonačelnik

Možda je najsretniji tih dana bio zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, najvažniji akter u USKOK-ovoj istrazi "Agram". On ponovo može obavljati gradonačelničku dužnost. Naime, Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu djelomično je prihvatilo njegovu žalbu na rješenje suca istrage kojim je odbio prijedlog obrane da mu se ukinu izrečene mjere opreza. Tako i dalje egzistira mjera zabrane uspostavljanja ili održavanja veze sa svjedocima koji još nisu ispitani u istrazi, dok je istovremeno ukinuta zabrana obavljanja profesionalne djelatnosti gradonačelnika Grada Zagreba. Pritom ostaje na snazi

Predsjednica Kolinda Grabar Kitarović polutajno u Jasenovcu

Državni vrh RH na komemoraciji u Jasenovcu (osim predsjednice Kolinde Grabar Kitarović)

Premijer Zoran Milanović polaže vijenac na spomen-obilježju u Jasenovcu

jamstvo u iznosu od 15 milijuna kuna kao garancija da neće ometati istragu koja se vodi protiv njega. "Ovo rješenje uslijedilo je nakon odluke Ustavnog suda kojom je Bandić pušten na slobodu te je cjelokupni postupak vraćen u stadij u kojem je vijeće moralo ponovo razmatrati izrečene mjere opreza", objavio je sud.

Tako se Bandić vratio u političke vode i još jednom je dokazao kako ga se ne smije otpisati s političke karte u Hrvatskoj. Pogotovo je to važno jer prema najavama, on bi trebao na slijedećim parlamentarnim izborima biti na čelu svoje nove stranke i ne bi ga se smjelo unaprijed otpisati. To je, uostalom, već nekoliko puta pokazao. Osim njega, na izbore će najvjerojatnije izaći i bivši predsjednik Republike Ivo Josipović sa svojom strankom.

A Bandić je predvodio izaslanstvo Zagreba na komemoraciji povodom 70. godišnjice proboja logoraša iz zloglasnog ustaškog logora u Jasenovcu. Logoraši su izvršili proboj 22. travnja 1945., a pokrovitelj ovogodišnjeg prisjećanja na taj događaj i sve stradale logoraše bio je Hrvatski sabor. Zanimljivo je da je predsjednica Republike Grabar Kitarović nekoliko dana ranije polutajno pohodila Jasenovac i odala poštovanje prema žrtvama. Nije u potpunosti jasno zašto je to uradila, no na samoj komemoraciji nju je predstavljao Branko Lustig, Židov koji je još kao dijete bio zatočen u logoru.

Prisustvovali su još i predsjednik Hrvatskog sabora Josip Leko, predsjednik Vlade Zoran Milanović, potpredsjednica Vlade i ministrica vanjskih i europskih integracija Vesna Pusić, ministri Orsat Miljenić, Berislav Šipuš i Tihomir Jakovina, saborski zastupnici, predsjednik Saveza antifašista Hrvatske Franjo Habulin, izaslanstva županija, predsjednik zagrebačke gradske skupštine Darinko Kosor, predstavnici vjerskih zajednica, diplomatskog zbora u Republici Hrvatskoj, nacionalnih manjina, antifašističkih udruga te gosti iz inozemstva. U ime Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske komemoraciji su prisustvovali predsjednik Savjeta Aleksandar Tolnauer, potpredsjednik Savjeta Veselko Čakić, te saborski zastupnici nacionalnih manjina i članovi Savjeta Milorad Pupovac, Mile Horvat, Veljko Kajtazi i predsjednik Kluba zastupnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru Nedžad Hodžić.

1.143 Bošnjaka ubijena u Jasenovcu

Svi su oni odreda osudili zvjerstva koja su počinjena u ovom logoru, ali i ideologiju koja je uzrokovala ta zvjerstva. Đorđe Mihovilović iz Memorijalnog centra Jasenovac za "Preporodov Journal" je izjavio da u bazi imaju upisano 83.767 osoba koje su izgubile život. "Od toga smo 1.143 osobe svrstali u kategoriju Bošnjaka, tj. bosanskohercegovačkih muslimana gledano u kontekstu vremena. Koliko ih je još bilo zatočeno, a preživjelo, nije do danas istraženo. Valja dodati da je na popisu i nekoliko stotina Roma muslimanske vjeroispovijesti, i to uglavnom sa područja Bosanske Gradiške i Tešnja. Spomen-područje Jasenovac ne može izreći procjenu broja žrtava. Popis smo radili iz svih dostupnih izvora i literature i u njemu ima nedostataka, ali vrlo vjerojatno i grešaka. Naš cilj nije da se na temelju njega tvrdi da je u Jasenovcu stradalo ovoliko ili onoliko ljudi, već da što više imena ostane zabilježeno kako bi ih oteli zaboravu", za "Preporodov Journal" je rekao Đorđe Mihovilović.

Inače, prema objavljenim podacima od kolovoza 1941. do 22. travnja 1945. ubijeno je (prema dosadašnjem istraživanju) 47.627 Srba, 16.173 Roma, 13.116 Židova, 4.255 Hrvata i mnogih drugih, a koliko su bile stravične posljedice možda najbolje pokazuje podatak da je ubijeno više od 20.000 djece. U sastavu logora u Jasenovcu bili su još i logori u Bročicama, Krapju, Staroj Gradiški. □

Edis FELIĆ

KOMEMORACIJA U JASENOVCU: GOVOR MILORADA PUPOVCA, PREDSEDNIKA SRPSKOG NARODNOG VIJEĆA

Milorad Pupovac u Jasenovcu

Prije 70 godina zatočeni ustaškog koncentracijskog logora smrti krenuli su u proboj. Nisu čekali oslobođioce, već su odlučili da se pridruže snagama slobode. Bivali su između neizvjesne slobode i mnogo izvjesnije smrti. Prije 70 godina ujedinjena antifašistička Evropa pobijedila je nacistički režim i njegove kvislinške režime, poput ustaškog. Tada su Evropljani znali što je nacifašizam. Danas i ovdje, nakon 70 godina, zbog onih 600 koji su krenuli u proboj i zbog onih dosad popisanih gotovo 100.000 žrtava trebamo postaviti pitanje: znamo li to mi današnji i ovdašnji što je nacifašizam. Znamo li ga prepoznati i znamo li mu kad treba reći "ne".

Znaju li i mogu li znati učenici osnovnih škola u našoj zemlji da je ovdje postojao dječji dio logora u kojem je usmrćeno oko 20.000 djece do 14 godina? Znaju li za druge logore za djecu poput onih u Sisku, Jastrebarskom, Križevcima i Đakovu u koje su dovođena židovska i srpska djeca te izglednijavana i usmrćivana samo zato što su im roditelji bili Židovi i Srbi? Znaju li da romska djeca nisu imala ni tu 'privilegiju' da dospiju u logor nego su s roditeljima ubijana po dolasku u ovaj logor smrti? Znaju li i mogu li znati za Dianu Obexer Budisavljević, Austrijanku udatu za zagrebačkog Srbina koja je sa svojim prijateljima, prije svega s voditeljom Crvenog križa Kamilom Brösslerom, spasila 12.000 njihovih vršnjaka izvlačeći ih iz logora.

Može li se održati znanje o tome što se ovdje događalo od augusta 1941. do aprila 1945. ukoliko će se u javnosti davati više prostora onima koji tvrde da je ovo mjesto izmišljotina komunistička i jugoslavenska? Može li se sačuvati sjećanje na ovo strašno mjesto i još strašniju zamisao države, kakva je bila ustaška NDH, ukoliko ni predstavnici ni pravosuđa, ni mnogi opasno u predstavnici politike ne vide ništa sporno a kamo li opasno u stadionskom skandiranju "Za dom - spremni!?" Kakva mogu biti sjećanja i kakva može biti svijest o državi koja je ozakonila, organizirala i provodila istrebljenja Židova, Roma i Srba samo zato što je stvorena u ideji raso, vjerski i etnički čiste države a da neki od današnjih predstavnika države izbjegavaju imenovati nosioce te ideje i odgovornost za njihove zločine prebacuju na "sile Osovine"?

Možemo li mi današnji koji se ovdje okupljamo i drugi koji ovdje dolaze doživjeti ovo mjesto stradanja uz ovakav postav muzeja i ovakav program njegova rada? Znamo kako su nastala ova dva jezera između kojih prolazimo? Znamo li da su nastala tako što su prvi zatočnici, od kojih su neki dovedeni iz Jadovna, kopali glinu kako bi mogli praviti cigle za logorski zid? Znamo li po čemu je ova humka uz lijevo jezero različita od humke uz desno jezero? Jer su ispod nje kosti onih koji su ubijeni. Ako ne znamo, taj doživljaj ne možemo steći.

Na kraju, zapitajmo se danas i ovdje: možemo li, može li naše društvo prepoznati znakove narastanja atmosfere fašizacije i nacizacije? Hoće li obnova nacionalizma i antikomunizma, kao što je to već jednom u Evropi poslužilo prije Drugog svjetskog rata, ponovo poslužiti da se zaboravi sve ovo i hoćemo li smoći snage da pozovemo one koji proizvode strah, da prozovemo one koji promoviraju netoleranciju i da prozovemo one koji rade na zaboravu umjesto na oslobođenju i iskupljenju zbog strahote koja se dogodila na ovom mjestu. Mnogo je pitanja, a ne većinu od njih nećemo odgovarati ovdje. Ali ovdje ćemo reći odgovor koji je moguće reći - neka je slava martirima jasenovačkim. □

Više novaca za bošnjačke udruge

U četvrtak, 16. travnja 2015., u zgradi Vlade RH, Trg sv. Marka 2 u Zagrebu, održana je 62. sjednica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, krovnog tijela nacionalnih manjina na državnoj razini koji povezuje institucije i interese nacionalnih manjina u Hrvatskoj.

Na sjednici je usvojeno Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu RH za 2014. godinu, kao i Odluka o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu za 2015. godinu (potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina). Osim toga, raspravljalo se i o nekoliko vrlo važnih informacija i događanja vezanih uz nacionalne manjine, kao npr. o spornom uratku Ureda za udruge, žestoko kritiziranoj vladinoj Uredbi o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro, koja znatno otežava djelovanje udruga nacionalnih manjina.

Trischler i Shahini, nove članice Savjeta za nacionalne manjine RH

Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH, uvodno je naglasio kako se radi o prvoj sjednici u novom sazivu. Naime, na temelju članka 36. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina RH, na sjednici održanoj 12. ožujka 2015. Vlada Republike Hrvatske je donijela Rješenje o imenovanju dijela članova Savjeta za nacionalne manjine RH u mandatnom razdoblju 2014.-2018.

Za članove Savjeta za nacionalne manjine RH, iz reda osoba koje predlažu Vijeća nacionalnih manjina, s danom 27. ožujka 2015. imenovani su: mr. sc. Renata Trischler (na prijedlog Vijeća njemačke nacionalne manjine), Darko Šonc (na prijedlog Vijeća slovenske nacionalne manjine), Marija Semenjuk Simeunović (na prijedlog Vijeća ukrajinske nacionalne manjine), Angel Mitrevski (na prijedlog Vijeća makedonske nacionalne manjine), Zvonko Kostelnik (na prijedlog Vijeća rusinske nacionalne manjine) i Branka Baksa (na prijedlog Vijeća slovačke nacionalne manjine).

Za članove Savjeta za nacionalne manjine RH, iz reda kulturnih, znanstvenih, stručnih i vjerskih pripadnika nacionalnih manjina koje predlažu manjinske udruge i druge organizacije manjina, vjerske zajednice, pravne osobe i građani pripadnici nacionalnih manjina, s danom 27. ožujka 2015. imenovani su: Aleksandar Tolnauer (predstavnik židovske nacionalne manjine), Suada Shahini (predstavnica albanske nacionalne manjine), Veselko Čakić (predstavnik srpske nacionalne manjine), dr. sc. Nives Rittig Beljak (predstavnica austrijske nacionalne manjine) i dr. sc. Radomir Pavićević (predstavnik crnogorske nacionalne manjine).

Na istoj sjednici Vlada RH je donijela Rješenje o imenovanju predsjednika i potpredsjednika Savjeta za nacionalne manjine. Za predsjednika je imenovan Aleksandar Tolnauer, a za potpredsjednike Veselko Čakić i Renata Trischler.

Dakle, kadrovski nije došlo do velikih promjena, razlika je u dvije nove članice. Umjesto Nikole Maka, dosadašnjeg potpredsjednika Savjeta za nacionalne manjine iz reda njemačke nacionalne manjine, imenovana je mr. sc. Renata Trischler, izvršna predsjednica

DG Osijek i urednica časopisa "Deutsches Wort". Također, umjesto Bashkima Shehua, dosadašnjeg člana iz reda albanske nacionalne manjine, imenovana je Suada Shahini.

Podsjetimo se, Savjet za nacionalne manjine RH ukupno ima 19 članova. Pored 11 članova koje je Vlada RH imenovala Rješenjem od 12.03.2015., članovi novog saziva su i dalje, do sljedećih parlamentarnih izbora, osmorica manjinskih zastupnika u Hrvatskom saboru: prof. dr. sc. Milorad Pupovac, prof. Dragan Crnogorac, dipl. iur. Mile Horvat, dr. sc. Furio Radin, Vladimir Bilek, prof. Šandor Juhas, Veljko Kajtazi i dipl. ing. Nedžad Hodžić.

Aleksandar Tolnauer je istaknuo kako je novi saziv Savjeta za nacionalne manjine RH prilagođen novim europskim kriterijima kada je riječ o rodnoj ravnopravnosti. Ako se izuzmu saborski zastupnici, članovi Savjeta su šestorica muškaraca i čak petero žena, što je visok prosjek od skoro 50%.

Detaljno i precizno Godišnje izvješće o utrošku sredstava za 2014. godinu

"U prošloj godini smo sufinancirali 80 udruga nacionalnih manjina u RH. Za programe kulturne autonomije ukupno je utrošeno 33.635.888,25 kuna od odobrenih 33.698.000,00 kuna. Mi smo u Državni proračun vratili 6.671 kunu, što znači da smo racionalno radili, da nismo "probili"... Vraćena sredstva odnose se na jedan seminar koji se iz tehničkih razloga nije mogao održati. Ostala vraćena sredstva, koja nisu s tih pozicija, iznose 68.773 kune. Taj novac su neke udruge vratile ili se radi o sredstvima koje je uštedjela Stručna služba Savjeta za nacionalne manjine na zajedničkim programima. Na preporuku Državnog ureda za reviziju u ugovorima ćemo od sada morati specificirati maksimalni iznos po vrstama troškova, kao i novu metodologiju koju ćemo morati donijeti u roku od šest mjeseci. Osim toga, ovisno o financijskim mogućnostima uvest će se informatički sustav prijave programa putem interneta, a u drugoj fazi i predaja izvješća putem interneta. Sadašnja izvješća predstavljaju veliki problem jer se njihova težina mjeri u desetina kilograma. Tako nam, na primjer, mađarske udruge šalju izme-

đu 25 i 30 kilograma izvješća. To je davno prevaziđen sustav”, rekao je predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH.

Aleksandar Tolnauer se osvrnuo i na visinu režijskih troškova. “Stručna služba Savjeta je uočila da dosadašnji propisani iznos od 20% nije dostatan za normalan rad udruga. Od strane Državnog ureda za reviziju dana nam je preporuka da se ovo pitanje uredi, budući da je nalazima utvrđeno da se u 2013. godini potrošilo 1.300.376,00 kuna više za režijske troškove nego što je bilo odobreno. Stoga se predlaže, a mi ćemo s tim krenuti ove godine, da se u ugovorima i novoj metodologiji odredi da za ovu vrstu troškova maksimalni limit bude 30%”, rekao je Tolnauer, koji je istaknuo kako su nacionalne manjine specifične po visini odvajanja financijskih sredstava za režijske troškove. Na primjer, kod udruga civilnog društva postotak se kreće od 10-15%. “Trebalo bi doći na 30% jer udruge jedino tako mogu opstati i nesmetano obavljati svoju redovnu djelatnost iz područja kulturne autonomije”, rekao je Tolnauer.

Naglasio je da Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu RH za 2014. godinu vrlo detaljno i precizno napravljeno – “tabelarno za svaku nacionalnu manjinu: tko je, gdje, kada i zašto trošio novac”. Tolnauer se osvrnuo i na mišljenje Državnog ureda za reviziju nakon provedene revizije financijskih izvještaja udruga i ustanova nacionalnih manjina i poslovanja Stručne službe Savjeta: “Nakon skoro dvomjesečne obavljene revizije sa zadovoljstvom ističem da nije ustanovljena niti jedna malverzacija ili nenamjensko trošenje financijskih sredstava. Savjetu za nacionalne manjine je stavljen samo jedan generalni prigovor: da smo prebenevolentni sa proračunskim novcem prema udrugama što se tiče Zakona o proračunu.”

“Kada prihvatimo Godišnje izvješće o utrošku sredstava ono će već sutra biti na web stranicama, dostupno svakom građaninu Hrvatske. Do zadnje lipa sve je prikazano – i grafički, i tabelarno, i brojčano. Odavde pozivam da tako rade i drugi korisnici Državnog proračuna. Ne kažem da neki ne rade, ali većina ne radi. O tome sam često govori i na saborskom odboru, a sada ćemo kao Savjet za nacionalne manjine na tome inzistirati”, naglasio je Aleksandar Tolnauer.

Dragan Crnogorac, saborski zastupnik srpske nacionalne manjine (SDSS), kritički se osvrnuo na položaj srpske zajednice i rad institucija koje brinu o očuvanju kulturne autonomije Srba u Hrvatskoj. S obzirom na različite uredbe koje otežavaju rad manjinskim udrugama naglasio je kako srpskoj zajednici u budućnosti neće preostati ništa drugo nego da traže apsolutno poseban status. “U Hrvatskoj mi imamo institucije koje se bave kulturnim amaterizmom.

Međutim, mi nemamo niti jednu instituciju kojoj je bilateralnim sporazumom ili nekim drugim ugovorom riješeno financiranje, i to prije svega hladnog pogona. Jedino kroz ova sredstva, koja su nešto značajnija, mi možemo da obezbjedimo njihov rad i funkcioniranje. Dolazimo u situaciju da više ne možemo pratiti potrebe. Izgleda da je problem što nas ima još oko 180.000 ili 190.000 prema Popisu stanovništva, i to je izgleda najveći problem za ovu državu. Jer da to nije tako, valjda i niti naši problemi ne bi bili toliki i sve bi se puno lakše riješilo. No, međutim, na žalost nekih – nas još uvijek ima taj broj. Meni je žao što nas nema više jer ima još puno Srba koji se nisu vratili – s tim ovo tijelo ne bi trebalo opterećivati, iako Savjet ima i te ingerencije. Jer, nisu se stekli uvjeti da se mnogi od njih vrata u svoje domove, u svoje kuće. Zbog ovih pravila, a i smanjenih mogućnosti za financiranje određenih troškova, pa i preporuka od strane države i Ministarstva financija, a i drugih vladinih službi, mi ćemo u bliskoj budućnosti tu naići na dosta veliki problem”, između ostaloga, rekao je Dragan Crnogorac.

U daljnjem toku rasprave u okviru prve točke Dnevnog reda raspravljalo se o vladinoj Uredbi o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro. Istaknuto je kako će se na tu temu uskoro organizirati i tematska sjednica Savjeta za nacionalne manjine RH.

Aleksandar Tolnauer je naglasio kako je Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu RH za 2014. godinu rađeno sukladno sugestijama Državne revizije. “Mi smo Državnu reviziju upozorili da nećemo primijeniti Uredbu koja je donešena, i to iz dva razloga. Prvo, jer smo raspisali javni poziv prije nego je Uredba prihvaćena – i zato piše da smo radili po Kodeksu. I drugo, rekli smo da Savjet za nacionalne manjine neće primjenjivati niti jedan dokument koji krši Ustavni zakon. Uredba je sporna, a sporno je i pitanje Pravilnika o porezu na dobit”, naglasio je Tolnauer.

Prof. Šandor Juhas, saborski zastupnik mađarske nacionalne manjine, istaknuo je da “manjinci” moraju pronaći svoje mjesto, ali ne samo u kulturnom amaterizmu. Rekao je kako manjinske organizacije imaju svoje specifičnosti u odnosu na neke druge nevladine organizacije. “Moramo osnovati svoje institucije koje će se ‘izvući’ iz udruga i kulturnog amaterizma, kao i načina financiranja kulturnog amaterizma. Dok to ne budemo riješili, dotle ćemo se svakodnevno susretati s novim i novim uredbama, novim i novim pravilnicima – i lupati glavom o zid kako ćemo i što ćemo. Hoće li to biti nekakvi kulturni instituti, kao što ih, na primjer, imaju Mađari u susjednim zemljama, ili ono što imaju nacionalne manjine u Vojvodini, ili, nekakva druga tijela, ne znam, ali trebamo početi pričati, trebamo raspravljati. I onda neće biti problem jesu li režije 25% ili 30%, i što će nam netko oko toga reći. Mi smo sasvim druga priča od vatrogasnog društva ili društva ljubitelja ptice”, rekao je Juhas.

Furio Radin, saborski zastupnik talijanske nacionalne manjine, preporučio je Savjetu za nacionalne manjine da apelira na sve udruge nacionalnih manjina koje imaju nekakvu djelatnost, a koja se već sada može definirati kao “ekonomska djelatnost” da se, ipak – registriraju. “To smo mi Talijani napravili. Nadam se da su sve naše zajednice napravile slično, tri puta smo im pisali. Zato što, dok se to tako ne riješi, stvar ide dalje. A globe su jako visoke i globe ne idu samo zajednici, nego idu i osobi. Znači, dupla je globa. Tako da bih preporučio da se registriraju. Na kraju predložene priče neće doći nikakva davanja jer kada oduzimaš hladni pogon ili, na primjer, iznajmljivanje sale ili ono što su mi sugerirali u Italiji, da se vrednuje i dobrovoljni rad... Na kraju je moguće i da će nam i država nešto dugovati”, naglasio je Radin.

Aleksandar Tolnauer je istaknuo da će na sljedećoj sjednici, temeljem Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, biti potrebno tražiti ocjenu ustavnosti vladine Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro.

Na kraju prve točke Dnevnog reda Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu RH za 2014. godinu jednoglasno je prihvaćeno.

Bošnjacima povećanje sredstava od 947.000 kuna

U obrazloženju druge, ključne točke Dnevnog reda – Odluke o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu za 2015. godinu (potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina) – Aleksandar Tolnauer je podsjetio na zaključak sa 52. sjednice Savjeta za nacionalne manjine RH, održane 18. travnja 2013., na kojoj su, na osnovu inicijative saborskog zastupnika prof. dr. sc. Milorada Pupovca, od Vlade Republike Hrvatske tražena dodatna sredstva iz Državnog proračuna za bošnjačku nacionalnu manjinu (s obzirom na povećanje broja pripadnika bošnjačke manjine u popisu stanovništva iz 2011. godine) i romsku nacionalnu manjinu (s obzirom na specifičan socijalni, ekonomski i politički položaj). Saborski zastupnik Nedžad Hodžić je toj inicijativi pridodao i albansku nacionalnu manjinu. Članovi Savjeta za nacionalne manjine tada su jednoglasno podržali inicijativu kojom je Vladi RH predloženo da u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2013. godinu s pozicija proračunskih korisnika nadležnih za civilni sektor osigura dodatna sredstva za stvaranje preduvjeta za ostvarivanje kulturne autonomije bošnjačke, romske i albanske nacionalne manjine.

“Jesmo li time ukinuli nešto nekome, uzeli mu? Nismo. Bila je to inicijativa Milorada Pupovca... To su udruge i ustanove koje su se nešto teže prilagodile ovom sustavu i, naprosto, s obzirom na njihove aktivnosti – financijska sredstava nisu bila dostatna. Prošlo je godinu dana i od toga nije bilo ništa. Međutim, ja neću reći da je ovo predizborna godina – ove godine uspjeli smo osigurati s Vladom dodatnih dva milijuna kuna. Vlada je pokazala, što god netko mislio – razumijevanje za to. I to je u ovom Prijedlogu odluke i uneseno. Inače, ima i nekih razočaravajućih stvari, s obzirom da se taj sektor još uvijek razvija: često forma ima prednost pred sadržajem u programima koji su nam se nudili. U programima ima dosta indolencije, bezidejnosti i ponavljanja – naročito ponavljanja i neracionalnih prijedloga”, rekao je Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH.

Istaknuo je da je pri raspodjeli financijskih sredstava po prvi put primijenjen europski sustav financiranja civilnog društva, odnosno bodovni sustav u kojem je apsolutno sve bilo podređeno metodologiji, kriterijima i programu. Tolnauer je naglasio kako članovi Povjerenstva za raspodjelu sredstava nisu radili napamet ili samo po kriterijima, nego su analizirali predložene programe i s obzirom na njihovu održivost. Naime, tokom 2014. godine manjinske udruge uputile su 40-ak zahtjeva za izmjenom prvobitne odluke, za prenamjenom sredstava odobrenih za programe kulturne autonomije. I to, naprosto, jer programi nisu bili održivi. Tolnauer je istaknuo da takvo ponašanje udruge nacionalnih manjina otežava poziciju Savjeta za nacionalne manjine u pregovorima oko dobivanja financijskih sredstava.

Veselko Čakić, potpredsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH i predsjednik Povjerenstva za raspodjelu sredstava nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za 2015. godinu,

uvodno je podsjetio da je na osnovu odluke Savjeta za nacionalne manjine na 60. sjednici Povjerenstva za raspodjelu sredstava bilo sastavljeno od tri člana Savjeta (Veselko Čakić, Nikola Mak i Branka Baksa) i dva vanjska člana (Ines Loknar Mijatović iz Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i dr. sc. Naila Ceribašić, vodeća stručnjakinja za etnologiju i folklor u Hrvatskoj).

Čakić je izvijesti prisutne da je zahtjev za dodjelu financijskih sredstava u 2015. godini podnijela 101 manjinska udruga, što je 6,48% manje u odnosu na prošlu godinu (kada je bilo 108 udruga). One obuhvaćaju 209 podružnica, matica i pododбора, odnosno jednu manje nego 2014. godine. Ukupno je prijavljeno 1.358 programa, odnosno 0,44% manje u odnosu na prethodnu godinu (kada je bilo 1.364 programa). Financijski zahtjevi su iznosili 59,715 milijuna kuna (što je 9,83% manje u odnosu na 2014. godinu, kada je 66,230 milijuna kuna). Savjet za nacionalne manjine na kraju je raspodijelio 35,698 milijuna kuna. U taj iznos je uključena su i dva milijuna kuna dodatnih sredstava za kulturnu autonomiju Bošnjaka, Roma i Albanaca, a određen iznos je raspoređen i za zajedničke programe. “Podnositelji zahtjeva su bili svjesni činjenice da svake godine imamo smanjenje sredstava, pa su bili realniji i zatražili manje sredstava”, rekao je Veselko Čakić.

Naglasio je kako je Povjerenstva za raspodjelu sredstava u svom radu primijenilo metodu bodovanja kojom se mogli egzaktno ustanoviti ispunjavanje kriterija za dodjelu financijskih sredstava. “Po prvi put su svi prijedlozi programa upisivani u Bodovnu listu za programe kulturne autonomije kao bitnom odrednicom pri odlučivanju za program. Ovaj put imali smo bodove, koje smo na jednom od prethodnih sastanaka usvojili kao jedan od kriterija. Bodovna lista je sastavljena od općeg dijela, na osnovu kojeg je moguće ostvariti maksimalno 31 bod. Bodovni prag koji se morao ostvariti iznosio je 15 bodova. Znači, tko nije bio dostigao taj prag, nije mogao doći u obzir za financiranje. Opći dio koristio se kao eliminacijski, a posebni dio po programima koristio se pri određivanju visine iznosa. Tu smo ubrajali broj članova, utjecaj u društvu, itd. Sve je uzeto u obzir – i prošlogodišnje izvješće, OPR-obrazac, bodovanje, izvješća od strane revizije... Nakon detaljnih analiza i bodovanja, mi smo odlučili da će se ove godine od 101 zahtjeva financirati 84 nevladine udruge – i to u iznosu od 35,698 milijuna kuna. U taj su iznos uključena i dva milijuna kuna namijenjena za bošnjačku, romsku i albansku nacionalnu manjinu što je, zapravo, smanjenje za 1,77% u odnosu na 2014. godinu prije rebalansa. Ne financira se 14 udruga, od toga je 12 novih udruga koje su se prijavile, ali nisu stekle kriterije da se financiraju, kao i dvije udruge koje nisu stekle uvjete zbog nepodnošenja izvješća i uočenih nepravilnosti tijekom 2014. godine. To je Udruga Roma ‘Balanje’ Sisak i Udruga Roma Bajaša Sisačko-moslavačke županije. Od novih udruga njih osam se financira – to su tri bošnjačke, i po jedna crnogorska, austrijska, poljska, romska i srpska”, rekao je Veselko Čakić.

Financijska sredstva za 2015. godinu raspoređena su na sljedeći način: Srbi 9.757.000, Talijani 7.362.000, Mađari 3.924.000, Česi 3.099.000, Bošnjaci 2.536.000, Rusini i Ukrajinci 1.352.500, Slovaci 1.347.000, Albanci 865.000, Slovenci 684.000, Makedonci 684.000, Nijemci i Austrijanci 671.000, Židovi 668.000, Romi 655.000, Crnogorci 620.000, Rusi 173.000, Poljaci 115.000 i Bugari 87.000 kuna. Dakle, ukupno 34.599.500 kuna.

Tome se treba pridodati i 1.098.500 kuna za tzv. ostale aktivnosti: stvaranje pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije Roma (697.000 kuna), informiranje i osposobljavanje članova Vijeća i predstavnika nacionalnih manjina (100.000 kuna), troškovi izbora za Vijeća i predstavnike nacionalnih manjina koji će se održati 31.

svibnja 2015. (100.000 kuna), zajednički programi (126.500 kuna), prekogranična suradnja (15.000 kuna), "Manjinski forum", informativno glasilo Savjeta (40.000 kuna) i web-stranica Savjeta za nacionalne manjine (20.000 kuna). To je sveukupno 35.698.000 kuna.

18 bošnjačkih udruga ukupno je dobilo 2.536.000 kuna (prošle godine 1.589.000 kuna), odnosno povećanje od 947.000 kuna. Najviše je dobilo Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske "Preporod" – 790.000 kuna, što je povećanje od 145.000 kuna u odnosu na prošlu godinu. Bošnjačka nacionalna zajednica za grad Zagreb i Zagrebačku županiju je dobila 304.000 kuna, SABAH 215.000 kuna, BKUD "Sevdah" Zagreb 147.000 kuna, BKUD "Nur" Sisak 105.000 kuna, BNZ grada Siska i Sisačko-moslavačke županije 90.000 kuna, Nacionalna zajednica Bošnjaka Istre 90.000 kuna, BNZ za Primorsko-goransku županiju 80.000 kuna... Po prvi puta u sustav financiranja preko Savjeta za nacionalne manjine ušle su tri bošnjačke udruge: Udruga mladih Bošnjaka i prijatelja grada Rijeke i Primorsko-goranske županije (210.000 kuna), Bošnjačka nacionalna zajednica Pule (40.000 kuna) i Bošnjačka nacionalna zajednica Buzet (25.000 kuna).

Najnezadovoljniji prijedlogom/odlukom o raspodjeli finansijskih sredstava bio je Dragan Crnogorac, saborski zastupnik srpske nacionalne manjine (SDSS), koji smatra da osigurana sredstva nisu dovoljna za rad udruga srpske nacionalne manjine (iako su srpske udruge dobile povećanje sredstava – sa 9.562.000 na 9.757.000 kuna). Crnogorac je istaknuo kako dodijeljena finansijska sredstva nisu dovoljna da bi se održao nivo kulturne autonomije Srba, a kamoli da bi se ona unaprijedila, tim više što institucijama koje se najviše bave kulturnom autonomijom nisu osigurani uvjeti za normalan rad. Nije im vraćena imovina i nemaju sredstva za hladni pogon. Jedina sredstva na koja u najvećem dijelu mogu osloniti su

sredstva dobivena putem Savjeta za nacionalne manjine. Naglasio je da je kulturna autonomija Srba, ali i drugih manjina, dio hrvatske baštine i stoga ne može se financirati samo iz budžeta, nego i nekih drugih izvanproračunskih sredstava.

"Što se tiče donacije, da li je to nama netko nešto dao, pa mi sada trebamo biti zahvalni, dobri i poslušni... Onda neka se ukine Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, neka se nacionalne manjine izbace iz preambule Ustava! Mislim da ne trebamo govoriti o učešću građana Hrvatske, pripadnika nacionalnih manjina i važnosti u hrvatskom društvu, ne samo u ovome trenutku, nego pogotovo u prošlosti. Što se tiče dodjele sredstava načelno ne mogu komentarisati druge nacionalne manjine, ali ću reći ovako... Donijela se odluka da se povećaju sredstva za Bošnjake, Albance i Rome. Koliko vidim sredstva su se u tom dijelu u mnogo čemu povećala najviše Bošnjacima, pretpostavljam zato što je bilo puno više prijedloga programa. Albancima i Romima ne toliko... Meni je drago ako su nacionalne zajednice zadovoljne kako dobivaju sredstava. Nadam se da su Bošnjaci, Albanci i Romi zadovoljni što im je obezbjeđeno više sredstava za njihov rad, za njihove programe, da mogu kvalitetnije i više da rade. Iako vjerujem da im i ovo nije dovoljno za normalne uslove rada. Što se tiče srpske zajednice ovo nije ni približno onome što je dovoljno sredstava za rad. Neću ulaziti ni u jedan od prijedloga, ali načelno govoreći, što se tiče srpske zajednice, mi ćemo vjerovatno na nekoj od sljedećih sjednica Savjeta predložiti da se srpskoj zajednici povećaju sredstva", između ostaloga, rekao je Dragan Crnogorac.

Odluka o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu za 2015. godinu (potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina) jednoglasno je prihvaćena. □

Ismet ISAKOVIĆ

Tablica: Raspodjela sredstava iz Državnog proračuna RH – potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina (od 2007. do 2015. godine)

GODINA / NACIONALNA MANJINA	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.*	2014.	2015.
Albanci	787.100	929.000	976.000	945.000	932.000	842.000	753.000	622.000	865.000
Bošnjaci	1.700.000	2.006.000	2.107.000	2.041.000	2.000.000	2.000.000	1.916.000	1.589.000	2.536.000
Bugari	71.000	84.000	88.000	98.000	100.000	105.000	100.000	87.000	87.000
Crnogorci	678.100	800.200	841.000	820.000	810.000	810.000	734.000	608.000	620.000
Česi	3.136.000	3.702.900	3.894.000	3.775.660	3.726.000	3.726.000	3.533.000	3.078.000	3.099.000
Mađari	3.850.000	4.543.000	4.772.000	4.620.000	4.568.000	4.568.000	4.402.000	3.899.000	3.924.000
Makedonci	696.200	822.000	863.500	820.000	808.000	808.000	754.000	664.000	684.000
Nijemci i Austrijanci	673.600	795.000	835.000	809.000	797.000	797.000	732.000	626.000	671.000
Poljaci	70.000	83.000	88.000	98.000	92.000	101.000	96.000	93.000	115.000
Romi	1.250.000	1.475.000	1.549.000	1.333.000	1.070.000	825.000	795.000	666.000	655.000
Rusi	65.000	77.000	82.000	100.000	121.000	125.000	125.000	150.000	173.000
Rusini i Ukrajinci	1.444.300	1.705.000	1.792.000	1.734.000	1.689.000	1.654.000	1.580.000	1.311.000	1.352.500
Slovaci	1.411.000	1.665.000	1.749.000	1.695.000	1.675.000	1.675.000	1.563.000	1.327.000	1.347.000
Slovenci	696.500	822.000	864.000	835.900	822.000	822.000	770.000	674.000	684.000
Srbi	9.469.000	11.174.000	11.759.000	11.440.000	11.293.000	11.333.000	10.888.000	9.562.000	9.757.000
Talijani	7.170.100	8.461.200	8.901.000	8.627.000	8.520.000	8.520.000	8.315.000	7.333.000	7.362.000
Židovi	673.600	795.000	835.000	807.000	790.000	790.000	747.000	661.000	668.000
UKUPNO	33.841.500	39.939.300	41.995.500	40.598.560	39.813.000	39.501.000	37.803.000	32.950.000	34.599.500
Ostale aktivnosti	1.158.500	1.572.200	1.594.500	1.245.240	1.523.318	1.580.318	860.240	748.000	1.098.500
SVEUKUPNO	35.000.000	41.511.500	43.590.000	41.843.800	41.336.318	41.081.318	38.663.240	33.698.000	35.698.000

Napomena: *Krajem 2013. godine obavljen je rebalans Državnog proračuna (navedena finansijska sredstava su umanjena za 3%)

FATMIR ALISPAHIĆ, KNJIŽEVNIK I PUBLICISTA IZ TUZLE

“Bošnjaci će u daytonskom poretku nestati. Taj poredak je tako usmjeren da zatre Bošnjake i uništi Bosnu. Bošnjaci nemaju nikakvog razloga da se prepuste politici samouništenja. Borba za ukidanje entiteta, za povratak Ustava Republike Bosne i Hercegovine – jedini je put za opstanak Bosne i Bošnjaka. Kao da bi velikosrbi toliko insistirali na poštivanju daytonskog poretka, a protiv Ustava i simbola Republike Bosne i Hercegovine, da ne znaju da samo daytonski poredak, dugoročno, vodi ostvarenju njihovog separatističkog cilja. Bošnjaci bi morali preko nevladinog sektora pokrenuti pravne mehanizme za realizaciju Presude Svjetskog suda pravde kojom se dokazuje genocidno porijeklo Republike Srpske. Taj put nema alternativu.”

Bošnjačka žrtva mora biti kompas bošnjačke politike

Razgovarao: Ismet ISAKOVIĆ

Ja sam samo obični pisac, koji se trudi da vidi i svjedoči istinu

Pripremajući se za intervju pročitao sam Vašu iznimno bogatu i inspirativnu biografiju, život prožet višedesetljetnom beskompromisnom borbom za očuvanje dostojanstva i integriteta Bosne i Hercegovine i bošnjačkog naroda, brojne knjige, tribine, kolumne, radijske i TV-emisije... S druge strane, na stranicama “Preporodovog Journala” još nismo imali intervju s čovjekom koji je više napadan i omalovažavan. Raspon ocjena Vašeg rada ide od nacionalnog heroja do rasiste i bošnjačkog fašiste. Tko je, zapravo, hadžija Fatmir Alispahić?

Od svega što ste mogli staviti ispred moga imena, vi ste stavili titulu hadžije, koja i u vjerskoj i u čaršijskoj semantici odgovara čovjeku kojemu je draža mrva istine, nego tone dunjalučkih džindžuva koje se mogu steći na povijanju kičme i sakrivanju istine. U žargonskom diskursu riječ hadžija je neko kome se može da ne zazire od suda sredine, i ko ima ili para ili tersluka da ne mora živjeti u prosjeku mišljenja i djelovanja. Taj hadžiluk kod nas ima svoju cijenu, košta, jer sredina debelo oporezuje one što hoće da budu izvan uobičajenih mahalskih tokova. Već 30 godina sam prisutan u javnosti, prvo kao pjesnik, potom kao pisac i novinar, a sve te godine su obilježene konfliktima u borbi za slobodu mišljenja, s jedne strane, i velikim odricanjima i kaznama, koje sam podnosio, s druge strane. Kako se to kod mene strefilo da od djetinjstva volim ići uz vjetar, uz stepenice, uz nos, ja ne znam, ali znam da ne vidim ničega lijepog i inspirativnog u povlađivanju i jedrilicarstvu.

Za mene je istinski intelektualizam zapravo stalna avantura u traganju za novim diskursima i viđenjima. Prije 30 i više godina takvo ponašanje je bilo dio rock'n'roll kulture, danas se to zove intelektualnom neovisnošću, mada se pod tu tzv. neovisnost sakrilo mnogo režimskih igrača. Ja sam mindžuhu u uhu nosio početkom 80-ih kad to niko nije radio, ja sam pisao reperske pjesme kad se uopće nije znalo za taj glazbeni izraz, ja sam 80-ih na biciklu proputovao Bosnu, bez kinte, glumeći bitnika koji će se snaći. Ta rokera mladost, sastavljena od čitanja zabranjenih antikomunističkih knji-

Mr. sc. Fatmir Alispahić

ga, ispisivanja grafita, kosidbe gradskih cvjetnjaka kako bih djevojci pred vrata odnio stotinu ruža, od pisanja pjesama i sviranja, od putovanja i svih vrsta avantura, zapravo je nešto što je odredilo moju slobodu u potonjim događajima. Još u zbirci pjesama “Rodoslov”, za koju sam 1989. dobio nagradu “Mak Dizdar”, ja sam se stihovima obračunavao sa Golim otokom, komunizmom i kockastim glavama. Za mene je bilo i ostalo neprihvatljivo da mi politički gedžovani, a time i gedžovani u kulturi i medijima, budu mjera autoriteta. Otud mi smiješno kad me glasnogovornici tzv. urbane kulture, a zapravo asfaltirani seljaci koji kroz isticanje urbanosti liječe komplekse porijekla, posljednjih godina pokušavaju prikazati kao bošnjački refleks tog velikosrpskog i velikohrvatskog gedžovanluka.

Kroz moje vene su protekle rijeke rock' n' rolla, a povratak vjeri je ovome iskustvu dao funkciju djelatne i kreativne slobode, dakle,

stalne borbe za upućivanje na dobro i odvratanje od zla. Možda je na to utjecala činjenica da sam rođen u jednoj slobodnoj intelektualnoj obitelji, u kojoj se cijeno i podsticalo na drukčije mišljenje. Moja mama Nisveta je univerzitetska profesorica, jedna od prvih ginekologinja u Bošnjaka, a koja je u mladosti bila izuzetan spisateljski talenat. Nedavno je, za 80. rođendan, promovirala i svoju knjigu "Ratna pisma jedne majke". Moj baba je Nijaz Alispahić, dugogodišnji umjetnički direktor Narodnog pozorišta Tuzla, autor nekoliko libreta za nacionalne opere – "Hasanaginica" i "Zmaj od Bosne". Moja sestra je glumica i znanstvenica Selma Alispahić, Bošnjakinja koja je odigrala ponajviše glavnih uloga u sarajevskim teatrima, te jedina Bošnjakinja koja je igrala na sceni Britanskog nacionalnog teatra. Sestra i ja smo odrastali uz porodične kahve i sijela na kojima su se vodile dinamične rasprave i gdje se posebno cijeno kad mi, djeca, nešto o nečemu mislimo.

Kroz našu kuću u Batvi prošla je bošnjačka elita, od Alije Isakovića i Nedžada Ibrišimovića do Omera Pobrića i Safeta Isovića. Moj obiteljski *background* je takav da ja nisam mogao ugledati autoritet u primitivcima koji su u političkom, medijskom i kulturnom smislu uzjahali bosansku stvarnost u posljednjih četvrt stoljeća. Totalitarni sistemi najveće neprijatelje vide u pojedincima koji imaju svoje mišljenje i ne zarezuju njihovo glavno oružje, a to je utjerivanje straha. Mislim da je totalitarni ambijent u Bosni i Hercegovini nije promijenio, iako je komunizam davno pao, ali, ne zbog same prirode režima, već zbog prirode mentaliteta koji je desetljećima odgajan da se plaši vlasti i onoga što vlast misli. Stoga se četvrt stoljeća, u raznim varijantama, nalazim na raznim udarima.

Kad bi se sastavljao tim od 11 najnapadanijih ličnosti u povijesti BiH, ja bih se našao u tom timu, zajedno sa ratnim zločincima i masovnim ubicama. Mislim da ni kod Srba, ni kod Hrvata, ne postoji neki pisac koji posjeduje tako obimnu, i kreativno morbidnu, zbirku napada na svoju ličnost. Ono što je apsolutni kuriozitet jeste da ja nisam nikakva vlast, nisam nikakav funkcioner, nisam član nikakve stranke ili nekog lobija, jesam samo član Islamske zajednice, gdje redovno plaćam članarinu, pa po tom osnovu nema nikakvog razloga da me se toliko napada, jer nikoga ničim ne mogu ugroziti. Ja sam samo obični pisac, koji se trudi da vidi i svjedoči istinu. Ako je to razlog tih silnih napada i progona, onda u vladajućem sistemu ima neki debeo feler.

Srbi su jedno kao pojedinci, a posve drugo kao nacionalni kolektivitet koji voli Republiku Srpsku nastalu na masovnim grobnicama

Vratimo se još malo na Vašu biografiju, s razlogom. Nemamo prostora citirati sve relevantne podatke, trebale bi nam barem dvije stranice "Journala", ali zbog razumijevanja situacije i epiteta "rasista i bošnjački fašista" samo još ponešto. Od 1993. do 2003. obavljali ste funkciju šefa Press centra Općine Tuzla i bili jedan od najbližih suradnika načelnika Selima Bešlagića. Između ostaloga, pokrenuli ste i predvodili kampanju protiv bošnjačkog nacionalizma i revanšizma u Tuzli u toku rata, o čemu svjedoče brojni tekstovi, kao i knjiga "Krv boje benzina". Osim toga, prvi ste ustali u zaštitu tuzlanskih Srba koji su verbalno vrijeđani i otpušteni s posla tokom 1992. godine. Na osnovu i Vašeg rada, zalaganja i inicijativa u Tuzlu su došla brojna međunarodna priznanja za zaštitu ljudskih prava, a načelnik Bešlagić je 1997. postao prvi Bošnjak koji je kandidiran za Nobelovu nagradu. "Rasista i bošnjački fašista" u miru, ali ne i u ratu – nije logično. U čemu je problem? Kome ili čemu možete "zahvaliti" svoj kontroverzni status?

Zaboravili ste nešto... Ja sam u decembru 1992. godine bio proglašen za "četnika" – i to od strane glasila iza kojega su stajale sve bošnjačke institucije u Tuzli. Potom su me i sve te institucije jednim saopćenjem za javnost proglasile za "neprijatelja muslimanskog naroda". Doduše, prethodno sam, u januaru 1992., bio "islamski fundamentalista" jer sam, kao urednik revije "Korzo", objavio plan etničkog čišćenja "Drina", do kojega sam došao preko jednog našeg obavještajca u JNA. Ja sam prvi Bošnjak koji je svoj narod u januaru 1992. upozorio da će mu se dogoditi genocid, našta je uslijedila odmazda tuzlanske sredine, jer je novini koju sam uređivao zabranjeno da se reklamira na lokalnim medijima, a moja su upozorenja tumačena kao podrivanje međunarodnog mira.

Koji mjesec poslije, moji naslovi o "Muslimanima na nišanu" i o "Pripremanje za etničko čišćenje Podrinja", kojima najavljujem rijeke izbjeglica, na žalost, postat će stvarnost. Možda to sa ovog vremenskog stanovišta izgleda olahko, ali bilo je to vrijeme kada su JNA i agresivni rezervisti držali Tuzlu pod okupacijom. Tadašnja Tuzla je bila srbofilična, mnogi Tuzlaci su podržavali udare JNA na Vukovar, Udruženje žena Tuzle je srpskim rezervistima iznosilo pogaču i rakiju, iako su pucali po tuzlanskim džamijama, a u javnosti su "ustaše" i "fundamentalisti" bili glavni problem. Zbog upozorenja da Bošnjaci ma prijeti genocid, ja sam bio oglašen kao "fundamentalista".

Ko bi rekao da ću 10-ak mjeseci poslije postati "četnik", i da će me za to optužiti bošnjačke institucije koje su u vrijeme priprema genocidne agresije uglavnom šutjele, nesposobne da narod upozore i pripreme za odbranu. A šta je bila moja krivica? Digao sam potkraj 1992. godine glas protiv maltretiranja Srba u Tuzli, protiv revanšizma i optužtanja lojalnih Srba s posla, protiv zagovaranja da "svaki Musliman treba imati svoga Srbina za koga će se zavjetovati da ga pogubi". Glasilo sa časnim imenom "Zmaj od Bosne" poslije je specijalni izvijestitelj UN za ljudska prava Tadeusz Mazowiecki naveo kao jedini primjer kršenja ljudskih prava u ratnoj Tuzli, jer se odatle pozivalo na revanšizam i segregaciju nebošnjaka. Ali, gora od svega bila je šutnja lokalnih organa vlasti i šutnja bošnjačkih institucija, budući da se u ime Bošnjaka zagovarao taj revanšizam nad Srbima.

Ja sam jedini 1992. digao glas protiv tih opasnih gluposti, i to kroz nekoliko tekstova. Dokazivao sam da nas zagovaranje revanšizma izjednačava i da abolira agresora. Potom je uslijedila odmazda. Lokalna televizija je u svim vijestima čitala saopćenje kako sam ja "neprijatelj muslimanskog naroda", a uvečer je pred mojom kućom sasut rafal od strane nekog ko je mojoj obitelji htio poslati poruku kako će se obračunati prvo sa četnicima među Bošnjacima. Ja sam i danas ponosan na činjenicu da sam prvi, i zadugo jedini, ustao u odbranu svojih srpskih komšija od besmislenog bošnjačkog revanšizma, i opet bih učinio isto. Ko zna kuda bi otišla tuzlanska stvarnost da nije bilo ovog mog glasa, možda bi bilo zločina prema Srbima, kao u Sarajevu? Potom je na moj javni poziv osnovan Forum građana Tuzle, prva nevladina organizacija, koja je na osnivačkoj skupštini u hotelu "Tuzla" okupila preko 2.000 Tuzlaka koji su ustali protiv zagovaranja bošnjačkog revanšizma.

Možda bi nam se dogodio neki tuzlanski Caco, možda bismo imali privatne zatvore za Srbe i nepodobne, možda bi na savjesti Bošnjaka ostala trajna mrlja. Ovako je zlo koje se zakotrljalo sasječeno u korijenu, tako da je Tuzla poslije dobila brojne međunarodne nagrade za očuvanje tolerancije usprkos teškim ratnim iskušenjima. I onda slijede paradoksi. Čuli ste za Srđana Aleksića koji je u Trebinju ubijen jer je branio svoga bošnjačkog sugrađanina, čuli ste da se o Srđanu Aleksiću snimaju filmovi i da se njegovim imenom već zovu brojne ulice u brojnim gradovima. I u Tuzli ima turnir "Srđan Aleksić". Srđan

je svoju plemenitu misiju realizirao u afektu, na ulici, braneći nevinog čovjeka. Ja sam 1992. i 1993., bez afekta, svjesno i proračunato, napisao mnogo tekstova kojima sam se suprotstavio sličnim likovima kakvim se suprotstavljao i Srđan. I ja sam mogao biti ubijen od nekoga kome je neko blizak stradao, a ko je pročitao da sam "četnik", jer branim Srbe, pa me kao takvog trba likvidirati. Bilo je to vrijeme opsade, teških emocija, kada je smrt bila svakodnevnica.

No, namjesto da se moja odbrana Srba u Tuzli cijeni makar prešutnim poštovanjem, ja sam, eto, izrastao u "bošnjačkog fašistu". A zašto? Zato što sam se usudio kazati da je političko srpstvo genocidno. I ponavljam: da, srpstvo je genocidno, jer se realizira kao velikosrpska opsesija i kolektivna zaludjenost u toleriranju genocida nad Bošnjacima i korištenju svega što je ostvareno ubistvima, silovanjima, progonima i pljačkanjima bošnjačkog naroda. Ako to nije tačno, evo, neka mi neko navede makar jedan autobus Srba koji se javno zalažu za ukidanje Republike Srpske kao genocidne tvorevine, a o čemu svjedoči i šest presuda Haškog tribunala za genocid. Ja, na žalost, ne znam ni jednog Srbina koji se zalaže za ukidanje Republike Srpske, zbog čega je bjelodano srpsko kolektivno uživanje u blagodatima genocida nad Bošnjacima.

Moje teze o genocidnom srpstvu, koje su logički dokazive, nemaju veze sa mojom navodnom mržnjom prema Srbima. Ja imam nekoliko velikih prijatelja među Srbima, kućnih prijatelja, koji su i javno svjedočili kako sam im pomagao u ratu. Ali, Srbi su jedno kao pojedinci, a posve drugo kao nacionalni kolektivitet koji voli Republiku Srpsku nastalu na masovnim grobnicama. Da sam ovu istinu prešutio, vjerovatno bih bio slavljem u ime činjenice da sam prvi Bošnjak koji se javno suprotstavio bošnjačkom revanšizmu i koji je tako zaštitio mnoge srpske sugrađane.

Citirat ću samo nekoliko bošnjačkih velikana... "Divim se hrabrosti tog čovjeka. Ponekad se pitam odakle mu tolika hrabrost. Ja taj hrabrosti srdačno aplaudiram." (akademik prof. dr. Esad Duraković); "Lično cijenim Fatmira Alispahića. Smatram ga vrlo inteligentnim i vrlo sposobnim čovjekom koji veoma mnogo obećava. Njegovim osobitim kvalitetom smatram veliku osjetljivost prema situaciji u kojoj se nalaze Bosna, Bošnjaci i muslimani." (akademik prof. dr. Muhamed Filipović); "Tekstove Fatmira Alispahića čitam kao neke heftične lektire, istina bolne lektire, istina nije lahko zaspiti poslije čitanja njegovih tekstova." (akademik Abdulah Sidran); "Čitajući Fatmirove knjige bio sam poštiđen zbog svoje pasivnosti naspram svega što nam se dešava. Hvala Fatmiru što je u meni probudio taj stid, i hvala mu što mi je omogućio da mu se pridružim. Moj lider je bio Alija Izetbegović, a danas je moj lider Fatmir Alispahić." (akademik Nedžad Ibrišimović); "Fatmir Alispahić radi to bolje od svih naših savremenika: lucidno, hrabro, uz duboku analizu pojava i događaja, sa jasnim ciljem. Vrag je odnio šalu; naša je glava u torbi; našem potomstvu su isplanirali da čisti cipele i nosa sladolede (veliko)srpskoj i (veliko)hrvatskoj gospodi, i zato treba čitati Fatmira Alispahića!" (prof. dr. Džemaludin Latić)... I pored takvih hvalospjeva akademika i univerzitetskih profesora, nije Vam lako. Cijena vaše intelektualne slobode i istupa "bez dlake na jeziku" sigurno je prilično skupa, zar ne?

Mišljenja ovih znamenitih Bošnjaka, koje ste citirali, stara su već jedno desetljeće, a prvi put su objavljena na korici moje knjige "Dnevnik revolucije" iz 2005. godine. Sve to lijepo zvuči, ali i obavezuje da ne izdam riječi koje su upućene na moje ime i čast. Trudio sam se oduvijek da pišem srcem, bez dunjalčkih kalkulacija, da predstavim ono što vidim, i što mi i išareti kazuju, a što se svodi na generalnu intenciju nestanka bošnjačkog naroda, odnosno, velikosrpskog i velikohrvatskog ovladavanja geografskim pojmom Bosne

i Hercegovine. Jer, kad se izgubi kičmena supstanca Bosne, kad bošnjački narod prestane postojati u kapacitetu svoga izvornog identiteta, kad se iz Bošnjaka odstrani islam i svijest o važnosti vjere, tada ova država može prestati biti država i može postati geografski pojam, kao Srijem, Lika, Kordun, Banat.

Bošnjaci su kičma Bosne, a islam je kičma bošnjaštva, pa kao što bez islama nema Bošnjaka, tako ni bez Bošnjaka nema države Bosne i Hercegovine. Jer, država opstaje zbog Bošnjaka, a ne zbog Srba i Hrvata. I u krajnjoj liniji, šta je briga Srba i Hrvata za Bosnu, tu civilizacijsku paradigmu jedinstva u razlikama? Šta je njih briga za multikulturu i zajedništvo? Ispostavilo se kako je mantra o multikulturi samo podvala za razvodnjavanje i preoblikovanje onih krajeva u kojima su Bošnjaci većina. Te multikulture nema na tri ftrtala bosansko-hercegovačke teritorije, gdje Srbi srbuju i Hrvati kroatuju sami sa sobom, jer su sami sebi dovoljni. A sve manje multikulture ima i tamo gdje su Bošnjaci u većini, jer se u ime zajedništva odriču pozicija koje im pripadaju, tako da danas imate Tuzlu, recimo, u kojoj oko 10% nebošnjaka drži preko 50% rukovodećih pozicija. Srbi i Hrvati perfidno koriste tu bošnjačku odanost zajedništvu, u ime koje sami sebe reduciraju, a umjesto zajedništva, i bosanstva, dobijaju srpsko-hrvatsku dominaciju.

Trudio sam se u poraću da na različitim događajima i situacijama očitam ovaj proces, a zbog čega me je daytonski totalitarni režim prihvatio kao svoga prvorazrednog neprijatelja, jer, zapravo, razotkrivam genocidnu pozadinu i intenciju ove politike koja vlada današnjom Bosnom i Hercegovinom. To je jedan cjelovit lanac političke, akademske i medijske korupcije, najnižeg nivoa, gdje se za javna mišljenja i naručene tekstove plaća kao što se plaća prostitutki u javnoj kući.

Svako ko hoće da se u nauci i umjetnosti bavi afirmacijom bošnjaštva, u Sarajevu je osuđen na neuspjeh

Prije tačno tri godine bili ste jedna od glavnih vijesti u BiH, nakon što Vas je Nastavno-naučno vijeće Filozofskog fakulteta u Sarajevu proglasilo nepodobnim za stjecanje doktorata. Ovu odluku Vijeće je donijelo na sjednici na kojoj je prodekan Dubravko Lovrenović rekao da ste "rasista i pobornik ksenofobije, govora mržnje i nacionalizma" i da kao takav ne možete steći doktorat iz humanističkih nauka. Mjesec dana kasnije Senat Univerziteta u Sarajevu prihvatio je Vaš prigovor i omogućio obranu doktorske disertacije na temu "Iseljeničko iskustvo u novijoj bošnjačkoj književnosti". Mnogstvo pitanja se otvara oko ovog slučaja... Da li je nekome smetala tema doktorske disertacije? Ili se možda, radilo o povratku, odnosno pokušaju povratka zagovaranja moralno-političke podobnosti, karakteristične za totalitarne sisteme? Ili nešto treće?

Više puta sam bio jedna od glavnih vijesti u BiH, kao 2005. godine, recimo, kada je daytonska medijska mafija zloupotrijebila moj tekst "Marketing tragedije", u kome sam predstavio film "Harrisonovo cvijeće", u kojemu je stradanje Hrvatske od četnika prikazano kroz holivudski objektiv, te sam se založio da bi takvo što trebalo uraditi i Bošnjaci u pogledu transponovanja iskustva Srebrenice kroz filmski jezik. Kao primjer naveo sam jevrejski "marketing tragedije", gdje umjetnički jezik dobija političke bitke, zapravo. Naveo sam revizioniste koji negiraju holokaust, te kazao kako će Bošnjaci izgubiti bitku za istinu ako se za istinu ne budu borili. Jer, istina nije nešto što se samo po sebi podrazumijeva, njeno održavanje u životu, i njen marketing, imaju tačna inženjerska pravila. Utom će se daytonska medijska mafija dosjetiti da mene optuži za

Postoje realne sumnje da su velikosrpska politika i policija sve ovo izrežirali. Treba se samo upitati – a kome ovo odgovara? – pa naslutiti pravu adresu. Ubistva u Zvorniku događaju se tri dana nakon “Deklaracije o samostalnosti RS” koju je na Kongresu donio Dodikov SNSD. Budući da te samostalnosti ne može biti bez nekog razloga, to znači da razlog treba izmisliti. Izmislit će se tzv. vehabije koje ubijaju fine srpske policajce. Toliko su providne i neozbiljne izjave Milorada Dodika, Dragana Mektića i ostalih velikosrpskih zvaničnika, da je bjelodano kako su oni u ovim događajima prepoznali svoj interes. (...) Bošnjaci su u svojoj povijesti imali mnogo poniženja i samoponiženja, ali ovakvo samoponiženje, kakvo su priredili bošnjački političari, kada su pristali da proglase “dan žalosti” zbog pogibije nekoga ko je ubijao Bošnjake po Srebrenici – to je samo dno. Ne može se dublje pasti od toga da žališ za nekim ko je ubijao tvoj narod!

negiranje holokausta, a na osnovu citata koje sam naveo u svome tekstu. Dogodilo se nešto nevjerovatno, da nečiji citati u mome tekstu postanu omča oko moga vrata! Zalud objašnjenja – da sam morao citirati kako bih naveo primjere, zalud logika, podigla se velika hajka da se ustvrdi kako je Fatmir Alispahić antisemita i negacionista holokausta, a slijedom stvari, i fašista. Sudjelovao je u toj hajci Helsinški komitet za ljudska prava, pod vođstvom Srđana Dizdarevića, te mnogi drugi medijski i politički islamofobi. Zamislite, ovaj slučaj je bio udarna vijest u državnom TV Dnevniku!

No, potom će u javnosti izaći zahvalnica koju sam dobio pola godine prije za akciju uređenja Jevrejskog groblja u Tuzli. Groblje je bilo jako zapušteno, od strane samih Jevreja u Tuzli, kojima su puna usta Jevreja kad treba mlatiti praznu slamu i klepati pare na ime manjinskih prava, pa im je groblje morao očistiti jedan musliman. Onda je nastupio šok, kako to da jedan takav fašista, i negacionista holokausta, organizira uređenje Jevrejskog groblja?

Sve ovo ima veze sa potonjom zabranom prava da doktoriram na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, gdje sam i diplomirao i magistrirao. Pokazalo se opet koliko je opaka moć klevete. Iako je prošlo sedam-osam godina od događaja, daytonski islamofobi su izvukli događaj iz naftalina i ponovo me optužili za negiranje holokausta i za štošta još. U međuvremenu, ja sam pokrenuo odveć tradicionalni likovni hepening slikanja sinagoge koju su porušili nacisti, pod naslovom “Obnovimo sinagogu u gradskom sjećanju”. Potom sam još jednom, 2009. godine, organizirao akciju uređenja Jevrejskog groblja, koje je ponovo bilo zapušteno. Sve to nije vrijedilo spram kriminalnog prava određenih likova, kakav je Dubrako Lovrenović, da mene optuže za negiranje holokausta, za mržnju prema Jevrejima, Srbima, a bezbeli i kerovima, zbog čega su zaključili da ja, kao nehuman, ne smijem postati doktor humanističkih nauka.

Javnost se polarizirala, oni koji ne razumiju su razumjeli kako je to prava stvar da se jednom antihumanisti ne dozvoli da bude doktor humanistikih nauka, a drugi, koji razumiju, zgražavali su se nad takvom manifestacijom politikanstva, klevetništva i totalitarnog mraka

u akademskoj zajednici. Čak i pod režimom druga Tita mogli su se školovati, pa i doktorirati, narodni i režimski neprijatelji, politički osuđenici i zatvorenici, kao što se iškolovao, recimo, Alija Izetbegović. Nečuvveno je da se, u ime političkih motiva, a posebno kleveta, nekome priječi pravo na obrazovanje. Napose, nikada ni jedan sud nije me procesuirao po osnovu ovih optužbi, čime ne postoji pravni osnov za argument Dubravka Lovrenovića, Ive Komšića i drugih egzektora sa Filozofskog fakulteta, da sam ja taj rasista, fašista i slično. Njihovo privatno mišljenje o meni ne bi smjelo imati ni gram težine u procjeni naučne podobnosti moje doktorske disertacije. Radilo se o smišljenoj odmazdi jurišnika daytonske ideologije protiv jednog Bošnjaka koji, takav-kakav-je, brani svoju baštinu i svoje pravo da doktorira na jednoj neistraženoj bošnjačkoj temi.

Kad znate da je daytonsko društvo u svim segmentima usmjerenom na marginalizaciju bošnjačkih vrijednosti, da profesori na Filozofskom fakultetu u Sarajevu uče studente da je Ivo Andrić “najveći bošnjački pisac”, npr. Kazaz i Sidran, i da se istinski bošnjački velikani marginaliziraju kao u vrijeme srbokomunističkog jugoslovenstva, onda vidite da su Bošnjaci platiti ogromnu cijenu za slobodu koju su izgubili. Svako ko hoće da se u nauci i umjetnosti bavi afirmacijom bošnjaštva, u Sarajevu je osuđen na neuspjeh, samim tim što negatori bošnjaštva i islamofobi drže ključne stubove društvenog sistema. Možda bi se neko i bavio bošnjačkim temama, možda bi postavio, recimo, Ahmeda Muradbegovića na scenu, ali u startu se zna da će takav događaj biti marginaliziran i izopćen iz javnosti. Na medijskoj i kulturnoj sceni, a time i na akademskoj, prolaze sadržaji koji ili ignoriraju ili ismijavaju i obezvjeđuju bošnjačke vrijednosti.

Stariji se sjećaju kao je to bilo u Titovoj Jugoslaviji, kada je bošnjačka književnost, recimo, živjela na margini, u svojevrsnom paralelnom svijetu, gdje su trajali i preživljavali klasici bošnjačke pismenosti. Ali, pojavit će se, po srpskoj mjeri, jedan Meša Selimović, koji najednom, u šestoj deceniji života postaje dobar pisac, a dotad je bio loš i nevažan pisac. Bošnjaci ni do danas nisu razumjeli ono što je razumio Nedžad Ibrišimović – da je “Derviš i smrt” srpska

knjiga, da je tu uslikan islam po pravoslavnoj mjeri, islam u popovskoj mantiji, sa kandilom, sa felerom, a što svjedoči da u posrbljenoj javnosti, i onoj onda, i ovoj sada, mogu proći samo sadržaji koji izobličavaju bošnjačke autentične vrijednosti. Otud jedna istraživačka tema, kakva je "Iseljeničko iskustvo u novijoj bošnjačkoj književnosti", a koja implicira sjećanje na počinjeni genocid, nije dobro došla u daytonsku akademsku zajednicu, koja je sva zatvorena za akademsko i svako drugo poštenje.

Kako su se ponašali bošnjački intelektualci i bošnjačka, odnosno bosansko-hercegovačka javnost u ovom primjeru otvorene diskriminacije? S druge strane, još uvijek ste "samo" magistar, da li je priča imala i "treće poluvrijeme"?

Čudna je i znakovita ta klinička smrt koju živi naša akademska zajednica... Ne samo kad se radi o ovom slučaju. Prolaze stotine važnih tema, baš tema oko koji bi se morala očitovati akademska zajednica u Bošnjaka, a vlada totalni muk. Navest ću vam primjer Popisa iz 2013. godine. Ja sam tih mjesec-dva održao brojne tribine, mnoge se i sada mogu pronaći na You Tubeu, i tvrdio sam da se popis realizira kao nastavak genocida, odnosno, da će popis ubiti više Bošnjaka nego svi ratovi u 20. stoljeću. To sam govorio samo ja, i niko više! Svi drugi su šutjeli, podržavali Popis, teoretizirali kako se Bošnjaci trebaju izjasniti kao Bošnjaci, a niko od te silne pameti nije vidio, nije htio ili smio da vidi, da Popis u svome startu nosi genocidne mehanizme za umanjivanje broja Bošnjaka.

Upravo u proljeće 2015. pojavit će se nekoliko informacija o tome da bi Popis mogao ozvaničiti manje 300.000 do 400.000 Bošnjaka! Šta je to već gubitak više Bošnjaka nego u svim ratovima u 20. stoljeću!? Upravo se na ovakvim primjerima pokazuje mutavost akademske zajednice u Bošnjaka, koja se, navodno, zaklanja iza nekakve analitičnosti, nadmenosti, distanciranosti, a riječ je o kukavičluku i konformizmu najniže vrste, riječ je o ponašanju koje je vrijedno svakog prezira. Pa, upravo je ta akademska zajednica, a ne pojedinac, a ne Fatmir Alispahić, trebala složno da analizira očitu popisnu prevaru i da obavijesti javnost da će Popis ubiti 300.000 ili više Bošnjaka.

A znate u čemu je štos? Pa svi ti nazovi intelektualci su na neakvim platnim i kadrovskim spiskovima, a pare i pozicije dijele Srbi i Hrvati, pa ako je srpsko-hrvatski zbratimljeni interes nestanak 300.000 Bošnjaka, onda o tome treba da se šuti. Katastrofalno je što je i Islamska zajednica, po okončanju Popisa, saopćila da je "Popis bio dobar i uspješan za Bošnjake", a zašta se vezala teza o zavjeri, po kojoj je Turska, za interese Srbije, uložila novac u kampanju za Popis, sve kako bi Popis, takav kakav jeste, bio održan. Zašto Turska, pitat će se neko? Valjda zato što Turke i Srbe, kako veli Predrag Matvejević, veže zajednički krevet 500 godina, a Bošnjaci takvih genetskih problema nemaju.

Pitat će se neko i zašto su bošnjački političari pristali na takav Popis? Hajmo se zapitati koliko bi para trebalo Srbiji da pobije 300.000 Bošnjaka? Jedan metak – jedan euro. Možda 20 milijardi dolara, možda više. Lakše je jednu milijardu uložiti u kupovinu bošnjačkih političara, koji će usvojiti genocidni Zakon o Popisu, te tako usmrtniti više Bošnjaka nego u svim ratovima.

Pitali ste me o akademskoj zajednici i reakcijama oko mog doktorata... To je jedna gnjecava masa koju mijesi Beograd kako mu se prahne. Čast izuzecima.

Bilo je pogrešno ikada pomisliti da će se velikosrbi zaustaviti na brdima iznad Sarajeva

Nakon "slučaja Zvornik" i svega što se oko njega dešava, kao i da je BiH ušla u "treće poluvrijeme" rata koji, izgleda, nikada

nije prestao. Prosto ne možemo vjerovati što se događa, kao da su Bosna i bošnjački narod kapitulirali pred velikosrpskom propagandom i politikom. Ali prije "slučaja Zvornik" vratimo se nekoliko mjeseci unatrag, na kraj 2014. godine. Portal Klix.ba je objavio audio-snimku na kojem Željka Cvijanović, premijerka RS-a i miljenica Milorada Dodika, govori o kupovini poslanika u Narodnoj skupštini RS-a. Nedugo zatim uslijedio je pretres prostorija portala Klix.ba u Sarajevu od strane policije, a po nalogu Specijalnog tužilaštva RS-a. Svašta se događalo u pretresu, a jedini ste tada izjavili kako je "upad u redakciju Klix-a najava beogradske okupacije Sarajeva". Kao i obično, nisu Vas ozbiljno shvaćali. Što su tadašnji događaji pokazali, ali i nagovještavali?

Da, tada je čak i portal Klix.ba, koji jedan od pobornika fatmirofobije u Bosni, objavio moj stav da je ovo, kako ste naveli, početak beogradske okupacije Sarajeva. Iluzorno je bilo ikada očekivati da će se velikosrbi zadovoljiti postojanjem Republike Srpske. Oni imaju isti destruktivni kod kao cionisti u okupiranoj Palestini, čija se utroba ne može napuniti Izraelom. Dokle god postoji Republika Srpska, koja je ovjerena sa šest presuda za genocid pred Haškim tribunalom, dotle će postojati institucionalni okvir nestabilnosti u BiH. Republika Srpska, trenutno gradi treći, tzv. hrvatski entitet, više nego ga grade i trebaju Hrvati. Sa izgradnjom tzv. trećeg entiteta bila bi zabetonirana RS, a Bošnjaci bi bili svedeni na geto od Ilijaša do Tešnja.

Ubistvo u Zvorniku je u direktnoj vezi sa tzv. radničkim protestima iz februara 2014., kada su gorjeli Sarajevo, Tuzla, Zenica, Bihać. "Kako?", pitate se. Sve je to zlodjelo velikosrpskih obavještajaca koji su okupirali daytonske sigurnosne i druge instance i koji su pokupovali bezmalo sve bošnjačke političare. Njihov je plan stvoriti uvjete za ustavnu prekompoziciju BiH, ali ne kroz ukidanje entiteta i regionalizaciju na prirodnim osnovama, već kroz izgradnju tzv. trećeg entiteta i betoniranje Republike Srpske. Teško je znati u kojoj mjeri u tome sudjeluju međunarodni faktori, ali je činjenica da su evropski mentori podržali tzv. federalizaciju Federacije, što je drugo ime za grupisanje kantona sa hrvatskom većinom.

Još od "prudskog sporazuma" zagovara se "distrikt Sarajevo", odnosno, ostavljanje Bošnjaka bez svoje duhovne metropole, utoliko što bi u taj distrikt ušlo i tzv. istočno Sarajevo, koje bi po cionističkom modelu iznaseljavali Srbi. Kao danas u Brčkom, i u tom sarajevskom distriktu bi se vlast raspodjeljivala na Srbe, Hrvate, vjerovatno ostale, te one Bošnjake za koje Srbi i Hrvati kažu da su podobni. Vremenom bi se Bošnjaci gibalili prema Zenici koja se već u nekim smislovima izgrađuje kao metropola geta za Bošnjake.

E, da bi bošnjačka politika pristala na federalizaciju Federacije trebalo je pokrenuti procese koji će do toga dovesti. Tako su smišljeni nasilni radnički protesti u februaru 2014., kada su radnici izmanipulirani, kako bi bili pokriće za djelovanje ubačenih velikosrpskih terorista, koje je štitila i organizirala daytonska tajna policija SIPA. Direktor SIPA-e Goran Zubac je na potonjem sudskom procesu presuđen na šest mjeseci zatvora uslovno, ali mu to nije smetalo da i dalje ima američku podršku i da i dalje bude na čelu najosjetljivije državne službe. E, sad zamislite da direktor CIA-e organizira teroristički napad na Ameriku, da ga američko sudstvo osudi za kaznu zatvora, da u taj zatvor ne ode, već ostane i dalje na čelu CIA-e! U ime kojeg cilja je ostavljen tu? Upravo da bi nastavio misiju podriivanja unutarnje stabilnosti BiH.

Ista priča bi se mogla ispričati i za Dragana Mektića, aktuelnog ministra sigurnosti BiH, koji je autor tzv. imigracionog centra, u kome leže zatočenici i po sedam godina, a bez ikakvog pravnog osnova. Taj evropski Guantanamo nalazi se u ulici ratnog zločina Draže Mihailovića u tzv. istočnom Sarajevu. Šta mogu proizvesti takvi li-

kovi osim daljih i dubljih kriminalnih dijela, koja se u teoriji označavaju državnim terorizmom?

Dakle, u februaru 2014. sve je bilo spremno za zaokruživanje geta za Bošnjake. Čak je i visoki predstavnik Valentin Inzko poručio da će pozvati dodatne trupe Evropske unije. Sigurno ne na granice BiH, već na granice geta za Bošnjake! A istog dana Milanović ide u tzv. zapadni Mostar, a Dodik ide u Beograd, da bratski ustanove kako je BiH neodrživa. Iz toga se vidjela providna režija tzv. radničkih protesta, a što je narod, sva je sreća, ubrzo prokužio i razbježio se. Tako je propao plan "A". Prešlo se na plan "B", na intenziviranje izmišljotina o tzv. islamskom terorizmu, o tzv. vehabijama, te na agresivnije obavještajno poklapanje krajeva sa bošnjačkom većinom.

Na dvije hefte prije nego što će se dogoditi ubistva u Zvorniku, u svojoj TV-emisiji "Defter hefte" na MTV Igman, tematizirao sam nenormalnu učestalost automobila sa beogradskim registracijama na našim cestama. Opričao sam kako sam na putu Tuzla – Sarajevo vidio takvih sedam automobila, od koji su dva bila u pratnji vojnih kolona Oružanih snaga BiH. Prije koji mjesec smo imali skandalozno postrojavanje Oružanih snaga BiH sa četničkim jedinicama u Banjoj Luci. Imali smo i postrojavanje četnika u Višegradu i prijetnje nastavkom rata.

Sve to je trebalo alarmirati javnost prije nego što se dogodio "Zvornik". A i kad se dogodio "Zvornik", daytonska je javnost, i bošnjačka je javnost, letjela u velikosrpsku propagandnu zamku. Bilo je pogrešno ikada pomisliti da će se velikosrbi zaustaviti na brdima iznad Sarajeva. Oni su mirnim putem, daytonskom prevarom, ostvarili ono što nisu mogli za sve vrijeme opsade Sarajeva.

U večernjim satima, 27. travnja/aprila 2015., Nerdin Ibrić, rođen 1991. u Kučić Kuli kod Zvornika, gdje je i živio, ubio je policajca Dragana Đurića, a ranio policajce Stevu Milovanovića i Željka Gajića. Pri napadu na Policijsku stanicu u Zvorniku i sam je ubijen. Mnoštvo je pitanja na koja očekujemo Vaš odgovor jer je "slučaj Zvornik" svojevrsna paradigma, političko-sigurnosna prijelomnica i ogledalo odnosa u BiH. Milorad Dodik je jedva dočekao da izjavi: "Očigledno je da je tu riječ o napadu iz vjerskih i terorističkih razloga i da je ovo teroristički akt." Ako je tako, zašto se i dandanas sakriva snimak nadzorne kamere sa Policijske stanice u Zvorniku? Možda zato što nije bilo "Allahu ekber", i što nije bilo "kalašnjikova", i što nije bilo vehabijske brade, i što nije bilo selekcioniranja ciljeva, zar ne?

Dokle god se javnosti ne prikaže snimak nadzorne kamere, za koje su u MUP-u RS-a izjavili da postoji i da ga analiziraju, bit će nam realne mnoge teorije zavjere. Čulo se da su velikosrpski obavještajci Nerdina negdje ubili, njegovo tijelo donijeli pred Policijsku stanicu, da su iskoristili postojeće netrpeljivosti između policajaca u toj smjeni, te sve ovo izrežirali. Čulo se i da se radilo o nekakvom reketu, da stvar nema veze ni sa krvnom osvetom, ni sa terorizmom. Čulo se da Nerdin uopće nije išao u džamiju, ni na džumu, da je dizao tegove i da nije imao tih patriotskih ili vjerskih naboja koji bi ga inspirirali da ubije ratnog zločinca koji je radio u zvorničkoj policiji. Sva ova pitanja mogu se razriješiti jednim potezom, emitiranjem snimka sa nadzorne kamere, a koji, kao što vidimo, velikosrpska policija skriva k'o guja noge.

U odnosu na teror koji je uslijedio prema bošnjačkim povratnicima, kao i na to agresivno potresanje i pretresanje cijele daytonske javnosti, pitanje ovog snimka će biti sve aktuelnije. Jer, postoje realne sumnje da su velikosrpska politika i policija sve ovo izrežirali. Treba se samo upitati – a kome ovo odgovara? – pa naslutiti pravu adresu. Ubistva u Zvorniku događaju se tri dana nakon "Deklaracije o samostalnosti RS" koju je na Kongresu donio Dodikov SNSD. Budući da

te samostalnosti ne može biti bez nekog razloga, to znači da razlog treba izmisliti. Izmislit će se tzv. vehabije koje ubijaju fine srpske policajce. Toliko su providne i neozbiljne izjave Milorada Dodika, Dragana Mektića i ostalih velikosrpskih zvaničnika, da je bjelodano kako su oni u ovim događajima prepoznali svoj interes.

Sa profesionalnog stanovišta nenormalno je da ministar sigurnosti Mektić odmah izjavi kako se radi o terorizmu i o tzv. vehabijama. Kako se može išta reći bez okončane istrage? Sjećate li se kada je 2010. godine u Bugojnu eksplodirala tempirana bomba, a za terorizam optužen Haris Čaušević, kome se i danas sudi. Mediji su dva-tri sata nakon eksplozije obavijestili javnost da se radi o napadu tzv. vehabija, dok je ovaj roker, kabadahija, pivopija, taj Čaušević, također nazvan tzv. vehabijom. Noć prije nego je podmetnuo bombu, mediji su obavijestili, na svoj Facebook profil postavio je neku pjesmu Džonija Štulića. Original vehabija, nema šta!

Ta strasna želja sigurnosnih organa da ugledaju tzv. vehabije kao poturače bombi i kao ubice, zapravo, razotkriva moguće nalogodavce i režisere događaja. Frustrirajuće je kad američka ambasadorica u BiH Maureen Elizabeth Cormack, koja je na poziciju došla sa mjesta koordinatorice za borbu protiv tzv. Islamske države, daje podršku policijskim zvaničnicima koji iskazuju takvu dimenziju neznanja i neprofesionalizma. Jer, dokle oni izmišljaju tzv. vehabizam, dokle možda poturaju bombe kako bi imali povoda za odmazdu nad Bošnjacima, dotle im stvarno može promaći nešto što je pravi terorizam. Četnički ravnogorski pokret svakako neće primijetiti.

Na svojim predavanjima preporučujem Bošnjacima da ne vjeruju daytonskim medijima, da informacije uzimaju sa rezervom...

Zašto su vodeći mediji u BiH i susjednim zemljama prešutjeli činjenicu da je ubijen srpski policajac Dragan Đurić na spisku ratnih zločinaca, a da su Sejfu Ibrića, Nerdinog oca, četnički zločinci ubili početkom prethodnog rata? Naime, 1. lipnja/juna 1992., Sejfu i još oko 750 Bošnjaka pripadnici Vojske RS-a, zajedno s pripadnicima zvorničke policije i paravojnih jedinica iz Srbije, iz Kučić Kule kod Zvornika odveli su u Bijeli Potok. Na nepoznatoj lokaciji svi su pobijeni!

Evo, mi smo u Sarajevu, u povodu Svjetskog dana pobjede nad fašizmom, u prostorijama Bošnjačke nacionalne fondacije, priredili javnu raspravu na temu "Bošnjaci pod velikosrpskom okupacijom", koja je okupila reprezentativnu ekipu bošnjačkih intelektualaca, političara, pisaca. Bio je tu Sejfudin Tokić, predsjednik Bošnjačkog pokreta za ravnopravnost, potom, zastupnik u Parlamentu BiH Šemsudin Mehmedović, pisci i profesori Safet Kadić, Zemir Osmanović, Sead Zubanović, Elmedina Muftić, Selma Rizvić i mnogi drugi. Teme i pitanja za raspravu, koje su upućene na adresu svih medija, otvoreno su zadirale u srž problema. Ne može niko reći da nije zanimljivo upitati se šta je sa snimaka nadzorne kamere u Zvorniku, da li su Bošnjaci razoružani i prijeti li im ponavljanje genocida, gdje je granica do koje Bošnjaci mogu trpjeti velikosrpski teror...?

Skup je koincidirao sa hapšenjima povratnika u Podrinju, te je djelovao kao prvi vid kolektivnog dizanja glasa u Bošnjaka protiv otvorenog terora nad nevinim ljudima. Ne postoji opravdanje u ime kojega takav skup, sa takvim temama, ne bi interesirao medije. I, šta se događa? Na skup u Štrosmajerovoj ulici nije došao ni jedan jedini medij! U Sarajevu djeluje sigurno 50-ak portala, televizija, agencija... Svi su prešutjeli. Kako je moguće da postoji upostavljena tako čvrsta koordinacija među daytonskim medijima da, po nekoj totalitarnoj neredbi, niko nije smio doći na jedan ovakav skup? To je zastrašujuće! To znači da se može dogoditi nešto veoma bitno,

To što se događa u RS-u, da se ljudi hapse što slobodno misle, ili što razviju časnu zastavu sa ljiljanima, pokazuje do kakvih je kriminalnih razmjera spremna ići velikosrpska vlast. Ali, ne treba se plašiti kriminalaca dokle god ih ima ko sankcionirati, ovdje se treba plašiti činjenice da međunarodni faktor, više je to nego očito, podržava totalitarizam i teror velikosrpske politike, zapravo, okupacije BiH. Ima tu i nečeg dobrog. Dobro je što su nas podsjetili koliko je važna naša zastava sa ljiljanima, i što su nam ukazali na razliku između one nametnute, ružne, privremene, daytonske zastave, sa onim smiješnim žutim trokutom, i ove naše časne zastave koja svjedoči višestoljetni kontinuitet bosanske državnosti. Sa isticanjem naše zastave sa ljiljanima, mi ćemo istaći i naš konačni cilj – oslobađanje naše zemlje od dvoentitetskog uređenja, a na osnovu sprovedbe presuda Haškog tribunala i Svjetskog suda pravde po kojima je jasno da je Republika Srpska genocidna tvorevina. I da kao takva mora nestati!

recimo, ubistvo povratnika, ili postrojavanje četničkih jedinica sa ciljem da napadnu Sarajevo, da po Sarajevu hapse tzv. vehabije, a da nas mediji u Sarajevu o tome neće obavijestiti, da će prešutjeti. Ova medijska blokada danas je čvršća nego pred agresiju 1992. godine, jer Bošnjaci ne samo da ne mogu čuti istinu, već su i žrtve manipulacije, pa mnogi razmišljaju velikosrpskom glavom.

Namjerno sam vam dijagnozu ispričao sa kraja, da biste razumjeli kako se moglo dogoditi da mediji prešutkuju istinu da je Nerdinov babo žrtva genocida, a da je ubijeni policajac neko ko je ubijao Bošnjake, žrtve genocida. Urednici ne mogu reći da nisu znali, da nisu čuli, jer su odmah na nekoliko patriotski orijentiranih web-portala objavljeni ovi podaci. Radilo se o svjesnoj namjeri da se ne razbrka velikosrpska verzija događaja koja je plasirana, da je Nerdin terorista, a taj Dragan žrtva. Istina bi poslala obrnutu poruku, da je ubijeni policajac bio ubica, a da je ubijeni Nerdin Ibrić bio žrtva velikosrpskih ubica i daytonskog režima koji je omogućio ubicama i učesnicima u geneocidu nad Bošnjacima da nose uniforme i zavode red. I prije, a naročito nakon ovih slučajeva, na svojim predavanjima preporučujem Bošnjacima da ne vjeruju daytonskim medijima, da informacije uzimaju sa rezervom i da se pokušaju informirati preko nekoliko patriotskih portala.

Zašto vodeći mediji ne javljaju kad teroristi Četničkog ravnogorskog pokreta pretuku ili ubiju bošnjačkog povratnika? Zašto ubijanje bošnjačkih povratnika, npr. u Podrinju, nije terorizam?

Sjećate li se kada je 2002. Muamer Topalović na Badnju večer u jednom selu kod Konjica ubio obitelj Anđelić? Sjećate li se kada je jedan četnički vojvoda u Kozluku pored Zvornika sjekirom zaklao povratnika Ahmeta Hasanovića? Prvog slučaja se možda sjećate, iako se dogodio prije 10-ak godina, a drugog, iako se dogodio prije godinu dana, teško se možete sjetiti. Kada je ubijena obitelj Anđelić svi su međunarodni i domaći zvaničnici odmah otišli u Kostajnicu

pored Konjica. Bila je to regionalna vijest. Kada je ubijen Ahmo, niko nije došao u Kozluk, ni srpski i bošnjački članovi Predsjedništva, ni Visoki predstavnik. Kako i zašto, ako su situacije bezmalo identične – ekstremista iz jednog naroda ubija nevinog čovjeka iz drugog naroda?! Odgovor je nedvosmislen: ovdje više vrijede srpski i hrvatski, nego li bošnjački životi. Kad Bošnjak ubije Srbina ili Hrvata, to je terorizam, a kad Srbin ili Hrvat ubiju Bošnjaka to je, onako, tek, jedno obično ubistvo.

Da li su Bošnjaci i BiH u informativnom mraku i pod medijskom okupacijom Beograda, ali i Zagreba? Namjerno kažemo "i Zagreba" jer naprosto nismo mogli vjerovati na kakav se tendenciozan način u Hrvatskoj izvještavalo o tom nemilom događaju. Nigdje odgovora na pitanje – zašto!? Želja za senzacionalizmom, neprofesionalnost, neinformiranost – ili najava nečeg mnogo goreg?

Više ima sličnosti nego razlika u politici Beograda i Zagreba prema Bosni i Hercegovini. Temeljna razlika je u stilu, u velikosrpskoj bahatosti i velikohrvatskoj podlosti. Prvi otvoreno svjedoče zlo koje čine, a drugi to zlo ili sakrivaju ili pakuju u prijateljske ambalaže. Kad uzmete da se godinama već hrvatske udruge i institucije u BiH nalaze na budžetskom spisku Republike Hrvatske, da se Sveučilište u tzv. zapadnom Mostaru finansira iz Zagreba, da zvaničnici Hrvatske, ma kojoj opciji pripadali, svojataju Mostar kao stolni grad, te brutalno koriste rezultate osvajačke politike Tuđmana, Šuška i Bobana, onda vidite da političko kroatstvo preferira partnerstvo sa velikosrpskim zlom, namjesto izbora bosanske multilateralnosti. Taj feler proizilazi iz činjenice da Hrvatska ne može nikako drukčije biti velika osim preko Bosne, a da u toj grandomaniji za partnera mora uzeti velikosrpske pobratime iz Karađorđeva.

S kim si takav si – kaže naša poslovice. Valja reći da je u Hrvatskoj, ipak, bilo mnogo više otpora prema bolesti hegemonije, nego li u Srbiji, ali, to nikad nije isključilo zvaničnu hrvatsku politiku pre-

ma BiH koja je u svim varijantama i izvedbama bila i ostala osvajačka. Zato je normalno da mediji u Hrvatskoj više vjeruju velikosrpskim lažima i podvalama, nego li istini koju nije teško istražiti, a koja bi nas sve uvjerila da projekt iz Karađorđeva, koji su započeli Milošević i Tuđman, i danas gradi razgradnju Bosne, sa drugim izvođačima radova, sa Čovićem i Dodikom, sa Milanovićem i Vučićem, i tako redom.

Ne može se dublje pasti od toga da žališ za nekim ko je ubijao tvoj narod!

Zašto bosansko-hercegovačkim Srbima nije Dan žalosti 11. srpanj/juli, kada je u njihovo ime počinjen genocid u Srebrenici, a Bošnjacima jeste "dan žalosti" kada je ubijen neko tko je ubijao po Srebrenici? Da li su na "dan žalosti" zbog događaja u Zvorniku kapitulirali i Bosna i Hercegovina, i bošnjački narod, i bošnjački političari?

Bošnjaci su u svojoj povijesti imali mnogo poniženja i samoponiženja, ali ovakvo samoponiženje, kakvo su priredili bošnjački političari, kada su pristali da proglase "dan žalosti" zbog pogibije nekoga ko je ubijao Bošnjake po Srebrenici – to je samo dno. Ne može se dublje pasti od toga da žališ za nekim ko je ubijao tvoj narod!

Što se Srba tiče, nama je iz naše civilizacijske vedrine teško zamisliti da postoji narod koji u kritičnoj masi, na žalost, vidi vrlinu u protjerivanju, ubijanju, ponižavanju drugog naroda, i kojemu je normalno da to što je oteo od tog prognanog naroda koristi svijetla obraza. Tako Srbi danas koriste bošnjačke čaršije, avlije, ružičnjake, bez ikakve griže savjesti što su tu živjeli neki drugi ljudi, koji bi tu opet živjeli da mogu, da im Srbi daju, ali, Srbi im to što su oteli ne daju. Sva Republika Srpska je otjelotvorenje ove srpske sramote. To što postoje neki osviješteni Srbi, koji zagovaraju suočenje srpstva sa zločinima koji su u ime srpstva počinjeni, to je tek jedna zanemarljiva manjina koja jedva da može napuniti dva-tri taxija za Srebrenicu.

Evo, sad se u Beogradu pojavio nekakav Srbin koji vodi akciju da 7.000 Srba legne na cestu ispred Skupštine Srbije 11. jula. Već se raspravlja da li ima i 700 Srba koji bi se priključili akciji. A znate koliko bi trebalo biti Srba da bismo uopće govorili o srpskoj katarzi? Pa makar 7.000.000! Da, sedam miliona! A pitanje je ima li ih 70. Prema tome, priče o individualnoj odgovornosti su bespredmetne, dokle kod svesrpski kolektivitet stoji iza genocida nad Bošnjacima. Nedavno sam objavio tekst pod naslovom "Nema srpskog pokajanja bez ukidanja Republike Srpske", jer je to jedina granica na kojoj se to pokajanje može očitati kao iskreno. Sve ovo su poluderivati koji, u konačnici, služe podvali da su se Srbi distancirali od zločina. To je isto kao kad bi vas neko opljačkao, pa vam se izvinuo, rekao kako nije lijepo nekoga pljačkati, a kod sebe zadržao sve što vam je oteo. Hajde što ovo neće da razumiju Srbi, ali, to ne razumiju ni Bošnjaci, koji se rastope kad im kakav Srbin kaže kakvu lijepu riječ.

Kod Bošnjaka je trenutno najveći heroj taj Dušan Mašić što pravi akciju valjanja Srba po asfaltu za 11. juli. Zašto baš 7.000? Kaže taj Dušan, heroj u Bošnjaka, da bi se neko mogao uvrijediti kad bi se stavio broj 8.372, jer bi to značilo da prebrojavamo žrtve. Bošnjaci se svakako neće uvrijediti, jer su navikli da dobijaju manje. I kaže, potom, taj Dušan da bi isto to trebali napraviti Bošnjaci, polijegati po cesti, u čast Srba koje su pobili Bošnjaci u Bratuncu, iako se zna da se radi o izmišljotini velikosrpske propagande. Zalud sve, Bošnjaci su zbog jednog neiskrenog i polovičnog Dušana spremni sve Srbima halaliti!

Stvari zato treba vratiti na nultu logičku poziciju. Pustite vi i izvinjenja, i valjanja po cesti, i časne "Žene u crnom", i "dane žalosti",

sve je to lijepo, ali, to nema veze sa granicom na kojoj počinje srpsko ozdravljenje od genocidizma – a to je srpsko ukidanje Republike Srpske. No, Srbi nisu izrasli ni dotle da 11. juli žive kao Dan žalosti. Srbima je 11. juli dan nacionalnog ponosa.

Dobro je što su nas podsjetili koliko je važna naša zastava sa ljiljanima

Nakon "slučaja Zvornik" svjedoci smo ponižavajućeg terora u RS-u, naprosto policijskog orgijanja u akciji "Ruben" nad Bošnjacima povratnicima u genocidnu tvorevinu zvanu Republika Srpska. Od Bosanskog Novog do Vlasenice hapse se Bošnjaci bez pravnog utemeljenja i na osnovu pogrešnog tumačenja određene nadležnosti policije i pravosuđa. Radi se o upravo nevjerovatnim primjerima policijske samovolje, koji pokazuje da su Bošnjaci građani ne drugog, već trećeg reda. Prijeti li Bošnjacima terorizam pod državnom kontrolom, tako što će "sigurnosne službe" vršiti represiju, tajna ubojstva i premlaćivanja Bošnjaka?

Takav državni terorizam osjetili su Albanci 80-ih i 90-ih godina, dok je cijela Jugoslavija vjerovala da se tamo pojavila nekakva ireidenta. Albanci su ubijani na tajnim lokacija, odvođeni noću, držani u zavorima i premlaćivani, a škole su radile po privatnim kućama i garažama. Srbima, dakle, nije stran državni terorizam, uzurpacija državnih mehanizama za maltretiranje nesrba. To što se aktuelni teror nad Bošnjacima odvija pod krovom daytonske države ne treba da zavara, jer je genetski kod "Daytonije" sklopljen na ratnim zločinima. Poratne lažne reforme, pod krinkom tranzicije, bile su pokriće da srpsko-hrvatska politika ubaci u institucije sistema dojučerašnje zločince i njihove sponzore. Sada imate paradoks da država jede samu sebe, jer je okupirana iznutra, jer joj je cilj samouništenje. Od takvog zločinačkog državnog aparata je normalno očekivati da vrši teror nad Bošnjacima, krši zakone i logiku, izmišlja ili potura terorizam, kako bi imala alibi za nasilje nad nevinim ljudima.

Čak se vrše hapšenja zbog isticanja državne zastave međunarodno priznate i nezavisne Republike Bosne i Hercegovine sa ljiljanima, navodno "ratne zastave Armije RBiH". Podsjetimo zaboravne, zastava s ljiljanima zavijorila se na East Riveru u New Yorku, ispred zgrade UN-a, 22. maja/svibnja 1992. godine. Bila je legitimna i legalna državna zastava sve do početka februara/veljače 1998. godine. Zbog "verbalnog delikta" uhapšen je i banjalučki Bošnjak, koji je na Facebooku napisao sljedeće: "Mili Dodiku i sličnima u Bosni treba neko reći i protaberiti mu, da nema njih toliko da mogu pohapsiti, koliko nas ima na Facebooku." Vaš komentar?

Najstrašnija je šutnja zapadnih ambasada i organizacija, kompletnog nevladinog sektora u BiH, od kojih se niko ne oglašava da osudi povratak verbalnog delikta, te temeljne osobine komunističkog poretka. Čak ni u vrijeme rata, barem gdje je bila Armija Republike BiH, nije bilo hapšenja zbog toga što je neko nešto rekao. To što se događa u RS-u, da se ljudi hapse što slobodno misle, ili što razviju časnu zastavu sa ljiljanima, pokazuje do kakvih je kriminalnih razmjera spremna ići velikosrpska vlast. Ali, ne treba se plašiti kriminalaca dokle god ih ima ko sankcionirati, ovdje se treba plašiti činjenice da međunarodni faktor, više je to nego očito, podržava totalitarizam i teror velikosrpske politike, zapravo, okupacije BiH.

Ima tu i nečeg dobrog. Dobro je što su nas podsjetili koliko je važna naša zastava sa ljiljanima, i što su nam ukazali na razliku između one nametnute, ružne, privremene, daytonske zastave, sa onim smiješnim žutim trokutom, i ove naše časne zastave koja svjedoči višestoljetni kontinuitet bosanske državnosti. Sa isticanjem naše zastave sa ljiljanima, mi ćemo istaći i naš konačni cilj –

oslobađanje naše zemlje od dvoentitetskog uređenja, a na osnovu sprovedbe presuda Haškog tribunala i Svjetskog suda pravde po kojima je jasno da je Republika Srpska genocidna tvorevina. I da kao takva mora nestati!

Zanimljivo je da u realizaciji velikosrpskih ciljeva nema razlike između srpskih i bošnjačkih izvođača radova

U ovakvoj situaciji upravo je nevjerovatna pasivnost bošnjačkih političara, zatim Vijeća ministara BiH, institucija Federacije BiH i predstavnika međunarodne zajednice, naročito OHR-a. Trebalo je proći 10-ak dana da se netko od zvaničnika oglasi. Na očito državno nasilje koje sprovode institucije RS-a, član Predsjedništva BiH Bakir Izetbegović je izjavi kako će "SDA platiti advokate uhapšenim". Da li Izetbegović na taj način legalizira nezakonita postupanja policije genocidnog entiteta?

Meni je Bakir izetbegović pamtljiv po jednom znakovitom događaju. U Bihacu se već 10-ak godina održavaju konjske trke "Alija Izetbegović". Na tim trkama počasni je gost Bakir Izetbegović. On dođe i najbržem konju oko vrata nakači lentu sa imenom svoga rahmetli oca, a našeg prvog Predsjednika. Jedno je što je neko u Bihacu smislio takvu budalaštinu, a drugo je što Bakir Izetbegović ne razumije koliko je ružno jednog konja nagraditi lentom "Alija Izetbegović". Zamislite da Miroslav Tuđman najbržem konju daje letnu sa imenom "Franje Tuđmana". Ovo je ilustracija vanserijskih kapaciteta nekoga koga su Bošnjaci odabrali da im bude prvi. Pored najbolje volje, ja ne mogu pretpostaviti neku smislenu reakciju Bakira Izetbegovića. Mi smo se već nekako svikli da on nije ni za šta.

Tko je dozvolio da ratni zločinci rade u SIPA-i i Policiji tzv. Republike Srpske? U svemu ovome, kolika je odgovornost bivšeg ministra sigurnosti Fahrudina Radončića, lidera Saveza za bolju budućnost, kojega ste svojevremeno nazvali – "ministar četničke sigurnosti"!?

Zanimljivo je da u realizaciji velikosrpskih ciljeva nema razlike između srpskih i bošnjačkih izvođača radova, šta više, bošnjački su nerijetko revnosniji i agresivniji u iskazivanju odanosti svojim srpskim šefovima. Hrvati su, najčešće, izvan ove kombinacije. Govorimo o aktuelnom ministru sigurnosti Draganu Mektiću, a prethodna dvojica ministara sigurnosti, Sadik Ahmetović (SDA) i Fahrudin Radončić (SBB), jednako su bili revnosni u fabriciranju izmišljotina o tzv. islamskom terorizmu i u progonu Bošnjaka.

U tekstu "Ministar četničke sigurnosti" postavio sam pitanje šutnje tadašnjeg ministra Fahrudina Radončića u povodu postrojanja četnika, na šta je on izjavio da u BiH ne postoje četničke, paravojne formacije. Radončić me je tužio za klevetu i tražio 100.000 maraka odštete, a sud je njegovu tužbeni zahtjev prihvatio kao osnovan, što je skandalozno, budući da se time nosioci javnih funkcija štite od javne kritike, kao temeljne osobine demokratskog i otvorenog civilnog društva. Na žalost, pravosuđe je posrbljeno. Ovaj proces je i dalje u toku i vrlo je moguće da će "ministar četničke sigurnosti" dobiti presudu u svoju korist. Jedino, neće dobiti pare, jer ja tih para nemam.

Bošnjačku dobrotu Srbi nikad neće razumjeti kao civilizacijsku kategoriju, već kao slabost na kojoj se trebaju i dalje izživljavati

Kako se uopće obraniti od fenomena izmišljanja tzv. islamskog terorizma ili bošnjačkog ekstremizma? Povijesno pamćenje

nam govori kako je na vrlo sličan način, režiranim događajima, orkestriranom medijskom kampanjom i izdvajanjem srpskog faktora iz državnih struktura počela genocidna agresija 1992. godine? Povijesno pamćenje nas upozorava: da li je propaganda o tzv. vebabijama pokriće za progon Bošnjaka, kao što je tzv. islamski fundamentalizam 1992. bio pokriće za genocid nad Bošnjacima? Tko danas Bošnjacima može garantirati da se genocid i progono neće ponoviti?

Ja sam 2008. godine objavio knjigu pod naslovom "Teror anti-terorizma" u kojoj sam sakupio i analizirao dotadašnjih 100 slučajeva izmišljanja tzv. islamskog terorizma. Knjiga je promovirana u Rijeci i Puli, tako da dio čitatelja zna o čemu se radi. To izmišljanje tzv. islamskog terorizma je tako ozbiljan sigurnosni i politički problem, da je potpuno nevjerovatno kako jedna takva pojava prolazi bez reakcije svih slojeva javnosti. Ovaj moja knjiga je dosad morala biti dovoljan razlog da se organizira politička ili akademska rasprava o činjenici da imate sigurnosne strukture koje se kontinuirano bave izmišljanjem tzv. terorizma, i to samo u Bošnjaka, a sa očitim ciljem da se Bošnjaci uvuku u kompleks krivice, straha, pravdanja, odricanja od svoje vjere, kao navodnog glavog izvorišta problema. Ako se takvo što uspije, da se Bošnjaci pod teretom optužbi za tzv. islamski terorizam povuku u sebe, postavlja se pitanje – a ko će prvi stradati? Odgovor je: bošnjačka žrtva.

Sve vrijeme ovdje se bije bitka za prekompoziciju i redizajniranje istine od periodu 1992.-1995., jer, ako bi se taj period promatra u svjetlu istine, u odnosu na historijske odgovornosti i satisfakcije, onda bi se velikosrbi i velikohrvati morali povući sa prostora i pozicija koje su uzurpirali osvajačkim ratovima. Ponajviše zato se ovdje izmišlja tzv. islamski terorizam, kako bi osvajači postali oslobodioci, a kako bi bošnjačka žrtva izgubila auru pravednika i nekoga ko služi satisfakciju. Na znanstvenom skupu o genocidu nad Bošnjacima predstavio sam rad "Medijska priprema genocidne agresije" u kome sam analizirao bezmalo istovjetne obrasce izmišljanja, tada, 80-ih godina, tzv. islamskog fundamentalizma, a što je također poslužilo kao alibi velikosrbima da krenu u progon Bošnjaka. Tada, kao i sada, bošnjačka javnost je u kritičnoj masi umrtvljena velikosrpskom propagandom, pa vjeruje da kod Bošnjaka postoji neki problem, tzv. fundamentalizam ili tzv. vebabizam, a ne vidi, jer nema gdje da vidi, da je sve to velikosrpska medijska i obavještajna kuhinja.

Danas se malo ko sjeća kako su Srbi mobilizirani za genocid, pod medijskim pritiskom da će morati živjeti u tzv. islamskoj državi, u džamahiriji, koja treba da se prostire od Makedonije do Slavenskog Broda, kako će ih "Turci" ponovo nabijati na kolac kao u Andrićevom udžbeniku za četnike "Na Drini ćuprija", te im je jedini izlaz da se preventivno brane od bošnjačkih komšija koji su svi odreda bili prikriiveni fundamentalisti. Tako danas postoje te prikriivene vebabije, protiv kojih se vode preventivne akcije. Danas vidimo bošnjačke žrtve, vidimo masovne grobnice, u njima tijela djece i staraca, majki sa djecom, civila, a zaboravljamo kako su u te grobnice te žrtve dospjele pod optužbom da su tzv. islamski fundamentalisti.

Ako bi ovdje ponovo počela velikosrpska agresija, ne bi stradao tek tzv. vebabije, već svi Bošnjaci, budući da je priča o tzv. vebabijama samo pokriće za teror nad Bošnjacima. Danas u Bošnjaci jedini razoružani, nenaoružani i nezaštićeni narod u Evropi, koji je sve svoje odbrambene potencijale predao u ruke svojim ubicama, kod kojih se nije dogodila nikakva katarza pa da bi to razoružavanje imalo nekakvo pokriće i garancije. Bošnjaci nikad ne smiju povjerovati da se genocid neće nastaviti. Bošnjaci se moraju spremati za

Zašto bi međunarodna politika imala milosti prema Bošnjacima, ako te milosti nije bilo od 1992. do 1995., sve do Srebrenice!? Svijet je sponzorirao genocid nad Bošnjacima kroz embargo na oružje Armiji Republike BiH, oduzeto nam je pravo na odbranu, kako bi nas što lakše i više pobili, izgladnjivani smo, ucjenjivani, ponižavani. Zašto mislimo da se nešto promijenilo i kod Srba, i kod Hrvata, i kod diplomatskih švercera? Zbog svoje slabosti, valjda. Oni nastoje stvoriti geto za Bošnjake oko Zenice, Tuzlu prikačiti srpskoj zoni interesa, Bihać i Krajinu hrvatskoj zoni, a u Sarajevu useliti ideju iz Karađorđeva. U tom getu neće biti mira i rahatlučka, već će se režiranim terorizmom i režiranim podjelama generirati nestabilnost, u ime koje će preostali Bošnjaci napuštati i taj geto. Koji to još Palestinac iz dijaspore želi u Gazi udahnuti miris svoje domovine? Bošnjaci moraju pod hitno razumjeti šta im se sprema, i svim silama navaliti da okrenu točak sudbine u svoju korist, kroz ozvaničenje zahtjeva za ukidanje entiteta i za regionalizaciju na prirodnim, a ne na etnonacionalnim osnovama.

odbranu, tim prije što Oružane snage BiH i sigurnosne službe BiH surađuju sa četnicima. Nepovjerenje mora biti bošnjačka strategija. Vidite, ovakva preporuka da se Bošnjaci trebaju spremati za odbranu, da trebaju tajno kupovati i sakrivati oružje, mnogim će Bošnjacima djelovati kao ekstremizam, a nije im ekstremizam to što su četnici naoružani do zuba i što čekaju pogodnu priliku da nastave genocid nad Bošnjacima.

Kakva je razlika između politike koja je s genocidnim ciljem ubijala Bošnjake i politike koja bošnjačkoj djeci ne dozvoljava nacionalnu grupu predmeta i pravo na identitet?

Potpuno je svejedno da li nekom narodu neko ubio čovjeka ili mu tog čovjeka istjerao iz identiteta, jer i u jednom i u drugom slučaju taj narod ostaje bez jednog čovjeka. Ono što je poražavajuće u ovoj eri općeprihvaćene antifašističke kulture, jeste to javno i bestidno zalaganje velikosrpske politike da se nastavi genocid nad Bošnjacima. Priječenje prava na nacionalnu grupu predmeta bošnjačkoj djeci je čistokrvni genocid. Takvo što se može realizirati samo sa genocidnom namjerom – i nikako drukčije.

Kako su Bošnjaci od naroda žrtve i tolerancije dovedeni u poziciju da se izvinjavaju i pravdaju, a Srbi koji i danas uživaju tekovine genocida, dovedeni u poziciju da optužuju i ucjenjuju? Što Bošnjaci mogu očekivati od svoje pasivnosti i velikosrpske/velikohrvatske agresivnosti?

Bošnjaci su spremni sve pozaboravljati, sve oprostiti, samo kad bi Srbi htjeli živjeti sa Bošnjacima, makar Srbi bili glavni u tom selu. Srbe taj suživot ne zanima, oni budućnost zamišljaju bez Bošnjaka, lijepo im je u ojetom i prokletom – i zato nastoje preoblikovati istinu o onome što je bilo. Bošnjaci i dalje ne vide da Srbi s njima neće, pa se to ulaganje u zaborav, u povlađivanje, u gmizanje, ispostavilo kao ćorava investicija. Srbi tako imaju više nego što su imali, jer su došli u poziciju da prekraju povijest, budući da Bošnjake to ne zanima. Bošnjaci su ostali i bez istine o svome stradanju. U nastavku to upravo daje takav rezultat, da se Bošnjaci izvinjavaju za svoje stradanje, a Srbi ucjenjuju u ime svoga zločinstva. Bošnjačku dobrotu Srbi nikad neće razumjeti kao civilizacijsku kategoriju, već kao slabost na kojoj se trebaju i dalje izživljavati.

Teza o marginalizaciji Hrvata je jedna providna mangupska podvala kojom se nastoji sakriti sve što su Hrvati jamili

Kako komentirate povremene izjave političara iz Hrvatske, npr. predsjednice RH Kolinde Grabar Kitarović i predsjednika HDZ-a Tomislava Karamarka, u kojima daju podršku nekakvom "trećem entitetu" u BiH? Istina, kasnije se korigiraju, ali prečesto ima takve izjave "slučajno" izlete pred novinarima.

Dokle god postoji Republika Srpska, dotle će biti realna ambicija velikohrvatskog faktora da se i formalno ozvaniči suštinsko postojanje tzv. Herceg Bosne. Na tome ne treba zamjeriti hrvatskim zvaničnicima, to je realno i opravdano. Napose, i mi bismo vjerovatno isto mislili da smo Hrvati. Zašto bi ma kojeg Srbina i ma kojeg Hrvata više zanimalo zajedništvo sa Bošnjacima nego li ujedinjenje sa svojim? Budimo realni. Kod Bošnjaka je drukčija pozicija, jer Bošnjaci ovisе od opstanka Bosne i Hercegovine, a ova zemlja ovisi od stupnja usmjerenosti naroda jednih na druge. Ali, to ne znači da Bošnjaci trebaju sami sebe iznegirati u ime srpske i hrvatske milosti. Bošnjački program treba podrazumijevati borbu za brisanje svih onih granica kojima se pothranjuje separatizam. Konkretno, ukidanje Republike Srpske umnogome bi utišalo velikohrvatski separatizam.

Jesu li Hrvati u BiH marginalizirani? S druge strane, kako žive Bošnjaci u Zapadnoj Hercegovini – u Mostaru, Ljubuškom, Širokom Brijegu, Čapljini, Stocu...?

Teza o marginalizaciji Hrvata je jedna providna mangupska podvala kojom se nastoji sakriti sve što su Hrvati jamili. Hrvati su činili većinu na 16,60% bosansko-hercegovačke teritorije, a danas na fitalju Bosne i Hercegovine rasprostiru tzv. hrvatske pošte, tzv. hrvatske šume, tzv. hrvatsku elektroprivredu, te druge simbole velikohrvatske okupacije, kao što je slučaj u većinskim bošnjačkim sredina, kakve su Stolac, Jajce, Žepče, recimo. Posrijedi je nevjerovatan teror manjine nad većinom, jer većinski Bošnjaci žive kao građani drugog reda. Zamislite kako je tek Bošnjacima tamo gdje ih je malo, kao u Duvnu? U Stocu postoje domovi zdravlja za nadljude i za podljude, prvi idu u uzurpirani, gradski Dom zdravlja, a drugi

imaju Dom zdravlja u nekom neuslovnom objektu. Hrvati su ti koji insistiraju na "dvije škole pod jednim krovom", što bi svaki Hrvat morao doživjeti kao nacionalnu sramotu, da se u ime hrvatstva svjedoči aparthejd nad Bošnjacima. Iznad Mostara je postavljena ona križaća mržnje, što bi također trebalo prvo da vrijeđa Hrvate. Hrvatski su dužnosnici dočekivali i slavili zločinca Darija Kordića, namjesto da se stide i stoje po strani. Sve ovo nam govori o teškoj moralnoj gangreni u Hrvata.

Doduše, jeste bilo političkog nasilja nad hrvatskim biračima, posebno u pogledu dvije lažne pobjede Željka Komšića, mada mislim da je to ugrožavanje hrvatskih prava u jednom momentu odgovaralo HDZ-u, s ciljem legitimiranja separatističkih tendencija. Ja sam na to prvi ukazao kroz tekst "Bošnjaci napraviše hrvatski entitet". Na kraju, o toj marginalizaciji Hrvata najbolje govori sve ono što su poklopili u krajevima sa apsolutnom bošnjačkom većinom. Otiđite u Maglaj, recimo, pa ćete po broju hrvatskih firmi i istaknutih šahovnica imati osjećaj kao da ste u Grudama, recimo. Bošnjaci tu ekspanziju hrvatskog kapitala, u svome jadu i izgubljenosti, tumače kao odanost multikulturi. A Hrvati im, multikulturno bezbeli, gule kožu.

Kako komentirate preraspodjelu ministarskih fotelja u Vladi Federacije BiH i Vijeću ministara BiH nakon Općih izbora u oktobru 2014.?

Od pada komunizma na ovamo Bošnjaci nisu nikada imali manje efektivne vlasti nego danas. Uzeli su sve sama beznačajna ministarstva kroz koja ne prolaze suštinski tokovi funkcioniranja države. Šta znači Ministarstvo civilnih poslova ili Ministarstvo raseljenih lica? Više bi vlasti bilo u ministarstvu za proizvodnju cigle, nego u ovim ministarstvima. Kako pravdati tu apsolutnu defanzivu i dezorijentiranost bošnjačke politike? Mislim da se i previše profiterstva uvuklo u bošnjačke političare, u ime kojeg njih ne zanimaju narod i država, već tek nekoliko preduzeća i pozicija sa kojih se mogu brati pare za privatne račune. Korupcija je krvotok bošnjačke politike.

Borba za ukidanje entiteta, za povratak Ustava Republike Bosne i Hercegovine – jedini je put za opstanak Bosne i Bošnjaka

Uskoro obilježavamo 20 godina od srebreničkog genocida. Imaju li Bošnjaci pravo da zaborave svoje žrtve i da žive bez opreza i iskustva o ponavljanju historije? Milorad Dodik nije "zaboravio" bošnjačke žrtve u Srebrenici, po njemu se radi o "velikom zločinu", ali ne i genocidu kakva je i međunarodna sudska presuda. Što je tražio u Potočarima?

Napisao sam da je trebalo Miloradu Dodiku zabraniti pristup na svetu bošnjačku zemlju. Trebale su Majke Srebrenice napraviti kordon i svojim tijelima mu ne dozvoliti da gazi po našoj svetosti. Pa, njegova je vlast majkama Srebrenice zabranjivala da polože cvijeće i prouče El-Fatih u Kravici, na mjestu masovnih egzekucija bošnjačkih civila. Namjesto toga, Dodika su u Potočarima dočekali bošnjački zvaničnici, a on im je, na njihovu servilnost, uzvratilo uvredom – da se Srebrenica previše politizira.

Sve bi bilo drugačije da je bošnjačka politika, tada predvođena Alijom Izetbegovićem, imala viziju da još 1996. u Sarajevu izgradi Muzej genocid nad Bošnjacima, koji bi svojim aktivizmom determinirao političke odnose, s računicom da bošnjački narod mora imati satisfakciju za svoje stradanje. Na žalost, bošnjačka politika je počela trgovati sa bošnjačkom žrtvom, u ime izgradnje

pomirenja i povjerenja, a što je bila i intencija međunarodne politike, da se sve poravna i zaboravi. Dokle god bošnjačka žrtva ne bude kompas bošnjačke politike, Bošnjaci neće izaći iz defanzive i samoponiženja.

Da li su Bošnjaci izgubili u miru ono što su obranili u ratu? Da li je Sarajevo u ratu obranjeno, a u miru okupirano? Da li je na djelu "puzajuće nestajanje Bosne"?

Golim okom je vidljivo da su Srbi i Hrvati sačuvali sve što su u ratu osvojili, a da su Bošnjaci pogubili sve što su u ratu odbranili. Pogledajte medije, pravosuđe, ekonomske pozicije, aspekt odbrane i sigurnosti... Sve je nestalo. Srbi i Hrvati gazduju i kod sebe, gazduju i kod nas.

Da li je Bošnjacima namijenjena sudbina Palestinaca? Ostaci ostataka bošnjačkog naroda svedeni su na četvrtinu teritorije BiH – na "Gazu" (Bosanska krajina) i "Zapadnu obalu" (sarajevsko-zeničko-tuzlanska regija). Postoje li snage u BiH i bošnjačkom narodu koje mogu spriječiti negativni trend i spriječiti "palestinizaciju" Bosne?

Zašto bi međunarodna politika imala milosti prema Bošnjacima, ako te milosti nije bilo od 1992. do 1995., sve do Srebrenice!? Svijet je sponzorirao genocid nad Bošnjacima kroz embargo na oružje Armiji Republike BiH, oduzeto nam je pravo na odbranu, kako bi nas što lakše i više pobili, izgladnjivani smo, ucjenjivani, ponižavani. Zašto mislimo da se nešto promijenilo i kod Srba, i kod Hrvata, i kod diplomatskih švercera? Zbog svoje slabosti, valjda.

Oni nastoje stvoriti geto za Bošnjake oko Zenice, Tuzlu prikačiti srpskoj zoni interesa, Bihać i Krajinu hrvatskoj zoni, a u Sarajevu useliti ideju iz Karađorđeva. U tom getu neće biti mira i rahatlua, već će se režiranim terorizmom i režiranim podjelama generirati nestabilnost, u ime koje će preostali Bošnjaci napuštati i taj geto. Koji to još Palestinac iz dijaspore želi u Gazi udahnuti miris svoje domovine? Bošnjaci moraju pod hitno razumjeti šta im se sprema, i svim silama navaliti da okrenu točak sudbine u svoju korist, kroz ozvaničenje zahtjeva za ukidanje entiteta i za regionalizaciju na prirodni, a ne na etnonacionalnim osnovama.

Imaju li Bošnjaci šansu povratiti slobodu za koju su podnijeli ogromne žrtve, a koju su izgubili u daytonskoj prevari? Postoji li izlaz iz "luđačke košulje" navučene Bosni i Hercegovini u Daytonu 1995. godine?

Kad bi bošnjačka politika bila slobodna, neovisna, patriotski orijentirana, rješenja bi bilo. Imamo šest presuda za genocid, što je dovoljan razog da se traži ukidanje nametnutog daytonskog poretka i povratak na prethodno pravno stanje. Napose, kad se neki ugovor ne ispuni, logično je da se vraćamo na prethodno stanje. Daytonski ugovor ne samo da nije ispunjen, kroz aneks 7, recimo, već je i dobio neka druga značenja, putem presuda za genocid.

Bošnjaci će u daytonskom poretku nestati. Taj poredak je tako usmjeren da zatre Bošnjake i uništi Bosnu. Bošnjaci nemaju nikakvog razloga da se prepuste politici samouništenja. Borba za ukidanje entiteta, za povratak Ustava Republike Bosne i Hercegovine – jedini je put za opstanak Bosne i Bošnjaka. Kao da bi velikosrbi toliko insistirali na poštivanju daytonskog poretka, a protiv Ustava i simbola Republike Bosne i Hercegovine, da ne znaju da samo daytonski poredak, dugoročno, vodi ostvarenju njihovog separatističkog cilja. Bošnjaci bi morali preko nevladinog sektora pokrenuti pravne mehanizme za realizaciju Presude Svjetskog suda pravde kojom se dokazuje genocidno porijeklo Republike Srpske. Taj put nema alternativu. □

STRANAČKI IZBORI U BIH U SUMNJIVOM DEMOKRATSKOM OZRAČJU

“Izbori” s jednim kandidatom

Bosnu i Hercegovinu je zahvatila kongresomanija u travnju 2015., a zasjedala su najviša tijela SNSD-a, HDZ-a BiH i SBB-a. Sve tri stranke birale su predsjednika isti dan, 25. travnja 2015., no to nije jedino zajedničko ovim trima strankama koje su u svojevrsnoj prikrivenoj koaliciji, usprkos tome što je HDZ dio vlasti u BiH. Naime, sve su tri stranke imale samo jednog kandidata – i to dosadašnje predsjednike.

SNSD: velikosrpski antifašizam

Milorad Dodik (SNSD)

Tako je novi/stari predsjednik SNSD-a Milorad Dodik kojem su svoj glas dali svi delegati, njih preko 800. On je po završetku Petog sabora ove stranke održanog u Istočnom Sarajevu rekao da će tzv. “rs” 2018. raspisati referendum o samostalnosti ukoliko se tom entitetu do tada ne vrate nadležnosti koje su propisane Daytonskim mirovnim sporazumom i Ustavom BiH. “Mi ne dovodimo u pitanje ovlaštenja definisana Ustavom BiH, sporno samo ono što se ne nala-

zi u Ustavu BiH, a što je nametnula sila visokog predstavnika kao što je Sud BiH, Tužilaštvo BiH i prisustvo stranaca u Ustavnom sudu BiH. Ova država mora postati daytonska, a ona sada to nije”, kazao je Dodik.

Najavio je da će prijedlog na referendumu biti samostalna država Republika Srpska. “Ustav i zakon Republike Srpske predviđaju referendum, jer mi ne provodimo referendum na nivou BiH, nego na nivou Republike Srpske”, pojasnio je Dodik. Prema njegovim riječima, ovo je stav SNSD-a koji je iznesen u Deklaraciji “Republika Srpska – slobodna i samostalna budućnost i odgovornost” oko kojeg mogu da se okupe i druge stranke i nevladine organizacije. On je najavio da će krajem 2017. godine biti održana konvencija SNSD-a na kojoj će biti ocijenjeno da li je počeo proces uvažavanja stavova te kvislinške i genocidne tvorevine i što će biti predloženo entitetskoj skupštini. Poručio je da BiH, da bi bila europska, prvo mora biti daytonska i da nema europske BiH bez daytonske BiH. SNSD je jednoglasno usvojio “Deklaraciju o samostalnoj i slobodnoj RS”. Dodik je istakao da ta deklaracija govori o tome da žele graditi vlastiti status unutar BiH. “Nećemo dozvoliti da dođe do jačanja centralizacije nauštrb RS-a. Naš politički cilj je jasan: snažna i nezavisna RS”, kazao je Dodik.

Što se tiče njegovog sukoba s jednim od najutjecajnijih stranačkih ljudi, Igorom Radojičićem, čini se da je tu struju Dodik uspio primiriti. Pojasnio je kako je Radojičić jedna od najvažnijih figura u SNSD-u i da ne postoji nikakav konflikt između njih dvojice. Tako je Radojičić ponovo izabran za člana Glavnog odbora SNSD-a. Dodik je kazao kako je Radojičić glasao za sve odluke i da to predstavlja odgovor na pitanje da li je imao određene kritike na rad i kadrov-

sku politiku SNSD-a. Osvrnuo se i na političku poziciju SNSD-a danas. Rekao je da je njegova partija najjača u manjem entitetu te među jačim partijama u cijeloj BiH. Od politike, smatra Dodik, zavisi i politički položaj BiH.

Jedan od svjetlijih trenutaka na ovom saboru bilo je izglasavanje deklaracije o antifašizmu. Delegati su se izjasnili da je antifašizam svijetla tekovina i da ga bezrezervno treba njegovati. U Deklaraciji se spominju one snage u svim narodima koje svojim djelovanjem žele nametnuti nacističku i fašističku ideologiju. Dobra je stvar da u Deklaraciji ne spominju niti jednu takvu skupinu, dakle ni muslimanskih ekstremista, a iz teksta Deklaracije može se iščitati kako misle i na ekstremne srpske organizacije. “70 godina od završetka Drugog svjetskog rata i pobjede nad fašizmom i nacizmom, u regionu i širem međunarodnom okruženju javljaju se razni oblici neofašističkih, neonacionalističkih i drugih retrogradnih, davno poraženih ideologija i ekstremističkih, radikalnih i militantnih pokreta i organizacija”, stoji u Deklaraciji.

Moguće je da upravo zbog velikosrpskih ekstremista nisu htjeli spominjati druge ekstremiste (vehabije, ustaše...) jer bi na taj način morali spomenuti i četnike. Međutim, manjak Deklaracije je taj što se ističe samo srpski narod kao antifašistički, što naprosto nije istina jer su i drugi narodi u BiH dali obol antifašizmu. “SNSD će njegovati i afirmisati antifašističke vrijednosti i tekovine antifašističke borbe srpskog naroda u cijelom društvu, a posebno prenošenjem ovih vrijednosti na mlade generacije”, navodi se u Deklaraciji. Osim toga, interesantno je da se ova stranka deklarativno zauzima za antifašizam, a svi njezini postupci ukazuju da se radi o ljudima koji, najblaže rečeno, očijukaju sa četničkom ideologijom.

SBB: jedino muslimanski ekstremizam opasan

Fahrudin Radončić (SBB)

Drugi kongres Saveza za bolju budućnost (SBB) jednoglasno je istog dana u Tuzli izabrao Fahrudina Radončića za predsjednika stranke u narednom mandatu. Prisustvovalo je 550 delegata, a Radončić je nakon izbora u kojem nije imao protukandidata rekao da će sav svoj intelektualni kapacitet i energiju uložiti da opravda povjerenje. “Trudiću se da gradimo moćan i referentan projekat koji će ponuditi mnogo pozitivne energije, ekonomski razvoj BiH, da pravi-

vimo državu koja će ohrabrivati integracije i bolji život i ostavljati što manje prostora korupciji, siromaštvu i bilo kojem obliku radikalizacije”, rekao je Radončić.

On je zahvalio Kongresu za ukazano povjerenje podsjetivši da je, kada je SBB osnovan, to bio svojevrsni referendum jer je na poziv da mu se pridruže u osnivanju nove političke partije kao alterna-

tive lošem stanju u zemlji došlo više od 50.000 upisnica, dok se taj broj danas popeo na 200.000. On je poručio da će ova stranka kao lider opozicije od vladajuće koalicije tražiti da brzo provedu reforme koje su obećali. "Dat ćemo im sto dana tzv. političkog bontona, ali moramo istaći da je početak rada aktualne vlasti jako loš, a konflikti vladajuće koalicije su vrlo znakoviti", ocijenio je Radončić. Po njemu, ovaj je kongres prilika da se "manje bave sobom, a više političkim partnerima, stanjem u društvu i onim što SBB treba da radi u naredne četiri godine". Kazao je također da će se poslanici SBB-a u skupštinama nastaviti boriti za ukidanje "bijelog hljeba".

Za razliku od Dodikovog SNSD-a, on je konkretno uperio prst u samo jedan oblik ekstremizma, a to je muslimanski. Niti jednom riječju nije spomenuo velikosrpski ni velikohrvatski ekstremizam. "SBB je zadnja linija odbrane da Bošnjaci iz BiH idu modernim evropskim putem i u NATO uz puno poštovanje vjerskih i nacionalnih identiteta", istakao je Radončić.

Zanimljivo je da je pritom prozvao i samog turskog predsjednika Recepta Tayyipa Erdoğana. "Ne može nama Erdoğanova vlast, koja želi da implementira konzervativni islam, biti uzor u multinacionalnoj BiH. Ne pada nam napamet da Bošnjaci budu 'nosač aviona' za reinkarnacije otomanskih interesa. Mi ih poštujemo, ali najviše moramo poštovati sebe. Nećemo šutke prelaziti preko miješanja u unutrašnje stvari BiH", kazao je predsjednik SBB-a.

Zaključio je da SBB nije pretendent za ulazak u vlast umjesto bilo koga te smatra da vladajuća koalicija treba da preuzme odgovornost. Istakao je da je izborni rezultat SBB-a na prošlogodišnjim listopadskim izborima veći nego 2010. godine i da će ova stranka dati jednu novu, mladu generaciju političara.

HDZ BiH: neće nove karte, a hoće tzv. "herceg-bosnu"

Dragan Čović (HDZ BiH)

Ni dosadašnji predsjednik Dragan Čović nije imao protukandidata na 12. Saboru Hrvatske demokratske zajednice BiH održanom u Mostaru. Preko 500 delegata jednoglasno su ga izabrali, čime je zaključena farsa izbora stranačkih predsjednika tog travanjskog dana. Čović se, kao i ostali HDZ-ovci, deklarativno zauzeo za državu BiH, ali po njihovoj mjeri. Podnoseći izvještaj o radu između dva Sabora HDZ-a BiH, Čović je uz ostalo poručio kako euro-atlantski put BiH nema alternativu. "Nema unutarnjih podjela u BiH. Traženje apsolutne jednakopravnosti sa bošnjačkim i srpskim narodom nije nikakvo novo crtanje karata, kako to neki žele prikazati, kada im tako nešto odgovara", pojasnio je Čović. No nije pojasnio na temelju čega se ne bi crtale nove karte ako se uporno insistira na formiranju trećeg, tzv. hrvatskog entiteta, što je praktično zagovaranje obnove kvilinske zločinačke paradržavne tvorevine tzv. "herceg-bosne".

Kao strateškog partnera naveo je SDA, te pozvao na što hitnije formiranje vlasti i u srednjoj Bosni i Hercegovini. Čović je naveo da hrvatski narod mora imati pola vlasti u Federaciji BiH, povežavši to sa neriješenim pitanjem Mostara. "Ja duboko, i siguran sam svi mi ovdje koji sjedimo i iz Mostara i iz ove županije, razumijemo boja-

SDA: MEHMEDOVIĆ SE KANDIDIRAO U ZADNJI ČAS

Bakir Izetbegović i Šemsudin Mehmedović

Šemsudin Mehmedović se u posljednji trenutak kandidirao za predsjednika SDA. Tako Bakir Izetbegović ipak neće biti jedini kandidat za predsjednika stranke, iako se donedavno činilo da mu se neće nitko usuditi suprotstaviti. Doduše, Izetbegović je sam najavio da će ipak biti više kandidata, ali je tu njegovu najavu kasnije obrazložio generalni sekretar SDA Amir Zukić. Naime, prema Statutu SDA, predsjednika predlažu niže strukture stranke, a sve su organizacije predložile isključivo Bakira Izetbegovića za novog predsjednika stranke. "Radi se o apsolutnoj podršci za gospodina Izetbegovića. On ima podršku svih stranačkih organizacija", rekao je Zukić, no i pojasnio da prema statutu SDA postoji obaveza da bude više kandidata, pa će se ovaj problem riješiti na sjednici Glavnog odbora SDA 23. svibnja 2015. Zbog toga je Izetbegović spominjao više kandidata, no zanimljivo je da je, slučajno ili ne, "zaboravio" napomenuti da se radi o čisto tehničkom pitanju, odnosno statutarnoj obavezi.

Na taj je način, iako je Izetbegović najavio više kandidata, Mehmedovićeva kandidatura i njega iznenadila i čini se da nije pro forme. "Točno je da sam se kandidirao. SDA treba promjene, a ja u to vjerujem. Ovo što smo vidjeli u posljednje dvije godine nije politika zbog koje je SDA osnovana. Vjerujem u briljantnu pobjedu jer se članstvo probudilo. Netko mora reći da je dosta više", kazao je Mehmedović.

Iako se vjerovalo da Izetbegović ima podršku svih nižih organa stranke, Mehmedovića su kandidirale općinske organizacije Tešanj, Usora i Doboj Jug. Kolike su mu zaista šanse za pobjedu nezahvalno je prognozirati, jer iako Izetbegović ima dosta oponentata u stranci, stranačka mašinerija i karijerizam velika su prepreka promjenama. Nisu rijetki komentari u bosanskohercegovačkim medijima kako su ostale struje unutar SDA popustile pod pritiskom Izetbegovićeve struje zadovoljavajući se drugim pozicijama u stranci.

Tako, usprkos Mehmedovićevoj kandidaturi, ostaje gorka istina da se Izetbegoviću nisu htjeli previše zamjerati, baš kao ni u drugim strankama Dodiku, Čoviću i Radončiću na posljednjim kongresima. Sve ovo upućuje na to da je SDA krenula putem kojim idu SNSD, HDZ BiH i SBB! Ili pak te tri stranke slijede SDA!? To je, čini se, jedina nedoumica. □

zan Bošnjaka i nema nijednog razloga da ne osiguramo organiziranje ovog grada po mjeri i jednog i drugog naroda. Na takav način želimo osigurati i Federaciju", poručio je Čović.

On se dotakao i problema u državi rekavši kako je prioritet istovremeno pokrenuti rješavanje socijalnih i ekonomskih pitanja, s jedne strane. "S druge strane trebamo reorganizirati državu, osigurati jednakopravnost tri naroda, da se ne bavimo stalno poviješću, da idemo u budućnost", rekao je Čović, dodajući da je treća stvar na kojoj se mora raditi euroatlantski put BiH. "Mi moramo iza sebe ostaviti imenovanja, rasprave o imenovanjima. Ne možemo se vječno baviti izborima iz 2014. godine", dodao je Čović, govoreći o daljnjim koracima nove vlasti u BiH.

Na kraju, kažimo i to da su sva trojica predsjednika jedan drugom čestitala na pobjedi, pritom ističući demokratski pristup izborima. □

Edis FELIĆ

OD POTOČARA, PREKO NAJAVE REFERENDUMA DO "SLUČAJA ZVORNIK"

Suočavanje sa krvavom prošlošću

Suočavanje sa bolnom i kontroverznom prošlošću za svako sa-
vjesno ljudsko biće, pa tako i za bilo kojeg političkog zvaničnika, isto-
vremeno može predstavljati veliki civilizacijski poduhvat ali i teatar-
ski pokušaj prikupljanja simpatija grupice nedobronamjernih prijate-
lja i istomišljenika umjesto pohvale većeg dijela čovječanstva. Zato
će u knjige historije i političke teorije ostati ispisana samo imena lič-
nosti koje svojim individualnim ponašanjem i hrabrim porukama do-
prinesu izgradnji mirnijeg, sretnijeg i naprednijeg svijeta.

Da li je pretenciozno zapitati se da li se posjeta Milorada Dodi-
ka, predsjednika manjeg bosanskohercegovačkog entiteta Repu-
blika Srpska, Memorijalnom centru Potočari gdje je položio cvijeće
i poklonio se svim žrtvama genocida, može posmatrati historijskim
zaokretom i civilizacijskim poduhvatom? Da li je ipak samo riječ o
čistom političkom inženjeringu i populizmu umjesto iskrenom izra-
zu solidarnosti i izvinjenja u ime naroda čiji pojedinci su počinili
teške ratne zločine nad bosanskim muslimanima, odnosno Bošnjaci-
ma, tokom rata 1992.-1995.?

Prilikom posjete Memorijalnom centru Potočari gdje se zaista
poklonio svim žrtvama genocida, kao bilo ko drugi ko osjeća veliku
bol i tugu zbog pobijenih bosanskih muslimana, Dodik je ipak kazao
kako se na tom području u julu 1995. godine desio zločin bez spo-
minjanja riječi genocid, prave i legalno-pravno jedine adekvatne
riječi za sistemski masakr nad Bošnjacima na tim prostorima. Dodik
je istakao kako se "ovdje desio zločin i žao mi je svih žrtava, ali je
činjenica da se dosta politizira o tim dešavanjima".

Predsjednik RS-a smišljeno odbija da sistemsku egzekuciju više
od 8.000 muškaraca Bošnjaka krajem rata u BiH nazove genocidom
jer nakon tog postupka ne bi više mogao dominirati političkom sce-
nom u RS-u, iako bi vjerovatno ušao u historiju kao veliki humanista.
Njegovo izvinjenje u ime bosanskih Srba za genocid u Srebrenici bi
bilo ravno političkoj i socijalnoj revoluciji u BiH i na Balkanu, koja bi u
velikoj mjeri zasigurno utjecala na daljnji tok odvijanja politike i istin-
skog pomirenja među narodima u zemlji. Time bi se također preki-
nula njegova dugogodišnja manipulacija građanima tog entiteta za-
snovana na mišljenju da su u ratu u BiH svi podjednako krivi.

U RS-u nema političara koji je priznao genocid u Srebrenici

Istoga dana kada je posjetio Srebrenicu i Potočare, zanimljivo je
da je Dodik u Skupštinu RS-a uputio prijedlog rezolucije o priznava-
nju genocida nad Armencima. Zar nije više nego očigledno da je Do-
dikova posjeta Potočarima dobro isplanirani poduhvat u cilju politič-
kog inženjeringa kako bi se pripremio osnov za vođenje meke i tvrde
politike na pragmatična način kojom bi se političko i socijalno tkivo
bosanskih muslimana duboko podijelilo. Jasno je da vlasti RS-a ne
žele otvoreno prihvatiti da se u Srebrenici desio genocid jer bi time
implicitno potvrdili da je i taj entitet stvoren na genocidu i ubijanju.
U RS-u je mali broj političara i građana, ako ih uopšte i ima, koji su
spremni da priznaju tu historijsku činjenicu i na tim osnovama grade
suživot i pomirenje. Iako je prošlo 20 godina od tog krvavog događa-
ja koji je obilježio evropsku historiju 20. stoljeća, još nijedan srpski
političar u RS-u nije jasno priznao genocid u Srebrenici.

Milorad Dodik u Memorijalnom centru "Srebrenica - Potočari"
(politički inženjering pred fotoreporterima)

Munira Subašić

Dodik je do sada nebrojeno puta otvoreno negirao genocid u
Srebrenici, kao i broj ubijenih Bošnjaka u tom gradu. Tako je 2012.
godine, na predizbornom skupu u Srebrenici, izjavio kako se od Sre-
brenice sve vrijeme pokušavalo napraviti loše mjesto za Srbe tvr-
dnjom da je u tom gradu počinjen genocid. Tom prilikom je istakao:
"Ja tvrdim da nije počinjen genocid! Nije bilo genocida! Postojao je
plan prema kojem su nam određeni stranci i bošnjački političari htje-
li nametnuti krivicu i odgovornost za nešto što nismo učinili. Politič-
kim krugovima iz Sarajeva i pojedinim međunarodnim predstavnici-
ma trebala je priča koja je prosipana, da su Srbi loši momci, a Bošnja-
ci žrtve. To mora prestati. Srbi su dobri ljudi, ponosan narod, dobri su
i Bošnjaci kao narod, ali im je loša politika." Također, u aprilu 2010.
godine kao predsjednik Vlade RS-a Dodik je izjavio da nema ni naj-
manju namjeru da minimizira zločin u Srebrenici, ali da je nemoguće
da to bude motiv za generalizaciju krivice i osudu Srba kao genocid-
nog naroda, te da se zapostave sva druga stradanja nad Srbima koja
su se desila. Sljedeće javno minimiziranje i negaciju genocida javno
iznosi u izjavi za medije u Bijeljini, u julu 2014. Godine, kada je kazao
da je "nemoguće prihvatiti kvalifikaciju genocida samo zato što to
misle Bakir Izetbegović ili neki od stranaca koji su požurili da daju tu
vrstu kvalifikacije". Ako je Dodik ranije davao ovakve izjave o Srebre-
nici, zašto iznenadna posjeta Potočarima baš u ovom momentu?

Potpredsjednik RS-a Ramiz Salkić smatra da je dolazak Dodika u Srebrenicu krajnje licemjerman čin jer nije osudio zločin koji je tamo počinjen kao što ga, kako kaže, osuđuje čitav svijet - a to je zločin genocida, u zaštićenoj zoni UN-a. Također, Munira Subašić, predsjednica Udruženja "Majke enklava Srebrenica i Žepa" je izjavila da, "što se tiče majki, nije morao doći". Subašić je poručila kako ga majke Srebrenice nisu ni zvale napominjući, ipak, "trebao doći zbog svojih unučadi. Poslije 20 godina došao je do pameti". Poručila je da je vrijeme da Dodik prestane "trovati svoj narod". Subašić je ipak mišljenja da "njima nije toliko važno što je došao". Bilo bi vrlo važno što je Dodik posjetio mjesto masovnog i sistemskog ubijanja Bošnjaka u julu 1995. godine da je priznao da se u Srebrenici desio genocid i da je inicirao proces priznavanja genocida i u Parlamentu RS-a, kako bi buduće generacije mogle na jasnim osnovama da uče o historiji i grade mir i suživot sa svojim vršnjacima drugih nacija i vjera.

SNSD sprema odcjepljenje RS-a od BiH: referendum već 2018. godine

Nije se ni stišala bura o Dodikovoj posjeti Potočarima, a Savez nezavisnih socijaldemokrata (SNSD) Milorada Dodika putem deklaracije je na stranačkom saboru krajem aprila ove godine najavio referendum o otcjepljenju RS-a od BiH. Prvi put se eksplicitno spomenuo i datum referenduma o statusu bosanskohercegovačkog entiteta Republika Srpska. Nakon višegodišnjih poziva da se putem referenduma RS izdvoji iz BiH, prvi put se pominje datum takvog mogućeg izjašnjenja građana. Dodik je na Saboru poručio da "ukoliko do 2017. godine ne bude vidljivih i osjetnih elemenata stabilizacije RS-a u skladu sa Ustavom, a to znači da se mnoge otete nadležnosti moraju vratiti, da će u 1918. godini RS provesti referendum o svom statusu i utvrditi svoj status. Prijedlog će biti - samostalna država".

Deklaracija usvojena na Saboru nosi naziv "Republika Srpska - slobodna i samostalna", a zamjera višegodišnje prenošenje nadležnosti sa entiteta na državu Bosnu i Hercegovinu. Uz to, deklaracija pojašnjava: "Na osnovu rezultata referenduma, organi vlasti RS predložiti će drugom entitetu FBiH mirno razdruživanje i obostrano priznanje; na prostoru BiH, od tada samostalnih država formira se Unija država BiH, sa otvorenim granicama, slobodnim kretanjem ljudi i roba; nakon samostalnog statusa, RS bez odlaganja traži pristupanje Evropskoj uniji uz prihvatanje njenih pravnih tekovina." Iako bošnjački političari nisu previše ozbiljno shvatili, a skoro nikako reagovali na ove prijetnje o secesiji, Deklaracija je na neki način plan o izgradnji nezavisne države RS-a u budućnosti, što bi se moglo i desiti ako to odobre velike globalne sile, poput SAD-a, Rusije i Evropske unije.

5. Sabor SNSD-a u tzv. Istočnom Sarajevu

INSTITUTE FOR THE RESEARCH OF GENOCIDE CANADA

DODIKOVA POSJETA: MANIPULACIJA I PONIŽENJE ŽRTAVA, ISTINE I PRAVDE

Sistematski i kontinuirani srpsko-crnogorski zločini agresije i genocida na Bosnu i Hercegovinu i Bošnjake su bili unaprijed planirani sa metodom laži kao ključnim mehanizmom vođenja srpske velikodržavne ideje, politike i prakse. Krvav agresorsko-genocidni rat protiv međunarodno priznate, suverene, nezavisne države Bosne i Hercegovine i njenog najbrojnijeg naroda, Bošnjaka, pravdan je lažima koje je najbolje opisao ideolog projekta Velika Srbija Dobrica Ćosić: "Mi lažemo da bismo obmanuli sebe, da utješimo drugoga. Lažemo iz samilosti, lažemo iz stida, da ohrabrimo, da sakrijemo svoju bijedu. Lažemo zbog poštenja. Lažemo zbog slobode. Laž je vid srpskog patriotizma i potvrda naše urođene inteligencije. Lažemo stvaralački, maštovito, inventivno."

Brutalni agresorsko-genocidni napad na Bosnu i Hercegovinu i Bošnjake nije samo zločin. Radi se o nečemu što je više od zločina, što ima svoje ime, a to je agresija i genocid, koji su sudski dokazani na Međunarodnom sudu pravde, vrhovnom pravnom svjetskom autoritetu. Agresija i genocid se ne mogu reducirati na takozvani "veliki zločin" kako to radi Dodik i njegov politički establišment i njemu slični u Srbiji i Crnoj Gori. Priča o "velikom zločinu" u Srebrenici, odnosno Bosni i Hercegovini je negiranje agresije i genocida, poniženje istine i pravde, udar na međunarodni pravni poredak i njegove sudske autoritete. Doći u Potočare, u godini kada se navršava 20 godina od najvećeg zločina poslije holokosta u Evropi, genocida u Srebrenici, sa idejom o "velikom zločinu" je poniženje žrtva, pravde, istine, čovjeka i civilizacije.

Samo u genocidu nad Bošnjacima u i oko sigurne zone Ujedinjenih nacija Srebrenice, jula 1995. učestvovalo je preko 25.000 "ljudi". Načini i sredstva ubijanja žrtava mogu se označiti monstruoznim. Žene, muškarci, djeca i starci ubijani su vatrenim oružjem za direktno djelovanje iz svih vrsta pješadijskog oružja, minobacača, modifikovanih aviobombi, itd., zatim noževima, te posebnim spravama napravljenim i priređenim u tu svrhu. Postoje dokazi da su Bošnjake žive spaljivali, ubijali na zvjerski način, uključujući i čitave porodice, te su tako u nekim masovnim grobnicama otkriveni i identifikovani posmrtni ostaci čitavih porodica. U "operaciji ubijanja", prema tačno utvrđenom obrascu, u i oko sigurne zone Ujedinjenih nacija Srebrenice likvidirano je preko 8.000 Bošnjaka, zbog njihove nacionalne, etničke i vjerske grupe kao takve i što su živjeli i što žive na teritoriji koju srpski agresor, u skladu sa srpskim velikodržavnim projektom, srpskom nacionalističkom ideologijom, politikom i praksom, osvajačkog i genocidnog karaktera, teži osvojiti i pripojiti Srbiji. U zauzimanju sigurne zone Ujedinjenih nacija Srebrenice i izvršenju genocida nad Bošnjacima učestvovala su, pored vojnih i policijskih snaga genocidne tvorevine Republike Srpske, i oružane snage Vojske Jugoslavije i specijalne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije.

Zaboravljajući navedene činjenice, cilj Dodikove manipulacije u Potočarima je pravdanje Miloševićeve ideje, politike i prakse Velike Srbije drugim sredstvima, koji se sada ogledaju u prekrajanju i falsifikovanju historije, kontinuiranom vrijeđanju Bošnjaka i negiranju njihovih prava i sloboda, veličanju zločina i zločinaca, njegovanju mržnje prema državi Bosni i Hercegovini i njenom najbrojnijem narodu, Bošnjacima, njegovanju mržnje prema ideji Bosne i Bosanskom duhu sa konačnim ciljem spajanja sa Srbijom.

Iskreno pokajanje i izvinjenje žrtvama podrazumijeva jasno imenovanje zločina, agresijom i genocidom, jasnu proklamaciju o manjem entitetu kao sastavnom i neodvojivom dijelu države, teritorije i zemlje Bosne i Hercegovine, zakonsku zabranu negiranja genocida, izučavanje genocida u školama, potpunu zaštitu ljudskih prava i sloboda preživjelim žrtvama i njihovim organizacijama, definitivno odustajanje od negiranja države Bosne i Hercegovine.

19.04.2015.

Institut za istraživanje genocida, Kanada

“Slučaj Zvornik” – osveta ili terorizam

Samo nekoliko dana nakon Sabora SNSD-a, desio se napad u Zvorniku na policajce RS-a. Naoružani muškarac upao je u policijsku stanicu i ubio policajca, a dvojicu ranio, nakon čega je i on usmrćen. Ubijeni policajac je Dragan Đurić, dok su ranjeni Stevo Milovanović i Željko Gajić, dok je napad izvršio Nerđin Ibrić, rođen 1991. godine, iz okoline Zvornika. Imao je godinu dana kada su pripadnici Vojske Republike Srpske (VRS) sa pripadnicima zvorničke policije i paravojnih jedinica iz Srbije, njegovog oca Sejfu, zajedno sa oko 750 Bošnjaka, 1. juna 1992. godine odveli na Bijeli Potok, odakle su na nepoznatoj lokaciji svi pobijeni. Ibrić je, zajedno sa svojom majkom, bio jedan od prvih povratnika u Kučić Kulu. Iako je jasno da je motiv napada možda bila i osveta, što ne umanjuje krivicu napadača u legalno-pravnom smislu, političari su prije nego je istraga završena napad na policajce okarakterisali terorističkim, što je izazvalo duboku raspravu u bosanskohercegovačkoj javnosti.

Naprimjer, sam predsjedavajući Predsjedništva BiH Mladen Ivanić je izjavio kako je “očito da je riječ o terorističkom aktu i da je to pokazatelj gdje se BiH nalazi”. Istakao je kako se “ona nalazi na udaru terorista, pred time se ne mogu zatvarati oči kao ranije. Ovo nije udar samo na stanicu policije RS-a, ovo je udar na slobodne ljude, na našu djecu i ova bitka se mora dobiti. Odgovornost je na političarima da do kraja osude ovaj čin i pristupe borbi protiv terorizma. Ovo ne smije biti ignorisano već se mora osuditi na najoštrij način”.

Predsjednik RS-a Milorad Dodik, izjavio je da je napad u Zvorniku teroristički napad i dokaz da RS ne može računati na obavještajne izvore iz BiH. Istakao je kako “nije bilo nikakvih podataka o terorističkom napadu. To samo govori koliko bezbjednosna struktura u BiH funkcioniše i koliko ima potencijalnih terorista spavača, koji su u svakom trenutku spremni da bilo gdje naprave teroristički akt”. On je istakao kako je ovo napad na institucije sistema i da sigurno nije individualan čin, mada će svi pokušati da to na taj način prezentiraju. Predsjednik RS-a je naglasio da će ovaj bosanskohercegovački entitet, nakon svega ovoga, morati da još jednom stavi na dnevni red svoju bezbjednosnu strukturu.

Napad na MUP RS-a u Zvorniku je također pokrenuo cijelu lavinu hapšenja u ovom entitetu. Ipak, policijske strukture tog entiteta su pod krinkom prijetnje od terorističkih napada, ovu situaciju iskoristili za politička hapšenja koja u većini slučajeva i nemaju pravi zakonski osnov. Okružni sud u Banjoj Luci na kraju je odlučio da Semir Redžić i Muharem Borovac, uhapšeni u akciji nazvanoj “Ruben”, ostanu u pritvoru, dok su šestorica uhapšenih puštena da se brane sa slobode. Redžiću i Borovcu određen je pritvor do 6. juna

*Tzv. Republika Srpska, travanj-svibanj 2015.
(policija RS-a u operaciji “Ruben”)*

2015. zbog sumnje da su počinili krivično djelo nedozvoljena proizvodnja i promet oružja ili eksplozivnih materija.

Pripadnici Uprave za borbu protiv terorizma i ekstremizma MUP-a Republike Srpske 6. maja 2015. su u akciji “Ruben” uhapsili 31 lice iz Banje Luke, Bosanske Gradiške, Šipova, Prijedora, Bosanskog Novog, Bosanske Dubice, Teslića, Doboja, Vukosavlja, Srebrenice i Vlasenice. U okviru ove akcije pretresene su 32 lokacije. Na kraju ove akcije koja ima jasne indicije političke intervencije većina privedenih je oslobođena jer nije postojao osnov za njihovim držanjem u pritvoru. Ipak, privođenja su u domaćim i svjetskim medijima, uglavnom, predstavljena kao mjere poduzete protiv pojedinih bosanskih muslimana koji predstavljaju terorističku prijetnju.

Strateško djelovanje u cilju zastrašivanja i etničkog istrebljenja preostalih Bošnjaka

Kao zaključak, Dodikova posjeta Potočarima je imala političku ulogu kako bi vlasti RS-a pokušale ubijediti Bošnjake u RS-u i u cijeloj BiH da su bosanski Srbi spremni na pravi bosanski komšiluk. Ipak, nakon što Dodik, kao trenutni čelnik RS-a i predstavnik većine Srba iz tog entiteta, nije ubijanja u Srebrenici nazvao genocidom, očigledno je da većina Srba u BiH nisu spremni da se suoče sa historijskom činjenicom kako bi zajedničkim naporima gradili bolju i sretniju BiH. Štaviše, deklaracija SNSD-a, kao najjače partije u RS-u i time lica političke volje građana tog entiteta, a u kojoj je istaknut plan održavanja referenduma o otcjepljenju RS-a od BiH, jasno pokazuje strateško djelovanje političke elite u tom bosanskohercegovačkom entitetu. Ako je bilo ikakve dileme o neiskrenosti posjete Dodika Potočarima, ona je u potpunosti uklonjena ovom deklaracijom.

Osim toga, nakon napada u Zvorniku, na desetine Bošnjaka u gradovima koji se nalaze u RS-u su bili privođeni samo zato što su muslimani i što imaju bradu i Kur'an u svojim domovima. Ovim su strukture vlasti u RS-u pokazale strateško djelovanje u cilju zastrašivanja i etničkog istrebljenja preostalih Bošnjaka u tom entitetu koji bi se narednih godina zaista mogao odvojiti od BiH jer već sada u njemu Srbi čine više od 90% populacije. Osim toga, vlastima u RS-u već sada je uspjelo da pošalju sliku u svijet o opasnim i radikalnim bosanskim muslimanima koji predstavljaju terorističku prijetnju za Srbe na Balkanu, ali i za cijelu Evropu. Eto zašto je napad u Zvorniku označen terorističkim bez prethodno provedene istrage! □

Zvornik, lipanj 1992. (srpski policajci i ubijeni Bošnjaci)

Bedrudin BRLJAVAC

NAPAD NA POLICIJSKU STANICU U ZVORNIKU

Odgovor na velikosrpski teror

Zvornički policajac Dragan Đurić ubijen je tokom napada kojeg je 27. travnja 2015. na tamošnju policijsku stanicu izvršio Nerdin Ibrić. Napad je izvršen u 19 sati, a prema prvim informacijama Ibrić je iz automatske puške pucao na policajce uzvikujući "Allahu ekber". Ranjeni su policajci Željko Gajić i Stevo Milovanović koji nisu bili u životnoj opasnosti. Ibrić je ubijen.

Ni sat vremena nije prošlo, a RTRS je uspjela odmah nakon Dnevnika emitirati specijalni program i u studio dovesti stručnjake i tzv. "stručnjake" za terorizam. Iako praktično nisu imali nikakvih podataka, a i ono što su imali pokazat će se kasnije da su dezinformacije, stručnjaci i tzv. "stručnjaci" (među ove druge spada i Dževad Galijašević za kojeg nije jasno kad i gdje je postao stručnjak za terorizam) samouvjereni su razvili teoriju o terorističkom činu, postojanju organiziranih terorističkih skupina, a u samom su napadu vidjeli i elemente koji ukazuju da je napad bio planiran i izveden od više osoba. U izvanrednom programu banjalučke televizije raspravljalo se o Bosni i Hercegovini kao leglu terorizma, kao nečem što je po zemlju najopasnije, a svoj obol su dali i stručnjaci iz Srbije koji su se u program javljali posredstvom videolinka.

Šutnja bošnjačkih političara

U takvoj užarenoj atmosferi, još uvijek pod dojmom ubistva jednog čovjeka, malo se tko zapitao kako je moguće bilo tako brzo proučiti sve te podatke i kao iz rukava sipati teorije. Osim toga, mora se priznati da je i entitetska televizija vrlo brzo reagirala okupivši u pola sata respektabilnu ekipu stručnjaka i tzv. "stručnjaka", istovremeno prikupljajući podatke s terena. Zanimljivo je da su i političari iz bošnjačkog naroda reagirali po inerciji. Svi su odreda osudili taj čin kao teroristički. Posebno se kukavički ponijela SDA kao najjača stranka u zemlji, no to ne znači da su i ostali stranački lideri iz bošnjačkih ili građanskih stranaka bili iole suzdržaniji.

Još je zanimljivije da se takva retorika nastavila i sutradan, kada su mediji već objavili jednu informaciju koja je mogla upućivati na sasvim druge motive ovog nesumnjivo zločinačkog akta mladog Zvorničanina. Naime, Ibrićev otac Sejfo ubijen je već na početku agresije na Bosnu i Hercegovinu od strane sluga srbijansko-crnogorskog okupatora zajedno s još 750 muslimana iz okoline Zvornika. Da li je to u stvari bila osveta za ubijenog oca, a ne neki teroristički čin? Naime, poznato je da su u tom zločinu sudjelovali i neki zvornički policajci i pripadnici tadašnjih paravojnih jedinica, kao i u genocidu u Srebrenici, od kojih neki i danas rade u tamošnjoj policiji.

No političari u Federaciji BiH nastavili su i dalje tvrditi kako se radi o terorističkom činu te su prihvatili Dodikovu retoriku kako bi policijske agencije trebale tješnije surađivati u sprečavanju takvih napada. Ipak, ne trebamo isključiti mogućnost da je Ibrić zaista potpao pod utjecaj ekstremnog vehabijskog pokreta koji ima, dođuše mali broj, svojih sljedbenika u BiH. No razmislimo li malo bolje i povežemo li neke činjenice, onda možemo pretpostaviti kako je došao (ako je došao) pod njihov utjecaj. Naime, rastao je bez oca kojega su malo nakon njegova rođenja ubili pripadnici srpskih paravojnih postrojba, potucao se s majkom po izbjeglištvu, a među

Nerdin Ibrić, napadač na Policijsku stanicu u Zvorniku

prvima su se vratili u izolirano selo Kučić Kula kod Zvornika u Istočnoj Bosni. Tamo je završio srednju medicinsku školu, sumještani kažu kako je živio povučeno, bio je dobar i pristojan momak. No, također svjedoče, tek nekoliko mjeseci prije nego što će poduzeti napad u kojemu je i sam ubijen, rodbina i susjedi su opazili kako se promijenio i počeo odlaziti na predavanja u selo Dubnica kod mjesta Kalesija u blizini Tuzle. Tu je bila smještena tzv. vehabijska zajednica. Dakle, ne treba isključiti niti mogućnost da je nagovoren. Ako je to pak točno, onda se moramo zapitati što je jednog mladog čovjeka natjeralo da svjesno krene u smrt ubijajući ljude.

Odgovornost institucija

Ibrić je prije svega još uvijek bio mlad čovjek kojem su još kao malom rekli gorku istinu da su mu četnici ubili oca. Možemo zamisliti dječaka koji je rastao s takvim saznanjem, pogotovo kada se vratio kući, svakodnevno promatrajući mnoge četnike koji su sudjelovali u zločinima nad Bošnjacima-muslimanima. Sva ta četnička i velikosrpska obilježja, manifestiranje velikosrpsstva, otežavanje povratka ljudi kućama kao i ponižavanje povratnika, negiranje države BiH od strane entitetskih institucija, sve je to moralo u nekim ljudima, pogotovo onima koji su izgubili najmilije, godinama stvarati mržnju prema svemu što je velikosrpsko, a ta se mržnja samo pojačavala. Još uvijek dovoljno mlad i s teškim bremenom na sebi Nerdin Ibrić je bio idealan kandidat da s njim stupi u kontakt netko iz vehabijskog pokreta. Čak i ako se dokaže da je Ibrić bio u kontaktu s tzv. vehabijskim pokretom, najveću odgovornost za napad koji je učinio snose institucije tog entiteta, kvislinške paradržave tzv. "rs", ali i bošnjački političari koji gotovo već 20 godina ništa ne poduzimaju kako bi zaštitili tamošnje povratnike. Štoviše, većina njih u ovih 20 godina nastojala je ne uznemiravati velikosrpske političare, što je posebna priča. Kao primjer navedimo da su odmah, bez razmišljanja, vlasti u Federaciji BiH proglasile dan žalosti na dan sahrane ubijenog Dragana Đurića. S druge strane, već dva desetljeća političari iz velikosrpskog entiteta ne žele priznati da se u Srebrenici 1995. desio genocid, a da se ne govori o tome da se odredi datum kada bi u cijeloj državi obilježavali tu nesumnjivu tragediju.

Ipak, to je samo jedno objašnjenje tog nesretnog događaja. Kao smo naveli, iako su gotovo svi političar te raznorazni stručnjaci ovaj čin okarakterizirali kao teroristički, a tamošnja je policija takvu teoriju podgrijava, nekoliko dana nakon napada pojavile su se prve pukotine te teorije. Najprije je otkriveno da Nerđin Ibrić nije imao nikakvu automatsku pušku, nego dvije lovačke puške “pumperice” i pištolj, što jasno ukazuje na to da su režimske službe u tom entitetu ciljano nabijavali atmosferu lažuci o napadačevom oružju. Dakako, istražni su organi odmah znali da se ne radi o automatskoj pušci, ali im je, izgleda odgovaralo da se tako razmišlja, jer automatska puška ipak sugerira da se radi o organiziranom neprijatelju, što s “pumpericom”, tj. lovačkom puškom to nije slučaj. Zamislamo samo teroristu s lovačkom puškom!

Psovke umjesto tekbira

Osim toga, neki su mediji objavili da je lažna bila i tvrdnja da je Nerđić uzvikivao “Allahu ekber”. Portal banjalučkog lista Press, Radio Sarajevo i drugi mediji objavili su da je “Đurić oko 19 časova upravo došao u smjenu te je izašao ispred policijske stanice da zapali cigaretu, kada se na tom mjestu zaustavio crni ‘Golf 2’, iz kojeg je izašao Ibrić i, kako nezvanično saznajemo, počeo da uzvikuje ‘Sve ću vas pobiti! J**** vam majku svima!’. Dakle, prema tim informacijama koje su novinari, tvrde, dobili neslužbeno od istražnih organa, Ibrić je policajcima psovao majku, a ne uzvikivao “Allahu ekber”. Zanimljivo je da nitko od istražnih organa nije reagirao na ovu informaciju, što baca dodatno svjetlo na ovaj događaj – i treba se zaista upitati da li se radi o terorističkom činu ili osveti!?

U tom smislu morali bismo se postaviti nova pitanja. Zašto je, ako se Ibrić odlučio osvetiti, prolio krv čovjeka koji je radio samo svoj posao? Zašto, ako je već odlučio uzeti pravdu u svoje ruke, što nikako nije dobro za jedno društvo i državu, nije ubio nekog za kojeg je znao da je u ratu počinio zločine? No sam ministar unutarnjih poslova tog entiteta Dragan Lukač dao je naslutiti da se ipak možda radilo o ciljanim osobama. Lukač je izjavio “da je dosadašnji uviđaj pokazao da je Ibrić znao kada je smjena policajca u stanici te da je baš u to vrijeme došao i počeo pucati”. Dakle, da je odlučio ubiti bilo koga, ne bi mu bila važna smjena. No nije isključeno da je znao u kojoj smjeni rade neki policajci.

Daljnijim istraživanjem novinara došlo se do podatka da je ubijeni policajac Dragan Đurić bio na spisku ratnih zločinaca iz srebreničke klaonice. Taj je spisak sastavila Komisija za Srebrenicu koju je osnovala prema naredbi Suda u BiH vlada manjeg entiteta. Prema tim informacijama, ubijeni je Dragan Đurić rođen 17. studenog 1967. godine u Banovićima, tokom agresije doselio je u Zvornik, a pripadnik velikosrpskog MUP-a postao je 7. travnja 1994. godine. Osim njega, na istom je spisku i ranjeni policajac Željko Gajić. Dakle, radi se o ljudima najblaže rečeno sumnjive prošlosti koji su dio sistema, što znači da sistem stvara državni terorizam.

Šaka jada “muslimanskih terorista”

Teorije koje su prosipali raznorazni stručnjaci ni sat vremena nakon ovog ubojstva samo potvrđuju da velikosrpske vlasti spremno čekaju bilo kakav incident kako bi pokazali da su Bošnjaci-muslimani remetilački faktor u BiH. U tu je svrhu služilo i daljnje postupanje tamošnje policije koja je počela s brutalnim upadima u kuće Bošnjaka povratnika, uhapsivši ih više od 30.

Pitanja koja su se nametala kako smo dobivali nove informacije ukazuju da stvari nisu nimalo jednostavne. Potvrđuje to i činjenica

da istraga još uvijek nije okončana, iako se već prvi dan policija ponašala tako kao da je istraga zaključena i prije nego što je pokrenuta. Također, potvrđuje to i činjenica da sudac istrage nije mogao pronaći elemente terorizma kod 30-ak uhapšenih povratnika, pa ih je sve pustio kući zadržavši samo dvojicu. Vjeruje se da će i oni biti pušteni, iako nije isključeno da im se neki dokazi podmetnu kako bi se spasio policijski fijasko zbog tih hapšenja.

Od velikosrpskih se političara moglo očekivati da krenu s retorikom o terorizmu. Ostaje žalosna činjenica da su se oni koji se kunu u bošnjački narod gotovo izvinjavali velikosrpskim političarima za ovaj napad. No zato mi ne smijemo da šutimo i trebamo reći istinu. Ovaj napad je za osudu iako je jasan pokazatelj da sistem ne funkcionira, s obzirom da je pojedinac uzео pravdu u svoje ruke. On je poslužio velikosrpskim i velikohrvatskim ekstremistima kao dokaz da su Bošnjaci, odnosno bosanskohercegovački muslimani – radikalni. Pritom su svjesno prešutjeli činjenicu da je u BiH daleko veći broj četnika i ustaša nego radikalnih muslimana. I to je najveći problem Bosne i Hercegovine. Problem je i što do dana današnjeg nismo vidjeli krunski dokaz o “muslimanskom terorizmu” u BiH, koji je povod za Dodikov “rat protiv terorizma” – snimak nadzorne kamere s Policijske stanice u Zvorniku. □

Edis FELIĆ

DRŽAVNI (ENTITETSKI) TERORIZAM

Redni broj	IMBG	IMB	Prezime 2005	Ime oca	Ime 2005
133.	0410981100070		Đurić	Milorad	Dragan
134.	3012961192179	3012961192179	Đurđević	Milan	Branco
135.	2010961183896	2010961183896	Đurić	Trivko	Miladin
136.	1304971120013	1304971120013	Đurić	Gojko	Bogoljub
137.	1711967187707	1711967180707	Đurić	Nikola	Dragan
138.	0801976182688	0801976182688	Đurić	Nikola	Miloš
139.	2009971183734	2009971183734	Đurić	Veljko	Boro
140.	3105976122140	3105976122140	Đurić	Dušan	Srdan
141.	0309967180719	0309967180719	Đurić	Slavko	Rajko
142.	2407959182213	2407959182213	Đurić	Dušan	Milenko
143.	2607969181516	2607969181516	Đurkić	Petar	Aleksandar
166.	501972180717	0501972180717	Gajić	Ilija	Željko
167.	0102974182235	0102974182235	Gajić	Čedo	Vlado
168.	2106958183895	2106958183895	Gajić	Vukašin	Ljubomir

Ubijeni Dragan Đurić i ranjeni Željko Gajić na spisku srpskih policajaca koji su učestvovali u genocidu u Srebrenici

Međunarodni institut za bliskoistočne i balkanske studije (IFIMES) u Ljubljani analizirao je uzroke lošeg stanja u BiH, a dio te analize govori i o napadu na Policijsku stanicu u Zvorniku. U analizi se kaže: “Hapšenja koja su uslijedila nakon ubojstva policajca u Zvorniku 26. aprila 2015. godine su samo nastavak organiziranog napada od strane vlasti RS-a i predstavljaju svojevrсни državni terorizam, kojeg realiziraju političke elite u RS-u od potpisivanja Daytonskog mirovnog sporazuma. Naoružanom mladiću, koji je pucao u policajca su srpske (para) policijsko-vojne strukture ubile oca 1992. godine, dok se ubijeni policajac nalazi na spisku osoba, koje su povezane i odgovorne za genocid u Srebrenici izvršen jula 1995. godine. Naoružanom mladiću poslije ubojstva oca, ostatak porodice je protjeran sa kućnog ognjišta 1992. godine. Poslije rata teškim naporima vratio se na porušeno ognjište sa majkom. Zabrinjavajuća je činjenica, da je upravo iz Policijske stanice Zvornik znatan dio zaposlenih policajaca sudjelovao u počinjenim ratnim zločinima, pojedinci su odgovorni i za počinjeni genocid u Srebrenici jula 1995. godine. Dakle, u sigurnosnom sektoru rade pojedinci, koji bi morali biti predmet obrade sigurnosnih službi. Paradoks je, da u sigurnosnom sektoru rade pojedinci sa hipotekom počinjenih ratnih zločina i nezamislivo je, da osobe koje bi trebale biti predmet obrade sigurnosnog sektora rade u tom sektoru. Radi se o svojevrsnom obliku državnog terorizma, koji se rijetko bilježi u povijesti političkih sistema, dok međunarodna zajednica na čelu sa Uredom visokog predstavnika (OHR) nije uspjela da zaštiti povratnike i osigurati realizaciju Aneksa 7 Daytonskog mirovnog sporazuma.” □

RATNA ŽARIŠTA: LIBIJA, SIRIJA, IRAK I JEMEN

Širenje ratnog požara

LIBIJA: Geopolitičke promjene na sjeveru Afrike

Rusija – novi strateški partner međunarodno priznatoj Vladi iz Tobruka

Izgleda kako se libijske vlasti sve više približavaju Rusiji, tako se i njihove izjave počinju doticati teme koja se zadnjih nekoliko godina u međunarodnim krugovima tretira kao veliki tabu. Inicijalno odobrena od strane Zapada, međunarodno priznata Vlada iz Tobruka počinje se buniti jer im je jasno da su ostavljeni na cjedilu. Zapad ih čak uvjerava da bi trebali formirati “Vladu nacionalnog jedinstva” zajedno s islamistima iz Tripolija. U takvoj situaciji počinju se okretati novim saveznicima. Sredinom travnja 2015. libijski premijer Abdullah al-Thani posjetio je Moskvu i bez velike zadržke iznio svoje stavove i želje. Od Rusije je zatražio da im bude partner u ponovnoj izgradnji zemlje, u jačanju njihove vojske, ekonomije, stabilnosti... Čak je i poručio da želi ponovno stupanje na snagu ugovora koji su potpisani između Rusije i Libije za vrijeme Gaddafija, za vrijeme vladavine Zelene revolucije. Ovi potezi su prava hereza za Thanijeve dojučerašnje zapadne saveznike koji su sada poprilično šokirani.

“Zapadne zemlje trebaju preuzeti punu odgovornost za kaos u kojem se Libija nalazi. Zapadne zemlje srušile su bivši režim, uništile kapacitete libijske vojske u potpunosti te ostavile narod Libije bez ikakvih učinkovitih vladinih institucija”, rekao je libijski premijer Thani za vrijeme sastanka s ruskim ministrom vanjskih poslova, Sergejem Lavrovom. Thani od Rusije želi pomoć u svemu: u ponovnoj izgradnji libijskih institucija, ponovnom uspostavljanju sigurnosti u Libiji, uključujući i kroz rad međunarodnih organizacija, gdje bi “konačni cilj trebao biti podizanje embarga na uvoz oružja za libijsku vojsku”. “Libija je sada vrlo ovisna o Rusiji i Kini za borbu protiv terorizma. Libijci su u stanju to odraditi, ali nam treba potpora prijateljskih zemalja kao što je Rusija, da naoruža našu vojsku i da nam da obavještajnu potporu”, rekao je libijski premijer, dodajući kako “Zapad uništava ravnotežu u Libiji dajući potporu Muslimanskoj braći”.

Bit će vrlo zanimljivo vidjeti kako će se Zapad sada postaviti prema libijskim vlastima iz Tobruka i hoće li je se uopće još dugo nazivati “međunarodno priznatom”.

Libijska svakodnevnica (bombaški napad u Bengaziju)

Nervozna Italija i pesimistični specijalni izaslanik UN-a

Masovni ulazak imigranata iz Libije preko Mediterana izazvao je veliku nervozu u Italiji. Imigranti stižu u sve većem broju, ali to nije jedini problem po talijanske vlasti. Naime, postoji realna opasnost da iz Libije u Europu, predstavljajući se kao obični imigranti, ulaze i ISIL-ovi teroristi koji do sada već imaju više uporišta na prostoru Libije. Zbog ove situacije talijanske vlasti žele radikalne poteze, uključujući i pokretanje zračnih napada na položaje ISIL-a u Libiji. 18. travnja 2015. talijanski ministar vanjskih poslova, Paolo Gentiloni, rekao je u razgovoru za list “Corriere della Sera” kako će biti potrebni “ciljani antiteroristički udari” u obalnom području Libije. “Nemamo više mjeseca i mjeseca vremena. Dvostruki rizik od vala imigranata i ISIL-a u Libiji znači da vodimo bitku s vremenom. Moramo se suočiti s ovom izvanrednom situacijom ne kao jedna država, već kao koalicija država”, rekao je Gentiloni.

29. travnja 2015. specijalni izaslanik UN-a za Libiju, Bernardino Leon, podnio je izvještaj pred Vijećem sigurnosti UN-a o aktualnom stanju mirovnih pregovora između sukobljenih frakcija u Libiji. Naime, UN zagovara formiranje zajedničke libijske Vlade (“Vlade nacionalnog jedinstva”) kako bi se pomirile dvije sukobljene frakcije, odnosno dvije Vlade koje trenutno postoje u zemlji – u Tobruku i Tripoliju. “Teško je biti optimističan, jednostavno ne možete biti optimistični kada je riječ o Libiji”, rekao je Leon.

SIRIJA: ISIL i Al-Qaeda u ofenzivi

Nakon Idliba, pao i grad Jisr al-Shughour

Sredinom travnja 2015. objavljen je izvještaju UN-a u kojem se navodi kako je se preko 225.000 Sirijaca nalazi pod opsadom ISIL-a u istočnom sirijskom gradu Deir Ezzor. U izvještaju se navodi kako je UN zadnji put uspio posjetiti ovaj prostor u svibnju 2014. Ističe se kako postoji velika zabrinutost zbog dostupnosti hrane za stanovnike grada koji se nalaze u okruženju pripadnika terorističke organizacije. Podsjetimo se, ISIL-ova opsada grada traje već gotovo tri mjeseca. Blokadom nastoje iscrpiti vladine snage koje i dalje drže grad pod kontrolom. Riječ je o jednom od važnijih centara na istoku Sirije koji se još uvijek nalazi u rukama sirijske vojske. Brojni gradovi na ovom prostoru već su pali pod kontrolu ISIL-a, uključujući i grad Raqqa koji je postao njihovo glavno uporište u Siriji.

25. travnja militantne pobunjeničke skupine, među njima i pripadnici Al-Qaede, zauzeli su sirijski sjeverozapadni grad Jisr al-Shughour. Ovo je prvi put da je grad, koji ima oko 50.000 stanovnika i nalazi se blizu turske granice, pao u ruke militantata još od početka sukoba u proljeće 2011. Iz sirijske vojske su poručili kako su se povukli iz grada s ciljem smanjenja ljudskih žrtva, pri čemu su naglasili kako se sirijska vojska SAA trenutno sukobljava s “velikim brojem terorista koji stižu iz pravca turske granice”.

Ubrzo je sirijsko Ministarstvo vanjskih poslova optužilo Tursku za davanje “logističke i vojne pomoći terorističkim skupinama u Siriji”, pritom navodeći kako su ove skupine, uz tursku pomoć, uspjele zauzeti dva grada na sjeverozapadu zemlje – Idlib i Jisr al-Shughour. “Napadi terorističkih skupina na Idlib i Jisr al-Shughour

izvedeni su uz logističku i vatrenu pomoć turske vojske. Ovo je direktna turska agresija na Siriju”, navodi se u izjavi Ministarstva vanjskih poslova.

Zanimljiv komentar o trenutnom stanju u Siriji i zapadnoj medijsko-diplomatskoj kampanji dao je jedan hrvatski vojno-politički analitičar, koji kaže: “Al-Qaeda u Siriji počelo se promatrati kao skupinu koja se nalazi na 'pozitivnoj strani' u ovom sukobu. Brojni zapadni mediji više ih čak ni ne nazivaju teroristima već 'militantima' ili 'pobunjenicima'. Da je netko prije pet godina rekao da bi Al-Qaeda mogla doživjeti ovakav unaprijeđeni medijski tretman, to bi zvučalo suludo, ali baš to se i dešava... ISIL se tu i tamo proziva zbog brutalnosti, ali Al-Qaeda kao da je postala 'mainstream'. Čudno, suludo, ali istinito.”

Jisr al-Shughour

Bashar al-Assad: "Najopasniji lideri ISIL-a dolaze iz Skandinavije", "Pariz podržava teroriste i ponaša se kao američki satelit"

17. travnja, u razgovoru za švedski list “Expressen”, sirijski predsjednik Bashar al-Assad upozorio je na sve veću prijatnju od skandinavskih islamističkih ekstremista. Istaknuo je kako terorizam nije lokalna ili regionalna opasnost, već globalni fenomen. Za švedski list također je rekao kako “neki od najopasnijih ISIL-ovih lidera dolaze iz Skandinavije”. Upozorio je kako su i Švedska i Europa u riziku da postanu mete terorističkih napada od strane ISIL-a: “Dok god budete imali situaciju da terorizam raste u raznim europskim državama, zemlje poput Švedske neće moći biti sigurne. Sve dok dvorište Europe, naročito Mediteran i Sjeverna Afrika, bude u kaosu i puno terorista, Europa neće biti sigurna.” U intervjuu za “Expressen” (koji je objavljen prije pada Jisr al-Shughoura) sirijski predsjednik je izjavio kako je “turska vojna i logistička potpora bila glavni faktor” koji je pomogao teroristima krajem travnja 2015. u zauzimanju Idliba, grada koji se nalazi svega 20 kilometara od turske granice: “Svaki rat iscrpi vojsku, bez obzira koliko ona bila snažna, koliko bila moderna. No, u padu Idliba glavni faktor bila je velika potpora koja je stigla preko Turske – logistička i vojna potpora. Naravno, tu je i financijska potpora koja stiže iz Saudijske Arabije i Katara.”

21. travnja Bashar al-Assad je dao intervju za francusku televiziju France 2, u kojem se osvrnuo na niz tema vezanih uz rat u Siriji, situaciju u regiji i odnos Europe prema Bliskom istoku. Kritizirao je francusku politiku ističući kako vlasti u Parizu podržavaju teroriste u Siriji, naglašavajući kako Pariz danas više nije nezavisan već se ponaša kao satelit Washingtona “bez vlastitog kredibiliteta”. “Francuska se pretvorila u neku vrstu satelita američke vanjske po-

litike u regiji”, naglasio je sirijski predsjednik. Upitan od strane novinara da li je Sirija demokratska zemlja, Assad je odgovorio: “Put do demokracije je dugačak. Vi ste napredniji od nas, ali ako ćete nas uspoređivati s vašim glavnim saveznikom u ovoj regiji, Saudijskom Arabijom, onda – da, mi smo demokracija.”

Mohammad Javad Zarif: "Zahtjevi za Assadovim odlaskom potiču krvoproliće u Siriji"

28. travnja ministrica vanjskih poslova Europske unije, Federica Mogherini, rekla je kako se nada da će Iran odigrati važnu i konstruktivnu ulogu po pitanju nastojanja UN-a da se okonča sukob u Siriji koji je ušao već u petu godinu. Komentar je dala nakon sastanka u New Yorku s iranskim ministrom vanjskih poslova, Mohammadom Javadom Zarifom.

Specijalni izaslanik UN-a za Siriju, Staffan de Mistura, rekao je kako će se već od 4. svibnja u Ženevi početi sastajati s predstavnicima sirijskih vlasti i opozicije, kao i s predstavnicima regionalnih sila, uključujući i Iran. Istaknuo je kako će pregovori potrajati do kraja lipnja 2015., uz nadu da bi se do onda moglo pronaći rješenje za okončanje sukoba u Siriji. Podsjetimo se, raniji pregovori su završili bez konkretnih rezultata.

29. travnja iranski ministar vanjskih poslova, Mohammad Javad Zarif, osvrnuo se na rat u Siriji te istaknuo kako zapadni i regionalni pozivi za odlaskom sirijskog predsjednika Bashara al-Assada potiču krvoproliće u toj zemlji. Također, odbacio je tvrdnje Zapada da ISIL regrutira nove militante zbog navodnih zločina sirijske vojske. “Ljudi koji optužuju sirijske vlasti, oni koji tvrde kako sirijska Vlada ima krv vlastitog naroda na svojim rukama, trebali bi malo bolje razmisliti, osvrnuti se na sebe i zapitati se tko je spriječio prekid vatre u Siriji prije nekoliko godina. Jedina stvar koja je spriječila prekid sukoba bio je preduvjet da Assad ne smije biti dio tranzicijske Vlade u Siriji”, rekao je Zarif.

Svi oni koji prate sukob u Siriji sjećati će se da je upravo tako i bilo. Zapad je inzistirao da tranzicija u Siriji mora biti “bez Assada”, što je vjerojatno i glavni razlog zašto se rat nastavio i još uvijek traje, a u međuvremenu je stvorio ISIL, novu opasnost za regiju i svijet, najveću terorističku vojsku u povijesti.

IRAK: Promjenjiva ratna sreća – Ramadi pred padom

ISIL pokrenuo napad na Ramadi, glavni grad provincije Anbar

10. travnja pripadnici terorističke organizacije ISIL pokrenuli su napad na grad Ramadi, glavni grad zapadne, većinski sunitske, iračke provincije Anbar. Izvori prenose kako su ISIL-ovci krenuli na grad iz nekoliko pravaca, a napad izvode kopnom vojskom, oklopnim vozilima i bombašima samoubojicama. Iz grada je zbog upada ISIL-a već u prvim danima borbe pobjeglo oko 100.000 ljudi.

Podsjetimo se, tjedna dana ranije iračke snage ostvarile su veliku pobjedu oslobodivši grad Tikrit od ISIL-a. Ubrzo zatim, premijer Abadi je posjetio provinciju Anbar te najavio početak operacije oslobođenja sunitske pokrajine. Međutim, izgleda da operacija nije počela dobro po iračke snage. “Suočavamo se s žestokim gerilskim ratovanjem u Ramadiju”, rekao je jedan od iračkih vojnih dužnosnika. Pad Ramadija u ruke ISIL-a bio bi veliki udarac za Bagdad.

Pentagon: "ISIL izgubio 25-30% teritorija u Iraku"

Sredinom travnja 2015. iz američkog Pentagona su poručili kako je teroristička skupina ISIL izgubila između 25% i 30% teritorija kojeg su držali u Iraku. “ISIL niže gubitke nakon višemjesečne kampanje američkog bombardiranja i kopnenih ofenziva iračkih snaga.

ISIL se polako odbacuje”, rekao je glasnogovornik Pentagona Steve Warren.

Irački premijer Haidar al-Abadi rekao je kako ISIL i dalje predstavlja veliku prijetnju te kako se borba nastavlja jednakom žestinom. Naveo je kako će prioriteta u narednom periodu biti zauzimanje važnog rafinerijskog grada Baiji te borba protiv ISIL-a na prostoru zapadne provincije Anbar. Tvrdi kako je ISIL moguće poraziti, ali neće biti lako. "Vrlo su mobilni, bore se za ideologiju i leđima su okrenuti prema zidu te će se stoga boriti svom žestinom", naglasio je irački premijer u razgovoru s novinarima, 15. travnja, nakon sastanka s američkim predsjednikom Barackom Obamom u Washingtonu.

JEMEN: Nastavak agresije Saudijske Arabije

"Vraćanje nade" umjesto "Odlučujuće oluje"

Kako bi na vlast vratila svog bliskog saveznika, odbjeglog predsjednika Mansura Al-Hadija Hadi, Saudijska Arabija je bez mandata Ujedinjenih naroda 26. ožujka 2015. započela vojnu agresiju protiv Jemena. S druge strane, na strani Houthi pobunjenika bore se i lojalisti bivšeg predsjednika Saleha, a oni i dalje ima snažnu potporu u zemlji iako je svrgnut s vlasti 2011. tokom tzv. Arapskog proljeća.

Vijeće sigurnosti UN-a u Rezoluciji o Jemenu, koja je usvojena 14. travnja 2015., tražilo je, među ostalim, da se narodni odbori potpomognuti šiitskim Houthi milicijama i borci pokreta "Ansarullah" povuku sa zauzetih teritorija, uključujući i glavni grad Sanu. Rezolucijom se također nameće embargo na isporuku oružja borbama pokreta "Ansarullah", te zamrzava imovina i zabranjuje putovanje Abdulu Maliku Al-Houthiju, lideru šiitskih Houthi milicija.

20. travnja Saudijska Arabija je odbila poziv Ujedinjenih naroda da odmah obustavi zračne napade protiv Jemena. Naime, saudijski veleposlanik u UN-u, Abdallah Al-Mouallimi, glavnom tajniku Ban Ki-Moону na sastanku je rekao kako, prije nego se uspostavi trenutni prekid vatre, prvo moraju biti zadovoljeni "određeni uvjeti" koji se spominju u usvojenoj Rezoluciji Vijeća sigurnosti UN-a. "Svi želimo vidjeti što prije kraj vojnih neprijateljstava, ali prvo treba ostvariti uvjete za takvo što", rekao je Al-Mouallimi. Istovremeno je zbog zračnih udara, koji svakim danom odnose sve više civilnih života, Ban Ki-Moon pozvao na "trenutni prekid vatre", naglašavajući "kako je zemlja u plamenu i da je došlo vrijeme za pronalaženje puta to do trajnog mira".

Samo dan kasnije, 21. travnja, Saudijska Arabija je proglasila kraj operacije "Odlučujuća oluja" protiv jemenskih Houthi pobu-

njenika. U izjavi njihovog vojnog zapovjedništva navedeno je kako su svi ciljevi operacije postignuti, uključujući eliminaciju balističkih raketa koje su se nalazile pod kontrolom Houthija. Pritom je istaknuto kako kampanja sada ulazi u novu fazu pod nazivom "Vraćanje nade", u kojoj će fokus, prema riječima saudijskih vojnih dužnosnika, biti na antiterorizmu, sigurnosti i pronalasku političkog rješenja za krizu u Jemenu. No, također je istaknuto kako to ne znači da će biti proglašeno primirje. "Naša koalicija će nastaviti sa sprečavanjem pokretanja operacija od strane Houthi militanata u Jemenu", rekao je glasnogovornik saudijske vojske, general Ahmed Asseri, dodavši kako će se zračni napadi nastaviti ukoliko se procjeni da su potrebni. "Naravno", bili su potrebni, bombardiranje je nastavljeno istim intenzitetom.

Ujedinjenje jemenskih plemena protiv Saudijske Arabije?

Procjenjuje se da je u zračnim udarima tokom prvih mjesec dana saudijske agresije ubijeno oko 3.000 ljudi, većinom civila, pri čemu je uništena ili oštećena gotovo sva infrastruktura Jemena. Saudijska Arabija i njezini saveznici očito smatraju da će zračnim napadima zaustaviti napredak Houthi pobunjenika, mada se do sada ispostavilo da im to baš i ne polazi za rukom.

Analitičari smatraju kako bi žestoki saudijski zračni napadi mogli dovesti do ujedinjenja raznih frakcija unutar Jemena koje se bore za prevlast. Primarno je riječ o brojnim jemenskim plemenima. Vođa moćnog Houthi pobunjeničkog pokreta, Abdul-Malik Houthi, pozvao je sva plemena da se ujedine protiv "stranog agresora", odnosno Saudijske Arabije. "Poručujemo ljudima na jugu da mi nismo osvajači, da smo spremni na suradnju s njima i njihovim liderima, kako bismo zajedno porazili Al-Qaedu i strane agresore", istaknuo je za vrijeme govora sredinom travnja 2015. Također je rekao kako narod Jemena ima pravo sam odrediti svoju budućnost i da "Saudijska Arabija nema ništa s time". Houthi pobunjenike već mnogi uspoređuju s libanonskim Hezbollahom, a njihovog lidera s karizmatičnim Hassanom Nasrallahom.

Eric Draitser: "Skupine koje financiraju i naoružavaju saudijski šeići siju teror diljem Bliskog istoka i Afrike"

"Na Bliskom istoku ne vodi se borba između sunita i šijita. Najveći problem sukoba je vehabizam, saudijska verzija islama, koju Rijad gura desetljećima i koja stvara probleme diljem svijeta. Ukoliko se promotre sve ekstremističke skupine koje šire teror (Boko Haram, Al-Qaeda, Ansar al-Šarija, al-Šabab, ISIL), primijetiti će se isti uzorak vehabitskog učenja i militantnog salafizma. A na regionalnoj i međunarodnoj razini samo jedna država zagovara to učenje – Saudijska Arabija", piše jedan hrvatski politički analitičar.

"Saudijske bombe u ovom trenutku padaju na Jemen, a teroristi pod saudijskim pokroviteljstvom vode rat protiv Sirije i Iraka. Skupine koje financiraju i naoružavaju saudijski šeići siju teror diljem Bliskog istoka i Afrike i destabiliziraju mnoge dijelove svijeta. Oporbeni aktivisti u Bahrein i Saudijskoj Arabiji, ali nenaoružani, kao što je to 'umjerena oporba' u Siriji, brutalno su pregaženi od strane saudijskog režima i njihovih vazala. Pa ipak, dinastija Al-Saud, unatoč navodnim nesuglasicama, ostaje američki saveznik, a Bashar Al-Assad, Houthi ili Iran, a da ne govorimo Hezbollahu, najveći su negativci Bliskog istoka. Što je dobro, a što ne, ovisi o tome je li politički korisno za vlasti Saudijske Arabije, a u širem kontekstu i Sjedinjenih Američkih Država koje upravljaju cijelim ovim imperijalnim sustavom", za "Counter Punch" piše analitičar Eric Draitser. □

Pripremio: Ismet ISAKOVIĆ

Saudijska Arabija temeljito uništava infrastrukturu najsiriromašnije arapske zemlje

PRIČA O SEVDALINKAMA: AŠIKLIJA I ŽENSKAROŠ IZ MUSLIMANSKE USMENE LIRIKE

Majka kara Šećer Salih-agu

*Majka kara Šećer Salih-agu,
za večerom, za šećer-baklavom.*

*“Bog t’ ubio, sine Salih-aga,
što imade, sve djevojci dade!”*

*“A šta sam joj, mila majko, dao?
Dvije dibe, četiri kadife,
dva fesića biserom kićena,
dva kićena, a dva nekićena,
dva halhala uoči Bajrama,
Bajramluka, mestve i papuče!”*

O liku Šećer Salih-age, koji se u pjesmama, ne samo u Sarajevu nego i šire po Bosni i Hercegovini, spominje kao “vrlo popularan i simpatičan ašiklija muslimanske narodne lirike”, pisao je još tridesetih godina prošlog stoljeća Muhamed Hadžijahić. U vezi s njim je, kaže Alija Bejtić, zabilježen “dobar broj muslimanskih narodnih lirskih pjesama, kako čistih sevdalinki, tako i pričalica, ne samo u Sarajevu, nego i po drugim mjestima Bosne i Hercegovine”.

Alija Bejtić, historičar (rođen 1920. Kukavice kod Rogatice – umro 1981. Sarajevo), osnivač i prvi direktora Zavoda kuturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajeva, u svojim istraživanjima utvrdio je da je Šećer Salih-aga istinska ličnost. U arhivu osmanskih dokumenata koji se čuvaju u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu Bejtić je, u jednom sidžilu sarajevskog suda o izdatim putnicama iz 1832., pronašao kako je izdata “teskera (putni list) za Visoko Šećer Salih-agi Turnadžiću uz jamčenje hamamdžije Hadži Mustafe 19. muharema 1248.”.

Na taj način utvrđen je povijesni identitet ove ličnosti, kao i period u kojem je ona živjela. Šećer Salih-aga je, dakle, Salih-aga Turnadžić, iz poznate sarajevske janjičarske porodice Turnadžića, koji su kasnije prozvani Turnadžijama. Živio je u prvoj polovici 19. stoljeća, a rodio se krajem 18. ili početkom 19. stoljeća, s obzirom da je 1832. godine, kada mu je izdata pomenuta teskera, morao biti već odrastao čovjek. Bejtić navodi i da su Turnadžije – pa i Še-

Alija Bejtić

ćer Salih-aga Turnadžić – živjeli u kući na vrhu ulice Nadmlini.

Sve pjesme o Šećer Salih-agi nastale su u prvoj polovici 19. stoljeća, “kada je Šećer Salih-aga momkovao i bio popularan i kod ljudi i kod djevojjaka”. U pjesmi “Kara majka Šećer Salih-aga” opisan je razgovor između majke, koja kori sina zbog pretjerane razmetljivosti prema djevojci, i njegovo čuđenje zbog toga, jer – zaljubljen, i tako zaslijepjen – on nije u stanju potpuno racionalno rasuđivati.

Teško je scenu razgovora majke i sina iz ove pjesme posmatrati kao stvarnu. Prije je izvjesna mogućnost da se pjesmom željela upamtiti neobična pojava i ašiklijska priroda Šećer Salih-age, koji je očito izazivao pažnju sredine u kojoj je živio.

“O njegovu ređenju i kicošenju donekle govori i njegovo prijateljstvo s hamamdžijom hadži-Mustafom, koji jamči za njega – bez sumnje kao dobra znanca i česta posjetnika hamama”, kaže Alija Bejtić, a o Salih-aginosti kod djevojjaka “dovoljno govori već i njegov, sa imenom srasli nadimak Šećer”. Zbog svega navedenog, prema riječima Muniba Maglajlića, Šećer Salih-aga je izrastao “u muslimanskoj usmenoj lirici u razvijen lik ašikije i ženskara”, čime je sačuvano sjećanje naroda na ličnost Salih-age Turnadžića (Turnadžije), koji je svojim ponašanjem i neobičnom pojavom svratio na sebe pažnju sredine u kojoj je živio.

Više je pjevača u svom repertoaru imalo poravnu sevdalinku “Majka kara Šećer Salih-agu” i ono što je zanimljivo je da ona ima i više različitih tekstualnih verzija. Jednu od sjajnih interpretacija, iza sebe je ostavio rahmetli Salem Trebo, pjevač koji je od 1962. godine bio vokalni solista Radio Sarajeva, muzički arhiv BHRT-a obogatio sa više od 100 snimaka sevdalinki. U ratnom i poratnom vremenu bio je član sarajevskog vokalnog okteta “Preporod”. Posljednjih 20-ak godina života bavio se slikanjem, a snimio je i bosanski Mevlud i tako dao doprinos na polju islamske duhovne muzike. Umro je u Sarajevu 2. januara 2014. godine u 73. godini života. □

Avdo HUSEINOVIĆ

Ašikovanje

Salem Trebo

PREDSTAVLJANJE KNJIGE "ISLAM NA ZAPADU. CIJENA SUŽIVOTA"

Isusovac o islamu

U dvorani sv. Franje u Zagrebu, u srijedu, 15. travnja 2015., u organizaciji Centra za međureligijski dijalog "Hrvatski areopag" i "Veritasa" predstavljena je knjiga "Islam na Zapadu. Cijena suživota". Autor knjige je Samir Khalil Samir (Kairo, 1938.), egipatski Kopt, katolički svećenik, isusovac, dugogodišnji profesor na Sveučilištu sv. Josipa u Bejrutu i rektor Papinskog orijentalnog instituta u Rimu. Riječ je o prijevodu originalnog francuskog izdanja ("Islam en Occident"). Knjiga ima 208 stranica, a tiskana je 2015. godine u nakladi Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca. Podijeljena je u tri cjeline: "Shvatiti islam danas", "Suvremeni izazovi" i "Prema zajedničkome projektu: uvjeti istinske integracije", u kojima su sabrani razgovori koje je s autorom vodila filozofkinja Line Pillet.

Knjigu su predstavili zagrebački muftija dr. sc. Aziz ef. Hasanović, dr. sc. Tomislav Kovač s Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, isusovac dr. sc. Željko Paša i urednik izdanja dr. fra Josip Blažević, koji je bio i moderator promocije.

Tomislav Kovač je uvodno istaknuo je kako bi se predmet knjige mogao sažeti u nekoliko pitanja: kako protumačiti uspon islama u Europi; koji su zahtjevi muslimana u europskim društvima; treba li u ime snošljivosti uvijek pozitivno odgovoriti na te zahtjeve; postoji li prešućeni projekt islamizacije Europe; mogu li se islam i njegovo viđenje svijeta uskladiti s vrijednostima sekularne Europe. Pojasnio je da ova knjiga nije znanstveno djelo, ali je plod razmišljanja priznatog stručnjaka. "Razgovorni oblik teksta ne omogućuje da se pojedina pitanja sustavnije obrade, ali se zato mnoge dotaknute teme isprepliću, ponavljaju, nadopunjuju", rekao je Kovač. Istaknuo je kako posebna vrijednost Samirovih odgovora leži u njegovoj izravnosti: "On govori izravno, ponekad na rubu 'politički' ili 'međuvjerski korektnoga'. Naime, za njega iskreni dijalog pretpostavlja istinu, jednakopravnost, dobronamjernost." Posebno je upozorio kako knjiga nipošto nije pisana protiv islama i muslimana, niti u polemičke svrhe. "Ona prije svega Europljane poziva na oprez i razboritost, ne zatvarajući pritom mogućnosti suživota i multikulturalnosti, ukoliko su pravilno shvaćeni. Također, muslimane poziva da se jasno ograde od islamizma i hrabrije suoče s izazovima modernosti", rekao je Kovač.

Skrenuo je pozornost i na neke nedostatke hrvatskoga izdanja, poput nedostatka temeljitije jezične i stručne lekture, nepodudarnosti podnaslova s onim francuskim, kao i na "tamnu naslovnicu", koja je bitno drukčija od francuskog ili talijanskog izdanja koje su primjerenije sadržaju. No, ustvrdio je da je, unatoč ovim opaskama, knjiga više nego dobrodošla u hrvatskoj javnosti, a preporuča je teolozima i katehistima, religiolozima i sociolozima religije. "Preporučam je i onim muslimanima koji se iskreno zanimaju za izazove na koje će islamska religija morati odgovoriti, ako želi biti relevantna u modernom i pluralnom svijetu. Korist dakako od knjige mogu imati političari, osobito oni u čijim je rukama budućnost Europe", zaključio je dr. sc. Tomislav Kovač.

Željko Paša, Aziz Hasanović i Tomislav Kovač

Aziz Hasanović je također upozorio na naslovnicu koja ne sugerira da je riječ o Europi i europskom islamu, a ne može se poistovjetiti niti s naslovom knjige. Osvrnuvši se na sam sadržaj, istaknuo je da bi kao muftija potpisao 40% onoga što je objavljeno u knjizi, dok bi ostatak stavio na preispitivanje. Pojašnjavajući taj zaključak, Hasanović je istaknuo je kako je autor pokušao odgovoriti na mnoga pitanja i izazove koji su i unutar samog muslimanskog ulemanskog ili učiteljskoga zbora diskutabilni jer uvijek idu po granici. "To bi bilo dobro da je tako išao, no on je ponekad iznio sud bez puno argumenata, koristeći samo jedan dio kur'anskih tekstova, a ne uzimajući u obzir drugi dio", pojasnio je Hasanović, pritom upozorivši kako se u knjizi nalaze neke zamjerke islamskom svijetu koje nisu točne, poput onih vezanih uz hutbu ili položaj žena.

Govoreći o dobrim stranama knjige, Hasanović je istaknuo pozitivan način na koji autor poziva islamske intelektualce da daju svoj doprinos integraciji. Posebno je naglasio kako je autor pobornik i zagovornik integracije koja bi mogla i morala biti način na koji se može i mora danas živjeti u svijetu, iznoseći primjere američkog i europskog modela. Istaknuo još jedan važan integracijski model – hrvatski model. Podsjetio je kako je o tom modelu govorio papi Franji, potom u Bruxellesu, SAD-u, kao i na Konferenciji islamskih zemalja. "Model muslimanskog pitanja u Hrvatskoj može poslužiti modelu muslimanskog življenja u Europi, ali isto tako i modelu življenja kršćanskih manjina u islamskom svijetu.

Taj model proistekao je iz ugovora koji je potpisan između Vlade RH i Mešihata Islamske zajednice, a on priznaje kontinuitet islama na području Hrvatske od 1916. godine", rekao je zagrebački muftija dr. sc. Aziz ef. Hasanović.

Željko Paša, koji je doktorsku disertaciju izradio pod vodstvom Samira Khalil Samira, predstavio je autora koji je malo poznat hrvatskoj javnosti. Posebno je istaknuo Centar za istraživanja arapsko-kršćanskog istoka koji je Samir osnovao u Bejrutu, glavnom gradu Libanona. Osvrnuvši se iznesene primjedbe na pojedine dijelove knjige, dr. Paša se složio kako se ne radi o znanstvenom djelu, već intervjuu. No, pojasnio je da nakana nije napadati islam, već je nastala iz iskustva islama s kojim je Samir živio. □

Pripremio: Ismet ISAKOVIĆ

DANI MAKEDONSKE KULTURE I GASTRONOMIJE – PROMOCIJA KNJIGE AKADEMIKA FERIDA MUHIĆA

Uvijek sam, nikada osamljen

U okviru obilježavanja Dana makedonske kulture i gastronomije, u organizaciji Hrvatskog-makedonskog društva u Zagrebu, od 15. do 17. travnja 2015. upriličena je trodnevna manifestacija pod nazivom "Tri dana sunca – Makedonija u Zagrebu", na kojoj je prikazana kultura i gastronomija makedonskog naroda.

Manifestacija je svečano otvorena u srijedu, 15. travnja, u Hotelu "Aristos", konferencijom za tisak i predstavljanjem izložbe "Perunova kruna" slikarice Krunoslave Kuljiš. Njeno cvijeće, morski valovi i lišće zaustavilo se na tkanini, na odjeći. Njene slike za odijevanje prošetale su se diljem svijeta. Bile su u Münchenu, Las Vegasu, Istanbulu, a poklonili su se i pred japanskim carem. Nakon izložbe upriličen je kuharski duel "Staro na novo".

U četvrtak, 16. travnja, u Etno art galeriji, Baruna Trenka 1 u Zagrebu, predstavljene su makedonske narodne nošnje na razglednicama u periodu od 1890.-1950. godine, iz zbirke dr. sc. Branislava Svetozarevića. Ova izložba je samo dio zbirke koju je autor sakupljao punih 30 godina. Razglednice su izdane u Francuskoj, Njemačkoj, Italiji, Austriji, Grčkoj, Srbiji, Bugarskoj i Makedoniji. Zbirka obuhvaća 350 razglednica, a na izložbi je prikazano oko 170 reprezentativnih primjeraka. O izložbi su govorili dr. sc. Josip Forijan i autor dr. sc. Branislav Svetozarević. U glazbenom intermecu nastupila je ženska vokalna skupina "Ezerki" ("Žene s jezera"), sastav koji djeluje pod okriljem Hrvatsko-makedonskog društva u Zagrebu.

U petak, 17. travnja, predstavljena je knjiga "Ex Cathedra" autora prof. dr. sc. Ferida Muhića, predsjednika Bošnjačke akademije znanosti i umjetnosti (BANU). "Ex Cathedra" je zbirka koja na 226 stranica sadrži 43 eseja, pripovjedačka bisera, u kojima se filozofska misao na pitak i nenametljiv način provlači kroz putopisno-poetske bilješke autora. Izvorno je napisana na makedonskom jeziku, a na hrvatski jezik prevela ju je prof. Judita Rey Hudeček. Knjigu je izdalo Hrvatsko-makedonsko društvo iz Zagreba u svibnju 2014. godine, a tiskana je zahvaljujući financijskoj potpori Rafeta Muminovića iz Skoplja i Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH. O knjizi su govorili prof. dr. Borislav Pavlovski iz Zagreba, prof. dr. Draško Bjelica iz Niša i prevoditeljica prof. Judita Rey Hudeček. Tekstove je čitala glumica Kostadinka Velkovska.

Ferid Muhić, pjesnik, točnije filozof, još točnije planinar, a najtočnije zaljubljenik u prirodu i ljude, knjigom "Ex Cathedra" je istinski pokazao najdublje dijelove svoga identiteta. Ovom knjigom akademik Muhić opisuje svoja putovanja s jednog kraja svijeta na drugi. Istančano prenosi svoje doživljaje s planinskih vrhova Aljaske i Bornea. Uvjerio se, i na čitatelje prenosi, svoje razumijevanje govora šume, šapat borova, često udubljen u razgovor sa zvijerima, cvijećem i zvijezdama. "Pješice prešao Balkanom, sve njegove vrhove iznad 2.000 metara pohodio. Bez oružja, bez šatora, jagode sa medvjedima berući, vodu izvorsku sa vukovima pijući. Uvijek sam, nikada osamljen..." No, najviši vrh što ga je dosegno zavijen je u oblacima njegovog maštovitog duha. Iz njih nam sijevaju nezaboravne rečenice koje krijepe dušu čitatelja. Užitek za čitanje prije spavanja, kad se tijelo opušta, a duh krene Feridovim stazama, što stvarnim, što izmaštanim. I ne znate kada se jedno pretopi u drugo.

Nakon promocije knjige akademika Muhića upriličena je Večer makedonske gastronomije i kuhinje, na kojoj su makedonske kuli-

Borislav Pavlovski, Judita Rey Hudeček, Kostadinka Velkovska i Draško Bjelica

narske specijalitete pripremali kuhari iz restorana "Biljanini izvori" i "Belvedere" iz Ohrida. Za gurmane spomenimo i meni: Ohridska sofra (pindžur, makalo od češnjaka, suhe paprike s porilukom, pohane tikvice i patlidžani, sir, pastrmajlije, komat s porilukom, gibanica sa sirom), salate (makedonska, šopska, tarator, pečene paprike), glavna jela (ohridski čomlek, selsko meso, turli tava, šarska pljeskavica, musaka od patlidžana i tikvica, gravče tavče, pastrva na ohridski, ljetni ćevap, baba Linina piletina) i deserti (manastirska torta, ohridska torta, alva, gurabii, baklava, ravanija). U glazbenom programu nastupili su vokalni sastav "Ezerki" i orkestar "7/8" ("Sedum osmini"). □

Ismet ISAKOVIĆ

Ferid Muhić (Zavidovići, 1943.), bošnjački i makedonski filozof i pisac, jedan je od osnivača i prvi predsjednik Bošnjačke akademije znanosti i umjetnosti (BANU). Predaje Modernu filozofiju i Suvremenu filozofiju na Univerzitetu "Sv. Kiril i Metodij" u Skoplju (Makedonija). Na ovom Univerzitetu uveo je i prvi počeo s predavanjima predmeta Filozofska antropologija, Filozofska religija i Filozofija politike. Predavao je i Estetiku, Etiku, Logiku, Hermenutiku, Postmodernu mišljenje. Gostujući je profesor na više univerziteta širom svijeta – od Europe, preko SAD-a, do Malezije i Singapura. Do sada je objavio 37 knjiga, piše na bosanskom i makedonskom jeziku. Prevođen je na albanski, arapski, francuski, engleski, bahasu, njemački, poljski, ukrajinski, talijanski i turski jezik. □

DANI TURSKE KULTURE U VELIKOJ GORICI (16.-22. TRAVNJA 2015.)

Dašak Orijenta

Hrvatsko-turska udruga prijateljstva već nekoliko godina priređuje manifestacije Dani turske kulture kojom potiču kulturnu razmjenu između Hrvatske i Republike Turske te posjetiteljima nude niz sadržaja kroz koje predstavljaju Tursku. Ove godine udruga je po drugi puta predstavila ovaj bogati program, koji se ujedno održava u Šibeniku – i u Velikoj Gorici. Stoga su Velikogoričani iznova imali priliku upoznati kulturna, povijesna i gastronomska bogatstva Turske u Danima turske kulture, koji su se održali od 16. do 22. travnja 2015. Svi programi manifestacije odvijali su se u Pučkom otvorenom učilištu, i to s početkom u 19 sati.

Evo što o Danima turske kulture u Velikoj Gorici rekli sami organizatori: "Hrvatsko-turska udruga prijateljstva i Pučko otvoreno učilište Velika Gorica donose vam drugi u nizu multimedijalnih programa kojima ćemo Velikogoričanima pokušati približiti kako europske tako i svjetske kulture. U ovih tjedan dana moći ćete upoznati bogatu tursku kulturu kroz izložbu fotografija, filmove, predstavljanje knjige, predavanje i naposljetku kroz ples, turske delicije i pića u kojima ćete moći uživati na zatvaranju Dana turske kulture."

Manifestaciju su organizirali Hrvatsko-turska udruga prijateljstva i Pučko otvoreno učilište Velika Gorica uz pokroviteljstvo Veleposlanstva Republike Turske, Yunus Emre Instituta i Grada Velike Gorice. Osim spomenutih, u realizaciji turskog programa kao partneri su sudjelovali i Club 100, Kentbank, Doğu Grup, Restoran "Lokma" i trgovina "Lokum" iz Zagreba. Dane turske kulture u Velikoj Gorici otvorili su Ayşe Selcan Şanlı, zamjenica turskog veleposlanika, Goran Beus Richembergh, saborski zastupnik (HNS) i predsjednik Hrvatsko-turska udruga prijateljstva, Jana Bušić, prevoditeljica i potpredsjednica Hrvatsko-turska udruga prijateljstva, Ervin Kolarec, zamjenik gradonačelnika Velike Gorice i Barbara Grđan Odrčić, ravnateljica Pučkog otvorenog učilišta.

Prilikom otvaranja zamjenica turskog veleposlanika Şanlı istaknula je sljedeće: "Nama je jako drago da se ovakve aktivnosti odvijaju u ovakvom prekrasnom gradu kao što je Velika Gorica i drago nam je što smo posredstvom Hrvatsko turske udruge prijateljstva uspjeli doprijeti do vas i upoznati vas s nekim aspektima turske kulture. Zahvaljujući svima nama napokon više Tursku ne gledamo putem sapunica nego kroz neke nove medije kao što su knjiga, fotografija i slično i zato su nam takve aktivnosti vrlo važne."

Program Dani turske kulture u Velikoj Gorici započeli su 16. travnja otvaranjem izložbe mladog istanbulskog fotografa Sultana Selima Kira pod nazivom "Odrazi/Yansimalar/Reflections". Izložba je bila postavljena u izložbenom prostoru Pučkog otvorenog učilišta, a posjetitelji su je mogli pogledati sve do 22. travnja. Ovom talentiranom fotografu nije prvi puta da izlaže svoje radove u Hrvatskoj, ovo je već treće po redu predstavljanje Selim Kirovih fotografija. Prošle se godine povodom Varaždinskih baroknih večeri u tamošnjoj Galeriji "Zlatni ajngel" predstavio izložbom "Ja barkok, Istanbul". Dok je izložba "Odrazi" već drugi put postavljena ove godine, naime upravo su njome bili otvoreni 3. Dani turske kulture u Šibeniku.

Izložba se sastoji od sveukupno 19 fotografija koje odražavaju drugačiji pogled na svijet prikazan na reflektirajućim površinama, dočaravajući nam tako Istanbul iz druge perspektive. "Fotografije koje pokazujemo velikogoričkoj publici nastale su snimanjem ma-

KLAVIRSKI KONCERT MAESTRA IVANA HORVATIĆA "ALLA TURCA"

U četvrtak, 30. travnja 2015., u maloj dvorani KD "Vatroslav Lisinski" u Zagrebu upriličen je klavirski koncert maestra Ivana Horvatića "Alla Turca". Ivan Horvatić jedan je od najtalentiranijih hrvatskih pijanista mlađe generacije. Rođen je 1988. godine, a klavir je počeo svirati u dobi od 10 godina. Trenutno živi u Zürichu, gdje radi kao asistent na Muzičkoj akademiji.

Ivan Horvatić

Ovaj jedinstveni glazbeni doživljaj organizirali su Hrvatsko-turska udruga prijateljstva i Yunus Emre Institut u suradnji s Hrvatskom glazbenom mladeži i Veleposlanstvom republike Turske. Na koncertu su, osim organizatora i veleposlanika Republike Turske, bili i veleposlanici Grčke, Azerbajdžana, Bosne i Hercegovine, Danske i Bugarske.

Pored djela dvaju klasičnih europskih skladatelja W. A. Mozarta i Franza Schuberta, maestro Ivan Horvatić izveo je čak pet hrvatskih praižvedbi djela suvremenih turskih skladatelja Ahmeda Adnana Sayguna, Fazila Saya i Ulci Cemala Erkina te atraktivan dodatak u kojem je izveo jednu tursku tradicionalnu skladbu u obradi Hakana Ali Tokera. Među spomenutima najviše su se istaknule dvije verzije Mozartovog "Turskog marša" po kojemu je koncert i dobio naziv te izvedba jednog od najpoznatijih suvremenih turskih pijanista i skladatelja Fazila Saya "Kara Toprak" (Crna zemlja), koju je u Horvatićevoj izvedbi publika pozdravila ovacijama.

Goran Beus Richembergh, Mine Tuta, Ivan Horvatić i Nj. E. Ahmet Tuta nakon koncerta u Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski"

nje i više poznatih Veduta Istambula u odrazima lokava kiše. Riječ je o 19 fotografija, od kojih su šest u crno-bijeloj tehnici, a ostale u boji”, istaknuo je Beus Richembergh.

Sljedećeg dana, u petak 17. travnja, održano je predstavljanje knjiga turskih književnika u izdanju izdavačke kuće Hena.com iz Zagreba. Naime Hena.com trenutno je vodeća izdavačka kuća kad je riječ o objavljivanju prijevoda turskih autora. Stoga je upravo Hena.com na Danima turske kulture u Velikoj Gorici predstavila turske književnike koji se mogu pronaći u njihovom izdanju kao što su Elif Şafak, Ayfer Tünç, Ahmet Ümit, Sabahuttin Ali, Gül İrepoğlu i Ece Temelkuran. Predstavljanje je moderirao predsjednik Hrvatsko-turske udruge prijateljstva Goran Beus Richembergh, a o turskoj književnosti i autorima govorile su glavna urednica Hene.com Nermina Husković i književna prevoditeljica i potpredsjednica Hrvatsko-turska udruga prijateljstva Jana Bušić.

U sklopu manifestacije posjetitelji su imali priliku pogledati nekoliko vrhunskih ostvarenja turskog filmskog stvaralaštva u prostorijama kina “Gorica”. U subotu, 18. travnja, na rasporedu je bio film “Leptirov san” (Kelebeğin Rüyası) redatelja Yılmazza Erdoğan i Necattija Akpınara. Oni će 1994. godine osnovati prvu veliku filmsku kompaniju u Turskoj pod imenom BKM, u sklopu koje počinju stvarati neke od najboljih turskih filmova. Upravo je zahvaljujući toj suradnji i nastao film “Leptirov san”, koji je uključio brojne poznate turske glumce poznate našoj publici uglavnom preko televizijskih serija.

Film je snimljen prema istinitoj priči o dva mlada pjesnika koji žive u malom turskom gradu Zonguldak 40-ih godina 20. stoljeća. Njihovo literarno stvaranje i pokušaj da se probiju u poznatom književnom časopisu prate problemi ondašnjeg doba kao što su nemastina, bolest, prisilni radovi te Drugi svjetski rat. Radnja započinje kada upoznaju djevojku Suzan. Odlučivši razriješiti taj ljubavni problem okladom obojica joj pišu i predaju pjesmu, a pobjednik će biti onaj čija joj se pjesma više sviđa. Ova ljubavna drama protkana političkim problemima Turske 40-ih godina prošlog stoljeća osvojila je publiku diljem Europe, zavrijedivši tako i spomenutu kandidaturu za Oscara u kategoriji najbolji strani film.

Sljedećeg dana prikazana je turska drama “Istambulske priče” (Anlat İstanbul). Ovaj film zamišljen je kao spoj pet moderniziranih klasičnih priča koje objedinjuje vješto napisan scenarij Ümita Unala, dok svaku pojedinu priču režira drugi redatelj. Priče i likovi se isprepliću, a Istanbul grad kontrasta i vlastite magije nam priča svojih pet priča o likovima kao što su Čarobni frulaš, Snjeguljica, Pepeljuga, Uspavana ljepotica i Crvenkapica.

Posljednji film u Danima turske kulture bio je još jedan filmski portret Istambula, film “Rana na srcu” (Gönül Yarası). Radnja se odvija oko umirovljenog učitelja razredne nastave Nazimu koji po povratku u Istanbul nakon 15 godina provedenih u jednom siromašnom selu u istočnoj Turskoj doživljava potpunu transformaciju. Dok ga njegova djeca ignoriraju, potajno ga prezirući zbog toga što je umjesto svoje obitelji odabrao vlastite ideale, on počinje novi život kao vozač taksija.

Osim prikazivanja ponajboljih turskih filmskih ostvarenja “Leptirov san”, “Istambulske priče” i “Rana na srcu”, održano je i povijesno predavanje o svjetskoj arheološkoj senzaciji Gökbekli Tepe koja se nalazi na istoku Turske, svega 50 kilometara zapadno od granice sa Sirijom. Riječ je arheološkom lokalitetu neolitičkog svetišta koji danas smatramo najstarijom vjerskom građevinom na svijetu koja je nastala negdje oko 9600. god. pr. Kr. Predavanjem o lokalitetu Gökbekli Tepe završio je edukativni dio programa manifestacije predstavivši tako jedan dijelić turske povijesti koji nije toliko poznat hrvatskoj javnosti.

Završni program manifestacije Dani turske kulture naziva “Turkish delights party večer turske glazbe, kave i gastronomije” odr-

Otvorenje izložbe “Odrazi” istanbulskog fotografa Sultana Selima Kira

Predstavljanje knjiga turskih književnika objavljenih na hrvatskom jeziku

“Turkish delights party” - degustacija turskih jela

žan je 22. travnja, u Clubu 100. Tijekom tradicionalnog ugodnog druženja uz Turkish delights party gosti su uživali u degustaciji turskih jela kao što su baklava, kebab i rahat lokum te najbolje turske kave na svijetu “Kurukahveci Mehmet Efendi”. Za glazbeni dio bio je zadužen DJ Deniz Kaya, a nastupila je i skupina plesačica orijentalnog plesa “Seherezade Oriental Dances”.

Prilikom otvaranja ravnateljica Pučkog otvorenog učilišta koji je usputio svoj prostor tijekom ovog tjedna turske kulture, Barbara Grdžan Odrčić istaknula je kako je cilj ovog programa da posjetitelji dožive raznolikost i bogatstvo turske kulture kroz sva osjetila. I doista bili su to dani ispunjeni turskom poviješću, umjetnošću i gastronomijom, dani u kojima su velikogoričani proputovali Tursku. Hrvatsko-turska udruga prijateljstva koja je prošle godine proslavila 20 godina od svog osnutka organizator je velikog broja kulturnih događaja putem kojih pospješuje međusobno razumijevanje između Hrvatske i Turske. Jedan od njih je i projekt Dani turske kulture, za koje vjerujemo da će, osim Šibenika i Veliko Gorice, u budućnosti posjetiti i druge hrvatske gradove te donijeti i njima dašak Orijenta. □

Helena MARKOVIĆ

HUMANA I SVEVREMENA ANTIRATNA PORUKA AMIRA BUKVIĆA

Desetljeće “Djece sa CNN-a”

Aktualnost predstave “Djeca sa CNN-a”, svježina, elan i glumački zanos, kao i iskreni užitek igre s kojom svaki puta iznova njeni izvođači odigraju tu predstavu – a u utorak, 21. travnja 2015., to su u zagrebačkom kazalištu “Histrioni” bili glumci Amar Bukvić, Iva Mihalić, Amir Bukvić i Branka Cvitković – govori da traume iz rata i u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini ne samo da nisu prevladane, nego se multiplificiraju. U pitanju je duboko humana, svevremenska antiratna poruka, nama, pogotovo mladim gledateljima zabljesnutim elektronskim medijima i pod stalnim snimateljskim “nadzorom” što poništavaju svaku intimu.

U gotovo 60 izvedbi diljem Hrvatske, cjelokupna predstava, a i njeni glumci pojedinačno, dobivala je brojne nagrade. Spomenut ćemo samo neke od priznanja: na Marulićevim danima u Splitu osvojila je nagradu publike, na Festivalu glumca u Vinkovcima proglašena je najboljom predstavom u cjelini, a glavni je glumac “Djeca sa CNN-a”, Amar Bukvić, za ulogu Dine dobio za maestralno odigranu glavnu ulogu čak pet nagrada.

Priča predstave govori o dvoje mladih ljudi s istoka Bosne i Hercegovine i Hrvatske, Srebrenice i Vukovara, iz gradova simbola patnje i stradanja civila, pogotovo djece. Dora izlazi iz svoga grada sa zbjegom, noseći kao jedinu poveznicu sa poginulim/nestalim ocem i bratom, crveni šal. A Dino, dječak kojega su kamere (kao i Doru) CNN-a “uhvatile” u trenutku životnog loma, iskorjenjivanja iz vremena u kojem je dotad odrastao u okruženju obitelji i tri brata, kada mu Mladićevi koljači (u Bukvićevoj priči) daju čokoladu, a netom iza toga će mu pred očima klati, ubijati, masakrirati sumještane. Njih se dvoje slučajno susreću u jednom unajmljenom stanu u Zagrebu. Njihovo se ljudsko stradanje nastavlja, usprkos iskrenoj želji i trudu da nastave normalno, mirno živjeti, njihovu angažmanu da se prilagode dinamici suvremenosti. Uključenost im uvijek zasjeni tuga, gnjev, trauma. I pitanje, tisuće pitanja: zašto su njihovi životi postali dijelom svjetskog cirkusa, našli se pred reflektorima?! Izmičući se indiskreciji takve bešćutne javnosti trude se nositi svoje sudbine tiho, strpljivo, usamljenički, hrabro i krhko. Sve, dok ih opet, i ponovno, ne stave u neko izviješće, u neke vijesti... I ne “pojave” se na TV-ekranima, pod svjetlima reflektora neke nove javnosti, u nekoj rekapitulaciji strašnih zločina u čiji se koloplet zamrsila, svezala njihova životna putanja.

U kazališnim kritikama Bukvićeve predstave spominje se “neposrednost, komunikativnost”, da “osvaja neposrednošću kazivanja” i “toplinom dijaloga”. Aida Bukvić umješno je režirala tu emocijama nabijenu predstavu, uvlačeći gledatelje simboličnim rekvizitima, kao što je zaustavljeni sat, u bit priče, ili hrpom spalog lišća što ga marno čisti mladić iz Srebrenice, zaposlenik zagrebačke “Čistoće”, u bijegu od ružnih sjećanja.

Amar Bukvić, najmlađi iz obitelji Bukvić, glavni glumac, “nosi” svojom ulogom iznimno tešku poruku. Šarmantno (i jezikom) radoznali, spontani mladić iz Srebrenice, zahvaljujući izvanredno zreloj Amarovoj glumi, djeluje životno i lomno u svome htijenju da se odupre zlu i destrukciji, ubojicama i njihovim planovima, iznalazeći i nakon užasnog iskustva srebreničkog pokolja, nezapamćenog nakon Drugog svjetskog rata, snagu u duhovnosti, u Božjoj ljubavi. Dora, studentica psihologije, iako, barem riječima, ovladava znanstvenim

Dino (Amar Bukvić) i Dora (Iva Mihalić)

metodama i samoanalizira se, takvo što ne uspijeva hladnim racionalizmom. Pod nedaćama koje su je snašle, a jedina je hraniteljica bolesne majke i mlađe sestre koje žive odvojeno od nje, u Vukovaru, ne uspijeva iznaći svjetlo i vodilju. Poklekula je pod svjetlima trivijalnog, i poništava svoj fizički integritet postavši prostitutkom. Zabavom ruskom mafijašu (u predstavi tek naznačen lik), a koji “voli slušati sevdalinke”. Taj mračni tip sličan i poratnim našim sukcesijskim gospodarima rasprodaje svenarodnog bogatstva, namjerava (pa to beskrupulozno i na prijevare u učini) kupiti slike Dorina i Dinina stanoдавca Gogoja. Gogo je manipulator, slikar, bolje – mazalo, pijanac i propalica koji živi kao krpelj na račun svoje tete gđe Šlik, nekoć bogate nasljednice, posjednice stana i hotela. Njeno “zaziranje” od partizanske pravde, tj. od ekspropriacije u ime naroda, maksimalno je izkarikirano Gogoovim postupcima.

23 slike-fragmenta predstave koji bljeskaju pred gledateljima, poput su krhotina Dorine i Dinine sudbine pred kamerama novinarskih dopisnika i snimatelja CNN-a. Ostavi to dubok dojam, unutrašnji bljesak bunta i propitivanja! Jer Srebrenica, a i Vukovar – iako su osude u Den Haagu pred Međunarodnim sudom za zločine počinjene na tlu bivše Jugoslavije, izrečene ili se suđenja privode kraju – krik su do Neba.

Sa javne govornice, jednog od nekolicine rekvizita-simbola predstave, čujemo pozive Dinina prijatelja Fahre iz Sarajeva, koji se, kao i Dora, nakon rata – “izgubio” u apsurdnoj i pogubnoj potrebi da “ostane izvan dometa reflektora” i džepari, neprilagođen je.

Srebrenica ovih dana broji 20 godina od tragičnog pokolja. I nas to obvezuju da svoju intimu, osjeća je i tiho šaputanje, pijev... maknemo iz kičastog i trivijalnog, iz biznis i paparazzi, fokusa. Oni dodatno razaraju, iznova destruiraju i omalovažavaju snagu mladića koji su umrli (uprkos zlikovcima) prije nego su im monstumi puca li u potiljak. Ne priuštivši im bolesnu nasladu. I Amir Bukvić, a i cjelokupna mu obitelj koja se angažirala u projektu “Djeca sa CNN-a”, kćerka Aida i sin Amar (kao i njihovi glumački prijatelji), opominju, podsjećaju na to. Jer, ratovi se valjaju svijetom, blizu su nam, prijete. U dnevnom su nam boravku svaki dan! □

Edina SMAJLAGIĆ

27. MEĐUNARODNI SARAJEVSKI SAJAM KNJIGA I 13. BIJENALE KNJIGE (22.-27. TRAVNJA 2015.)

Dobri sajamski rezultati

U organizaciji Kulturno-sportskog centra "Skenderija", TDK "Šahinpašić" i Udruženja izdavača i knjižara BiH, od 22. do 27. travnja 2015. u Sarajevu je održan 27. Međunarodni sarajevski sajam knjiga i 13. Bijenale knjige. U okviru sajma održan je i 11. ICSSL – Međunarodni susreti bibliotekara slavista pod naslovom "Bibliotekarstvo i intelektualne slobode" (od 24. do 26. travnja). Osim toga, održane su brojne promocije izdavačkih kuća, književnih djela i autora, zatim okrugli stolovi i stručni skupovi iz oblasti knjižarstva i književnosti, susreti s laureatima književnih nagrada, dječjih radionica. Kao i prijašnjih godina, ulaz za posjetioce bio je besplatan.

Na 2.000 kvadratnih metara izložbenog prostora izlagalo je oko 160 izdavača i knjižara na 110 štandova iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Turske, Irana, Saudijske Arabije, Njemačke i Velike Britanije. Na štandovima izdavača svatko je mogao naći nešto za sebe – od klasika svjetske književnosti, stručne literature iz različitih oblasti, univerzitetskih izdanja, preko dječje literature i bestsellera, do vjerske literature. U "Bosanskoj kući", centralnom prezentacijskom prostoru, održano je 100-tinjak promocija novih izdanja i pratećih tematskih izložbi i seminara.

Svoje mjesto među izlagačima našao je i KDBH "Preporod" Zagreb, čije su se knjige i časopisi mogli vidjeti na štandu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH (Sektor za iseljeništvo), koje dugi niz godina pomaže autore i izdavače iz bosansko-hercegovačke dijaspore. U organizaciji Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, jedanaesti put zaredom, tokom pet sajamskih dana, održano je 20-ak promocija na kojima je predstavljeno oko 30 autora porijeklom iz BiH, a koji žive i stvaraju u 13 zemalja – Hrvatskoj, Sloveniji, Srbiji, Austriji, Belgiji, Francuskoj, Švedskoj, Danskoj, Njemačkoj, Nizozemskoj, Norveškoj, SAD-u i Velikoj Britaniji. Štand Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH u dvorani "Mirza Delibašić" Kulturno-sportskog centra "Skenderija", prema ocjeni organizatora Sajma, bio je jedan od posjećenijih štandova. Po riječima djelatnica Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, naročito veliki interes je vladao za Preporodove časopise – "Behar" i "Preporodov Journal".

Tokom sajamske priredbe Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH odalo je počast preminulom bošnjačkom piscu Ševki Kadriću, koji je svake godine svoja djela predstavljao na Međunarodnom sajmu knjiga u Sarajevu. Ševko Kadrić (selo Hajlovine, Pljevlja, 1955.) – profesor, pisac, novinar, slikar, polemičar, zaljubljenik prirode, neumorni istraživač i ljubitelj stećaka iznenada je preminuo 11. listopada 2014. u Helsingborgu (Švedska). Ševko Kadrić se afirmirao u Švedskoj, u koju je kao izbjeglica došao krajem 1992. Pisao je za brojne medije, a posebno je plodno njegovo književno stvaralaštvo. Objavio je deset romana, dvije zbirke pripovjedaka i četiri znanstveno-popularne knjige.

Promocija izdavačko-informativne djelatnosti KDBH "Preporod" održana je u subotu, 25. travnja 2015. Ajka Tiro Srebreniković, tajnica KDBH "Preporod", Senad Nanić, potpredsjednik KDBH "Preporod", Sead Begović, glavni urednik "Behara" i Ismet Isaković, glavni urednik "Preporodovog Journala", predstavili su Preporodovu izdavačko-informativnu djelatnost u 2014./2015. godini: časopise "Behar" i "Preporodov Journal", te četiri knjige – "Mojih prvih 90" Kemala Nanića, "Maksum" Tahira Mujičića, "Bajramske i božićne priče" Arifa Ključani-

Ismet Isaković, Ajka Tiro Srebreniković, Senad Nanić i Sead Begović

na "Bratska pisma" Erria De Luce i Izeta Sarajlića. Treba istaknuti da je u večernjim satima istog dana, u prostorima Vijeća kongresa bošnjačkih intelektualaca u Sarajevu, održana i samostalna promocija "Mojih prvih 90" Kemala Nanića. Knjigu su, pored autora, predstavili Senad Nanić, Ajka Tiro Srebreniković, Sead Begović i Nihad Kreševljaković.

U ponedjeljak, 27. travnja 2015., zadnjeg dana 27. Međunarodnog sarajevskog sajma knjiga dodijeljene su sajamske nagrade i priznanja izdavačima i piscima u različitim segmentima izdavaštva i bibliotekarstva. Predsjednik Ocjenjivačke komisije bio je akademik prof. dr. Mirko Pejanović, a članice Vanda Babović i Amra Huseinbegović. Najboljim izdavačem godine proglašena je izdavačka kuća "Buybook", a izdavački poduhvat godine je djelo grupe autora "Sarajevo atentat 100 godina poslije", urednika Željka Ivankovića, u nakladi izdavačke kuće "Rabic". Nagradu za najbolji dizajn dobio je Saladin Pašalić za oblikovanje djela "Mjera mudrosti 1-4" u izdanju Fondacije Mulla Sadra, a najboljom dječjom knjigom proglašena je "Patuljci se uvijek vraćaju", autora Ismeta Bekrića i urednika Šime Ešića, u nakladi izdavačke kuće "Bosanska riječ" Tuzla – Wuppertal. Najbolje uređen štand je bio štand izdavačke kuće "Algoritam Stanek" d.o.o. Mostar, a specijalnu nagradu žiri je dodijelio IP "Svjetlost" d.d. Sarajevo, najstarijoj i najvećoj izdavačkoj kući u BiH koja djeluje više od 50 godina.

Organizatori 27. Sarajevskog sajma knjiga bili su izuzetno zadovoljni postignutim rezultatima, manifestacija je zadovoljila i izdavače i čitaoce. Sajamsku priredbu je posjetilo oko 50.000 građana, a zabilježena je dosta dobra prodaja. Cijene su bile sajamske – niže za 20% do 80%. Posjetitelji su se najviše zanimali za djela klasika svjetske književnosti, ali i za stručnu, dječju i vjersku literaturu, bestselere... Posjetioce je posebno privlačio štand Kulturnog centra "Kralj Fahd", na kojima su mogli besplatno dobiti svoje ime ispisanom kaligrafijom. Procjenjuje se da je na ovogodišnjem Sarajevskom sajmu oko 160 izlagača ponudilo oko 100.000 naslova. □

Ismet ISAKOVIĆ

BIOGRAFSKI LEKSIKON "KO JE KO U BOSNI I HERCEGOVINI 2014-2018" I "HISTORIJA BOSNE I HERCEGOVINE 1788-1878" U 12 KNJIGA

Dva izdavačka poduhvata

Na prošlogodišnjem, 26. Međunarodnom sarajevskom sajmu knjiga upoznali smo mr. Bajruzina Hajru Planjca, poznatog pisca za djecu i omladinu, osnivača i predsjednika Uprave Izdavačko-grafičke kuće "Planjaj" iz Tešnja (BiH). Tada smo izvijestili čitatelje "Preporodovog Journala" kako je povodom 25-godišnjice uspješnog poslovanja Izdavačko-grafičke kuće "Planjaj" i Knjižarske kuće "Planjaj komerc", koje posluju u sastavu "Planjaj group" Tešanj, planirano tiskanje hvalevrijedne enciklopedije, izdavačkog poduhvata godine – Biografskog leksikona "Ko je ko u Bosni i Hercegovini 2014-2018". Poslije dugih i opsežnih priprema krajem listopada 2013. godine krenulo se s realizacijom ovog projekta, a tiskanje je završeno u rujnu 2014. godine. Riječ je o knjizi formata B4, obima blizu 900 stranica u kojoj su se našle fotografije i biografije preko 3.200 istaknutih bosansko-hercegovački državljana i državljanke iz svih oblasti ljudskog djelovanja – znanosti, medicine, kulture, umjetnosti, ekonomije, privrede, politike, diplomacije, religije, medija, muzike i sporta.

Redakciju su činili prof. dr. Enes Kujundžić, glavni urednik, Ramiz Brkić, izvršni urednik, mr. Bajruzin Hajro Planjac, odgovorni urednik, Murisa Bašić, grafička urednica, Željko Grahovac i Kemal Ljevaković, lektor i korektor, te Muamera Planjac, sekretarice redakcije. Važno je istaknuti respektabilan Izdavački savjet, gdje se svaki od 11 članova bio zadužen za pojedinu oblast: akademik Abdulah Sidran, predsjednik (kultura i umjetnost) akademik prof. dr. Miodrag Simović, potpredsjednik (nauka), prof. dr. emeritus Mira Šunjić Beus (obrazovanje), prof. dr. Ekrem Ajanović (medicina), akademik prof. dr. Aleksa Milojević (ekonomija), Pero Gudelj (privreda), Stjepan Kljujić (politika), Hajrudin Somun (diplomacija), Jakob Finci (religija), Vlastimir Mijović (mediji) i Željko Kopanja (sport).

Prikupljanje podataka za Biografski leksikon "Ko je ko u Bosni i Hercegovini 2014-2018" odvijalo se pod motom "Što je zapisano ostaje – što nije nestane!". Radi se o iznimno vrijednom projektu, prvom knjigom ovakve vrste u Bosni i Hercegovini, izuzmu li se izdanja poput "Ko je ko u Bošnjaka", "Ko je ko u Brčko distriktu", "Istaknuti Srbi književnici"... "Riječ je o obimnoj knjizi u kojoj su objavljene biografije-životopisi najistaknutijih Bosanaca i Hercegovaca, domaćih i onih u dijaspori, iz različitih oblasti života i rada. Istina, leksikon je trebao sadržavati biografije još nekih ličnosti, ali, nažalost, njihovom voljom ostali smo uskraćeni za njih. Možda smo nepravedno propustili ili zaboravili neke ličnosti, ali tko radi, taj i griješi. Zamišljeno je da se ovaj projekat radi svake četiri godine. Ispraviti ćemo to u izdanju 2018.-2022.", rekao je mr. Bajruzin Hajro Planjac, koji je pri izradi leksikona posebno bio impresioniran

velikom potencijalom bosansko-hercegovačke dijaspore, od Njemačke, Irske i Skandinavije, preko Kanade i SAD-a, do Australije i Novog Zelanda.

Naglasio je kako prikupljanje podataka za naredni Biografski leksikon "Ko je ko u Bosni i Hercegovini 2018-2012" počinje sredinom sljedeće godine. "Koristim priliku da pozovem čitaocce 'Preporodovog Journala' da se jave ili predlože istaknute, kreativne ličnosti slanjem njihovih e-mail adresa. Veliki broj Bošnjaka porijeklom iz BiH živi u Hrvatskoj, a mnogi od njih zaslužuju da budu upisani u leksikon. Nakon završetka štampanja 'Ko je ko u Bosni i Hercegovini 2014-2018' imali smo nekoliko poziva istaknutih Bošnjaka iz Zagreba koji su željeli da budu uvršteni u leksikon. Nažalost, nismo im mogli izaći u susret. Njih, ali i sve ostale pozivam da od ramazana 2016. godine počnu slati svoje biografije i fotografije na e-mail info@kojekoubih.ba ili pozivom na broj telefona 00387/62-873-378. Aplikacije su dostupne i na našoj web-stranici www.kojekoubih.ba. Otrgnite svoje ime i djelo od zaborava", rekao je mr. Bajruzin Hajro Planjac.

Međutim, ovaj osebjuni čovjek ne prestaje s iznenađenjima, u pripremi je novi izdavački poduhvat. Riječ je o "Historiji Bosne i Hercegovine 1788-1878" u 12 knjiga, čiji je autor istaknuti bosansko-hercegovački historičara prof. dr. Galib Šljivo. Poslije 30-godišnjeg istraživanja u domaćim i stranim arhivima prof. Šljivo je prikupljeni materijal pretočio u 12 obimnih monografija na oko 8.000 stranica teksta – u formatu A5, tvrdog uveza, u kutiji. Ustvari, radi se o povijesti Bosne i Hercegovine s kraja 18. i u 19. Stoljeću, zadnjih 100 godina osmanske vlasti u BiH ispričanih iz dana u dan. Recenzenti životnog djela prof. dr. Galiba Šljive su prof. dr. Enes Kujundžić, odgovorni mr. Bajruzin Hajro Planjac, a izvršni Ramiz Brkić. U Izdavačkom savjetu je osmero istaknutih historičara iz BiH i zemalja regije: akademik Radovan Samaržić, prof. dr. Senaid Hadžić, prof. dr. Alaudin Husić, prof. dr. Husnija Kamberović, prof. dr. Adnan Velagić, prof. dr. Izet Šabotić, prof. dr. Božena Šoljan i prof. dr. Behija Zlatar.

"Istina je da su vremena teška, da nisu za knjigu, pogotovo za ovako kapitalna i skupa izdanja ali postoji veliki interes kod čitalačke publike za ovim djelom, kako pojedinaca tako i kod institucija. Inače, historijska monografija može se obezbjediti u pretplati po popularnoj cijeni od samo 350 KM ili 1.400 kuna u Knjižarskoj kući 'Planjaj komerc' iz Tešnja. Edicija treba da se pojavi iz štamparije početkom proljeća 2016. godine", rekla je Muamera Planjac, menadžerica projekta. □

Ismet ISAKOVIĆ

Bajruzin Hajro Planjac

REDŽO HAMZIĆ, POŠTENJAČINA SA DRINE

Dobro se dobrim vraća

Malo je ljudi koji znaju priču o Redži Hamziću, najvećoj poštenjačini u našoj zemlji. Radio je najprije u "Union investu" u Sarajevu, potom se bavio poljoprivredom u rodnom selu, da bi u avgustu 1992. godine, bio od strane srpskih snaga, pod komandom dr. Duška Kornjače, primoran da se sa ostalima iz sela provuče kroz srpske linije i izvuče do Goražda. Kuća koju je 1981. godine izgradio na svom bogatom imanju u selu Krstac kod Čajniča, na samoj granici Bosne sa Srbijom i Crnom Gorom, danas je zgarište.

Potucuo se po goraždanskim kolektivnim centrima, gdje je krov redovno prokišnjavao, gdje je sa ostalim izbjeglicama dijelio zajednički WC, gdje je na raspolaganju imao svega jednu sobu u kojoj je s porodicom i spavao, i koristio je kao kuhinju.

A onda mu je umrla supruga Esma, od infarkta, nedugo poslije saznanja o pogibiji njenog brata. Redžo je ostao sam s dvije malodobne kćeri. Sa mlađom kćerkom Redžo se smjestio u napuštenu kuću Slavka Pantovića, bolje reći, ruševinu od kuće. Vlasnik im se javio iz Amerike i rekao da mogu ostati koliko hoće. Da bi mogao preživjeti u njoj, folijom je prekrpio krov i za život koliko-toliko osposobio dve prostorije. Imao je nešto namještaja, stari limeni šporet, sećiju, polovan kauč... Godinama je imao čvrsta obećanja da će mu biti riješeno stambeno pitanje.

Redžo Hamzić

Pronađenih 235.000 KM vratio porodici iz Užica

I tako, jednog proljetnog dana, Redžo je radeći na parkingu pred zgradom Općine Goražde, gdje je dnevno zarađivao svega 3 konvertibilne marke, pronašao torbicu u kojoj se nalazilo čak 235.000 KM. Novac je izgubila porodica iz Užica, koja je prodala dvije kuće, zemljište i druge nekretnine, a novac namijenila za liječenje sina oboljelog od tumora.

Objavio je Redžo oglas na lokalnoj goraždanskoj televiziji da je pronašao novac, ali je cifru prešutio. Shvatio je da je to jedini način da pronađe pravog vlasnika. U naredna dva dana kod Redže su se smjenjivali ljudi. Javilo se njih 17, ali niko nije znao tačnu sumu novca, niti je iko rekao približno.

Trećeg dana, stiže poziv iz Užica. Javlja čovjek da je izgubio torbicu i da je u njoj bilo toliko para i navede tačnu novčanu sumu, u šta je novac bio umotan i u kojim apoenima je bio. Da je novac pronađen, saznali su putem goraždanske televizije. Redžo mu javi da dođe i da ga čekaju njegove pare. Bio je presretan kad je vidio radost na licima ovih ljudi.

Žena je sve do kuće plakala, a čovjek je pričao ko su, odakle su, otkud im toliko novca. Redži nije bilo bitno što se radi o porodici srpske nacionalnosti, i čak se odrekao i 23.500 KM nagrade, koja ga je po zakonu sljedovala.

"Podigao sam torbicu i shvatio da je u pitanju velika suma novca. U trenu sam pomislio da su to falsifikovane pare. Otišao sam do benzinske pumpe i sa prijateljima utvrdio da se radi o pravim parama. Pomislio sam da predam novac na opštinski šalter, ali vidim da nema dokumenata. Saznao sam kad su došli iz Užica u Goražde, da su ti ljudi što su izgubili novac, prodali dvije kuće kod Sarajeva, imanje i ostale nekretnine. Novac su namijenili za liječenje svog 17-godišnjeg teško oboljelog sina. Svračali su u

Goražde zbog nekih papira, pa im se desilo da izgube pare. Vjerujte, moja sreća je tim bila veća. Znao sam da vraćam novac za pravu stvar. Kada mi je u policiji prisutni sudija pojasnio da se za pronalazak sume u vrijednosti većoj od 100.000 maraka, daje procenat od 20%, nisam želio uzeti taj novac. Čovjek mi je ponudio nagradu od 10% i izbrojao 23.500 maraka. I to sam vratio, rekavši da je to moj dar oboljelom mladiću. Nisam do sada nikome otkrio ime porodice čiji sam novac pronašao. Oni su me posjetili nekoliko puta do sada, nudeći da mu kupe nešto namještaja ili da pomognu na neki drugi način. I to sam odbio", priča nam Redžo.

Odbio stan u Dubrovniku, nije htio napustiti Bosnu

Zanimljivo je da je Redžo dva sata prije nego što je pronašao 235.000 konvertibilnih maraka, vratio ljudima 247 maraka pronađenih, također na parkingu, na njegovom radnom mjestu.

Opet na parkingu, ali pred bolnicom u Foči, 1985. godine pronašao je sumu od 16.500 maraka.

Dobio je Redžo, nakon što je vratio pronađeni novac porodici iz Užica, ponudu da se kao veliki poštenjačina preseli u Dubrovnik, gdje će dobiti stan. Međutim, nije želio da napusti Bosnu, želio je da ostane u svojoj domovini.

Dok je čekao da mu goraždanske vlasti, nađu bar malo uslovniji prostor za stan, Redžo je opet na parkingu našao nečiji izgubljeni novac. Ovaj put radilo se o 36.000 KM. I opet je Redžo, svojom provjerenom metodom utvrđivanja pravog vlasnika, vratio novac. I ovoga puta je odbio bilo kakvu nagradu, uz obrazloženje da, kao vjernik, ne želi da uzme tuđe pare na taj način.

Alija Izetbegović: "Redžo, noćima te sanjam..."

Dok je predsjednik Predsjedništva BiH, Alija Izetbegović, 2003. godine ležao u bolesničkoj postelji sarajevske bolnice Koševo, usnio je Redžo kako ga Alija zove i pita: "Redžo, što mi te nema?" Probudi se Redžo, ali iz Goražda nigdje ne idu autobusi u to gluho doba noći. Opet je leg'o i samo što je utonuo u prvi san, pojavi se predsjednik i ponovo mu se obrati: "Redžo, ja te čekam da mi do-

Redžo Hamzić (skroz desno) na dodjeli priznanja Udruge za vjersku slobodu u RH (Zagreb, 28.01.2012.)

deš." Opet se Redžo probudi, bilo negdje tri ujutru, još rano za autobusa. Kad je zaspao treći put, Alija ga u snu pita: "Redžo, zar mi to nećeš doći?"

Već polahko sviće nad Drinom, ustade Redžo i bez razmišljanja na autobusku stanicu u Goražde, na prvi autobus i pravac Sarajevo. Nikom ništa nije kazivao. Dođe na sarajevsku autobusku stanicu i pravac kroz tunel na Ciglanama, pješke u Koševo. Gore u bolnici, ljudi iz obezbjeđenja ne daju mu ni priviriti sobi u kojoj leži predsjednik. "Ko si ti, da te primi bolesni predsjednik?", govore mu, tječajući ga kroz dugi hodnik sarajevske bolnice. Redžo im odgovori "da ne mora njima objašnjavati, ko je i što je došao".

Traži Redžo direktora Klinike, svog poznanika, ali ga nema, još više time izaziva ismijavanje primitivaca iz obezbjeđenja. Razmišlja Redžo koga bi mogao pozvati, da tim vratarima naredi da ga puste, kad u hodniku se pojavi čovjek koji ga oslovi imenom: "Pa, đe si ti Redžo, tražimo te danima, predsjednik ima želju da te vidi!" Bio je to šef obezbjeđenja predsjednika Izetbegovića.

Vratari oboriše poglede, a šef obezbjeđenja uvede Redžu kod predsjednika. Ostao Redžo sa predsjednikom dva-tri sahata. Kaže mu predsjednik: "Redžo, noćima te sanjam i tražim da te vidim, žao mi što ti ja nisam mogao riješiti stambeni problem." Nakon časkanja, Redžo krenu, valja uhvatiti autobus za Podrinje, valja još šta posla obaviti, poselami se srdačno sa predsjednikom. Prođe hefta, kad javiše da je predsjednik preselio.

Humanitarna organizacija ADRA kupila Redži kuću u Sarajevu

Na vrata male goraždanske sobice, jedno jutro pokucaše nepoznati ljudi. Pomislio je Redžo da traže nekog od njegovih komšija, što se često znalo dešavati ranije. "Da li ste Vi Redžo Hamzić?", upitao je muškarac u crnom odijelu, koji je ličio na inspektora iz akcionih filmova.

"Jeste, ja sam Redžo. Bujrum!", odgovorio je poštenjačina sa Drine. "Došli smo da vam kažemo da je humanitarna organizacija ADRA odlučila da vam kupi kuću u sarajevskom naselju Poljine. Nemamo puno vremena, molimo vas ovdje potpišite da ste saglasni", govorio je iznenadni posjetilac Redži, koji ga je s nevjericom slušao.

I Redžo je potpisao. Dobri čovjek je za dobro nagrađen. Sredstva za kupovinu kuće, koja je koštala 50.000 KM, prikupljena su od vjernika Adventističke crkve. Redžo je tako dobio svoj krov nad glavom u Sarajevu.

Redžo Hamzić i dvojica zagrebačkih muftija - Ševko Omerbašić i Aziz Hasanović

Priznanje Udruge za vjersku slobodu u RH

Na svečanoj Skupštini Udruge za vjersku slobodu u Republici Hrvatskoj, 28. januara 2012. u hotelu "Four Points" u Zagrebu, na obilježavanju Svjetskog dana vjerske slobode, pored prof. dr. Ive Josipovića, tadašnjeg predsjednika RH, prof. dr. Hansa Kunga, svjetski poznatog teologa i zagovaratelj mira i svjetske etike, dr. sc. don Stanka Lasića, katedralnog župnika u Dubrovniku, prof. Josipa Takača, prvog tajnika Udruge i višeg savjetnika za osnovno i srednje obrazovanje u Sisačko-moslavačkoj županiji, dipl. ing. Srđana Škunca, pročelnika Odjela gradske uprave Rijeke za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem, prof. Tihomira Kukolja, direktor Adventističkog radija i ravnatelja novinske službe "Adventpress", dr. sc. Aziza ef. Hasanovića, tadašnjeg pomoćnik predsjednika Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj – i Redžo Hamzić je dobio priznanje.

Osvrćući se na riječi koje su pročitane u obrazloženju za dodjelu priznanja, rekao je tada da je postupio onako kako određuju Božji i ljudski zakoni. "Hvala Dragom Allahu što me je najprije doveo u situaciju da nađem izgubljeni novac, a potom Mu još više zahvaljujem što me je naučio poštenju i tome da ne razlikujem ljude. Ni trenutak nisam dvojio trebam li novac vratiti nesretnom vlasniku ili ne vratiti. Jedino mi je žao što doista nisam bio u mogućnosti da jednom roditelju i ja svojim prilogom pripomognem u izlječenju njegova djeteta. Bog je jedan i On je Bog svima nama živim stvorovima na svijetu. Zahvaljujem na priznanju. Svima želim mir, ljubav, slogu i lijepu riječ", rekao je Redžo Hamzić.

Pronašao i vratio 45.000 KM – i opet odbio nagradu

Uvijek vedar i raspoložen prema ljudima, Redžo svakodnevno hoda ulicama bosanskohercegovačke prijestolnice. I opet je Redžu zadesila drama, ovog puta u Sarajevu.

Priča počinje kada je jedna sarajevska porodica uzela kredit za kupovinu stana, preuzela novac koji je usput, umjesto u torbi, završio na asfaltu... Onda je naišao Redžo poštenjačina. Vraćao se sa džume i u sarajevskom naselju Ciglane čekao kombi za Poljine. Ugledao je na asfaltu novčanik, malo veći. U njemu je bilo 45.000 KM.

Redžo je novac opet vratio vlasnicima. I opet odbio nagradu... □
Avdo HUSEINOVIĆ

ZA ZAJEDNIČKI ŽIVOT NAM JE PREOSTALA JOŠ SAMO BOSNA I HERCEGOVINA. BOSNA NAM JE JEDINA NADA!

Zašto volim Bosnu?

Bosnu volim prvenstveno zbog uporedog postojanja njenih različitih tradicija. Decenijama uoči poslednjeg krvavog rata, ljudi u Bosni i Hercegovini su najnormalnije živeli zajedno. Trenutno stanje u Bosni i Hercegovini, gde je celokupna ljudska situacija uslovljena etno-religijskom pripadnošću, je bolesno stanje.

Prošao sam Bosnu uzduž i popreko i uverio se da Bosna nije višjezična sredina. U gradovima i selima ljudi govore istim jezikom, iako nas velikaši, proklete im duše, uporno ubeđuju da govorimo različitim jezicima i da su razlike među nama nepomirljive. Pritom, veoma je diskutabilno da li je Bosna i Hercegovina višenacionalna sredina. Odrednice Srbin, Hrvat i Bošnjak se mogu, sa gotovo sto procentnom izvesnošću, koristiti kao sinonimi za versku pripadnost, umesto reči pravoslavac, katolik i musliman našeg jezika.

Istorijski osvrt

Tokom istorije, u Bosni je uporno opstajao višereligijski suživot, dok je u Srbiji preovladala jednoobraznost. U srednjevekovnoj Srbiji je zakon nalagao versku isključivost i netrpeljivost, jer vladajuća pravoslavna religija nije tolerisala postojanje drugih vera. U srednjevekovnoj Bosni su zajedno živeli katolici, pravoslavci i bogumili. Dok su u Raškoj besneli verski progoni, Bosna je prihvatila ljude različitih vera. Dok je Stefan Nemanja proganjao naše pretke, dobri Ban Kulin im je pružao utočište. Ko je od našeg naroda tražio slobodu, taj je išao u Bosnu. U Raškoj su vladali samodržavlje i verski progoni.

Tokom svoje vladavine, muslimani su se ipak pokazali toleranijima od pravoslavaca. Iako su krajem srednjeg veka muslimani na ove prostore došli kao zavojevači, jedna je činjenica neosporna – dozvolili su da druge vere postoje i da pravoslavne bogomolje vekovima ostanu čitave. Otomanski sistem religijskog pluralizma definitivno predstavlja civilizacijski iskorak u odnosu na versku isključivost nemanjičke Srbije. Uprkos tome, Srbi su u XIX veku, od svog ustanka do sticanja državnosti, uništili gotovo sve džamije na području tadašnje kneževine Srbije. Tako su u Užicu porušene 34 džamije, u Smederevu 24, a u Beogradu na desetine njih. Slično se ponovilo i tokom rata u Bosni.

Bosna i Hercegovina je kolevka našeg zajedničkog jezika. Jezik srednjevekovne srpske države, koji poznajemo uglavnom preko vladarskih povelja i crkvenih spisa, prilično se razlikuje od današnjeg srpskog jezika. Jezik srednjevekovne Bosne i Huma, koji poznajemo preko natpisa sa stećaka, je prilično sličan jeziku kojim danas govorimo, i uglavnom razumljiv bez prevođenja. Ovo nimalo ne iznenađuje, uzme li se u obzir da je upravo hercegovački govor bečkim književnim dogovorom 1850. godine određen za zajednički književni jezik Srba i Hrvata (i drugih južnih Slovena), poznat kao srpsko-hrvatski jezik. Na hercegovskom govoru počiva čitava jezička reforma Vuka Karadžića, na temelju koje su nastali savremeni srpski, hrvatski, bosanski i crnogorski jezički standard.

Bosna i Hercegovina je kolevka partizanskog otpora. Tokom drugog svetskog rata Bosna i Hercegovina je predstavljala središte otpora nacionalističkom ludilu i međuetničkom istrebljenju. Dok su u Srbiji i Hrvatskoj preovladale ekstremno nacionalističke snage, u

Bosni su partizani uspešno vodili borbu protiv fašista i kvislinga, za ponovno ujedinjenje raskomadane domovine. Igman, Kozara, Neretva, Sutjeska, Jajce, Drvar, samo su neki od toponima koji podsećaju na upornu borbu naših naroda u Bosni i Hercegovini. Možda je kobna greška partizana bila što su nakon oslobođenja uzeli Beograd, a ne višenacionalno Sarajevo za glavni grad SFR Jugoslavije.

Rat u Bosni i Hercegovini

Nije tajna da je Srbija stvorila Republiku Srpsku, kada je 1992. godine poslala vojsku, specijalce i dobrovoljce, te nahuškala, nauružala i organizovala Srbe u Bosni i Hercegovini. Čitave oblasti jedne multikulturene države su vojskom zaposednute, etnički očišćene i proglašene srpskom teritorijom. Tzv. Republika Srpska, ta žalosna tvorevina koja pokušava da bude srpskija od same Srbije, pokazatelj je naše nezrelosti za zajednički život, poštovanje bližnjega i prihvatanje različitosti. Ovo patološko stanje je urodilo stravičnim progonima i pokoljima naše inoverne braće, koje istorija pamti kao bosanski genocid.

Tokom rata su na teritorijama pod srpskom kontrolom džamije sistematski uništavane. Frapantan primer je Banja Luka, u kojoj su sve gradske džamije (njih šesnaest) uništene uz sadejstvo gradskih vlasti, iako u gradu nije bilo izravnih ratnih dejstava. S druge strane, u Sarajevu, koje je godinama bilo pod srpskom opsadom, iako neke srpske crkve jesu uništene (neke usled samog srpskog granatiranja), one nisu sistematski uništavane.

U Bosni nije okončan rat, u Bosni je zamrznut sukob. Dovoljan je letimičan pogled na međuetnitičke granice Bosne i Hercegovine da bismo videli da je to samo zaledena linija fronta u bratoubilačkom građanskom ratu. Rat u Bosni i Hercegovini nikada nije završen. Danas se vodi putem politike da bi sutra ponovo mogao oružano eskalirati. Bosni je potreban trajan, pravedan i održiv mir. Tzv. Dejtonski mir je suštinski nepravedan, jer je zacementirao rezultate etničkog čišćenja nesrpskog stanovništva Višegrada, Zvornika, Bijeljine, Prijedora, Foče, Srebrenice i mnogih drugih gradova

Bosne i Hercegovine. Tragičnim spletom događaja, Srebrenica danas pripada Republici Srpskoj. Srbija mora jasno osuditi zaposedanje teritorije istrebljenjem, da bi pokazala da je raskrstila sa ideologijom širenja teritorije, koja je predugo usmeravala njenu unutrašnju i vanjsku politiku. Srbija zaista nema razloga da podržava Republiku Srpsku, taj ostatak njene nesrećne politike 1990-ih.

Srbija je pokušala da ubije Bosnu i Hercegovinu. Ubijajući Bosnu, Srbija je ubijala i sebe, jer se ekstremizam iz Republike Srpske vraćao kao bumerang ubijajući građansku Srbiju. Nadam se da će Bosanci oprostiti našim potomcima. Takođe se nadam da naši potomci nikada neće oprostiti svojim precima. Neka nam drugi oprostite naše ludilo. Mi sami sebi nikada ne smemo oprostiti. Ubili smo deo svog naroda u Bosni.

Civilizacijske perspektive

Bosna i Hercegovina je otvorena mogućnost našeg zajedničkog života, pravoslavaca, katolika i muslimana istog jezika. Politička ideja Bosne i Hercegovine je načelo suživota naspram plemenske podeljenosti, verska trpeljivost naspram verske isključivosti.

Mnogi građani Bosne i Hercegovine su dospeli u tužnu situaciju da pod uticajem huškačke propagande prezru svoju domovinu. Poznajem mnoge bosanske Srbe koji preziru Bosnu a obožavaju Srbiju. Oni grdno greše. Kao pripadnik srpskog naroda, kao Srbin iz Srbije, poručujem mojim sunarodnicima, Srbima iz Bosne – Srbija nije vaša majka, vaša majka je Bosna. Nemojte prezirati zemlju naših otaca. U Bosni naš narod živi već vekovima. U srednjem veku, kada Srbija nije ni postojala, već samo vazalna kneževina Raška, naši preci su u kraljevini Bosni odolevali raznim moćnicima sa istoka i zapada.

Bosna nikada nije bila u sastavu Srbije, i ukoliko ima pravde, nikada neće ni biti. Najmoćniji srpski srednjevekovni vladari, kao što su Stefan Nemanja i Dušan Silnik, nisu uspeli da uključe Bosnu u svoju državu. Vekovima kasnije, to nije pošlo za rukom ni Slobodanu Miloševiću. Srbija ni ne treba da teži da osvaja i pripaja Bosnu, već treba da bude sa njom u zajednici na ravnopravnim osnovama.

Srbija od Bosne treba da nauči različitost. Za razliku od Srbije, Bosna ima dugu tradiciju multikulturalnosti. Koncept bosanstva počiva na suživotu različitih verskih tradicija i ima kapaciteta da integriše ljude različitih etno-religijskih tradicija koji dele isti geografski prostor. Koncept srpstva, nažalost, nema taj kapacitet, jer počiva na principu verske isključivosti. On je isključiv u svojoj biti, ne samo prema drugim narodima, već i prema sunarodnicima koji ne pripadaju pravoslavlju. Logičan ishod politike isključivosti je

istrebljenje. Nije slučajno što je srpstvo definisao upravo episkop Njegoš u kontekstu istrebljenja domaćih muslimana (tzv. "istraga poturica"). Ovaj koncept deluje dezintegrativno čak i po samu Srbiju, onemogućujući joj da postane država svih svojih građana, odnosno moderna politička nacija. Stoga neki kritičari predlažu redefinisavanje koncepta srpstva na principu integracije.

Sarajevo često nazivaju balkanskim Jerusalimom, jer se u njegovom centru jedna do druge nalaze islamska, pravoslavna, katolička i jevrejska bogomolja. Beograd se, nažalost, ne može pohvaliti takvim poštovanjem svojih različitih nasleđa – beogradska sinagoga i džamija su skrivene i getoizirane, beogradski budistički hram, jedan od prvih u Evropi, odavno je zapušten i srušen. Pejzažom Beograda suvereno dominiraju isključivo pravoslavni hramovi. Beograd se uporno odriče sopstvene prošlosti – od nekadašnjih dvestotinjak džamija u Beogradu, opstala je samo jedna, a i ona je spaljivana. Izgleda da naš grad još uvek nije dovoljno zreo da vidno istakne svoje različite tradicije. Da bi izrastao u istinsku metropolu, Beograd mora prihvatiti svoju različitost.

Bosna je srce Balkana. Bosna i Hercegovina je geografsko, jezičko i etničko središte našeg naroda podeljenog religijom, dok su Hrvatska i Srbija zapadna i istočna periferija. Ukoliko se muslimani, katolici i pravoslavci našeg jezika odluče na suživot u Bosni i Hercegovini, to će se blagotvorno odraziti na sve susedne države.

Zajednička Bosna i Hercegovina trenutno ne postoji. Varvari još od rata pokušavaju da raskomadaju Bosnu i Hercegovinu na zavađene etno-religijske entitete, predstavljajući politiku aparthejda i segregacije kao nešto poželjno. Od polovine višereligijske države je napravljena verski isključiva paradržava Republika Srpska. U ostalim delovima je uspostavljena prevlast Bošnjaka ili Hrvata. Stvarnost je premašila najluđa predviđanja sarajevskih nadrealista, uključujući izmišljanje novih jezika i podelu dece po nacionalnoj osnovi u vrtićima i školama. Izlaz iz ovakvog stanja treba tražiti u ukidanju ratnih entiteta i okretanju oblasnim autonomijama, nevezanim za nacionalnu pripadnost. Živela zajednička Bosna i Hercegovina, u čijim će se školama učiti jedan jezik, jer se jedan jezik govori u narodu.

Velika je stvar što Bosna i Hercegovina još uvek postoji. Kao jedina višenacionalna država na Balkanu, ona je trn u oku svim nacionalistima, posebno nakon raspada naše zajedničke države SFRJ. Neuspehom Jugoslavije pali smo jedan veliki ispit iz suživota. Za zajednički život nam je preostala još samo Bosna i Hercegovina.

Bosna nam je jedina nada! □

<http://pescanik.net/zasto-volim-bosnu/>

Damjan PAVLICA

ISLAMSKE TEME: POSLANIK ISLAMA MUHAMMED, A.S. (XXXV)

Bitke za islam (III)

BITKA NA UHUDU

U Mekki tako nisu mislili. Poraz na Bedru mekanske je mušrike dovelo u stanje očaja. Nitko ih tako među Arapima nije porazio i ponizio kao što su to učinili tri puta malobrojniji i slabije naoružani muslimani. Izgubili su više od 70 najboljih ratnika, među kojima i neke od nejuglednijih vođa klanova poput Ebu Džehla i Ukbe ibn Muajjita. Mržnja prema Muhammedu, a.s., i njegovim ashabima bila je jača nego ikada. U Mekki se tih dana jedino govorilo o osveti muslimanima. Mnogi su mušrici dali zavjet da se neće približiti svojim ženama, niti se čistiti, niti redovito jesti, dok ne osвете svoje poginule. I javno tugovanje, glasna kuknjava žena za svojim poginulim, čemu su predislamski Arapi bili jako skloni, ovaj je put bila zabranjena.

U početku je dogovoreno da se i zarobljeni ne otkupljuju, kako ne bi muslimane dodatno financijski ojačali, no ubrzo će svi u tajnosti, krijući se jedni od drugih, stupiti u kontakte s muslimanima Medine te otkupiti svoje rođake. Ebu Sufjan kao i ostali vlasnici karavane, koja je bila povod bitke na Bedru, odlučili su javno licirati svu robu koju je prevozila karavana te novcima od prodaje opremiti vojsku za novi rat protiv Poslanika, a.s., i njegovih ashaba. U novu bitku su pozvali sva plemena s kojima su bili u savezu.

Posebne su pripreme za rat izvršile mekanske žene. Odlučile su pratiti svoje muževe i bodriti ih, prijeteći im da će pasti u muslimansko roblje ako se ponovi Bedr, kada su mnogi njihovi muževi pobjegli s bojnog polja čim su zapali u veće poteškoće. Predvodila ih je Hinda, ozlojađena Ebu Sufjanova supruga, koja je na Bedru izgubila oca, brata i strica. Od prije je bila poznata kao veliki protivnik svega što je Muhammed, a.s., propovijedao, a sada je kovala i osobni osvetnički plan. Za smrt svojih najbližih na Bedru okrivila je Hamzu, Poslanikovog strica i najvećeg ratnika među muslimanima. Zato je angažirala profesionalnog bacača koplja, roba Džahša ibn Vahša, obećavši mu veliku nagradu ako u sljedećem okršaju s muslimanima ubije Hamzu, dok mu je njegov vlasnik obećao slobodu ako izvrši Hindinu želju.¹

Licemjeri

U Medini se u međuvremenu javlja značajna skupina ljudi koji su samo deklarativno prešli na islam, vjerojatno kako bi se okoristili od budućih ratnih pohoda i ratnoga plijena, te ostvarili osobne probitke u novom poretku. Bili su to licemjeri ili munafici kako ih Kur'an naziva, koji će Poslaniku, a.s., i iskrenim vjernicima svojim dvoničnim djelovanjem načiniti veliku štetu. O njima je objavljen priličan broj ajeta što nam govori da će ih biti među svim generacijama muslimana. U islamu su vidjeli samo dobru priliku za slavu, društveni prestiž i profit. Kur'an ih opisuje kao one koji se pretvaraju te ih karakterizira kao najgoru skupinu ljudi prijeteći im najnižim mjestima u paklu/džehennemu na drugome svijetu.

"Licemjeri misle da će Allaha prevariti, i On će ih za varanje njihovo kazniti. Kada ustaju da molitvu obave, lijeno se dižu, i samo zato da bi se pokazali pred svijetom, a Allaha gotovo da i ne spomenu." (An-Nisaa, 142)

"Licemjeri će na samom dnu Džehennema biti i ti im nećeš zaštitnika naći; osim onih koji se pokaju i poprave i koji čvrsto Allaha

Uhud

prihvate i vjeru svoju u Allaha iskreno ispolje, bit će s vjernicima, a Allah će sigurno vjernicima veliku nagradu dati. Zašto bi vas Allah kažnjavao ako budete zahvaljivali i vjerovali? Allah je blagodaran i sveznajući." (En-Nisa, 145-147)

Njihov je vođa u Medini bio Abdullah ibn Selul. Iako je Muhammed, a.s., znao za njegove prevrtljive stavove nikada nije dozvolio da mu se išta našao učini; da nezalce ne bi rekli kako Muhammed, a.s., potiče progon i ubijanje svojih drugova koji se ne slažu s njim. Svoje će pravo lice Ibn Selul pokazati u Bitci na Uhudu kada će pred sami okršaj s neprijateljem zajedno s 300 svojih istomišljenika napustiti bojni red i tako ozbiljno oslabiti muslimane.

O tom događaju govori i Kur'an u sljedećim ajetima: *"I da bi otkrio tko su licemjeri, oni koji su, kada im je rečeno: 'Dođite, borite se na Allahovom putu ili se branite!' – odgovorili: 'Da znamo da će pravoga boja biti, sigurno bi vas slijedili.' Toga dana bili su bliže nevjerovanju nego vjerovanju, jer su ustima svojim govorili ono što nije bilo u srcima njihovim. – A Allah dobro zna ono što oni kriju."* (Ali Imran, 167)

Napad na Medinu

Nešto više od godinu dana od Bitke na Bedru, 625. godine, ili 3. godine poslije hidžre, nakon opsežnih priprema, mekanski su pagani konačno odlučili krenuti ka Medini i napasti muslimane u samome gradu. Okupivši neke od svojih saveznika, pagani su uspjeli mobilizirati oko 3.000 dobro naoružanih ljudi te osigurati golemu logističku podršku. Muhammed, a.s., je od svoga strica Abbasa, koji u to vrijeme još nije bio musliman, na vrijeme saznao o opsežnim pripremama i pokretima mušričke vojske. Saznanje da se prema Medini približava golema neprijateljska vojska jako je zabrinulo Muhammeda, a.s., i njegove najbliže suradnike. Situacija je bila krajnje ozbiljna i zahtijevala je hitnu akciju. Kao i na Bedru, Allahov poslanik je ponovno želio čuti mišljenje svojih ashaba. Želio se s njima konzultirati te zajednički donijeti odluku o načinu obrane Medine. O svemu je obavijestio i svoje saveznike Židove, očekujući njihovu pomoć u oružju i ljudstvu.

Muhammed, a.s., je držao da je najbolje da se neprijatelj sačeka u samome gradu. Poznavanje uskih medinskih sokaka trebalo je predstavljati prednost, a i žene i djeca su mogli pomagati. Međutim, mlađi ashabi, koji nisu učestvovali na Bedru, a koji su bili pod jakim dojmom veličanstvene muslimanske pobjede, inzistirali su da se izađe u susret neprijatelju izvan Medine i tako pokaže odlučnost i hrabrost, čvrsto uvjereni u sigurnu muslimansku pobjedu. Muhammed, a.s., iako je imao drugačije mišljenje, priklonio se većini i odlučio je zajedno sa svojim ashabima dočekati neprijatelja izvan Medine.

Kada su ashabi vidjeli da je Muhammed, a.s., na sebe stavio ratni oklop, želeći dati osobni doprinos obrani Medine, osjetili su krivicu te su tražili su da se ipak postupi po Poslanikovom prvotnom prijedlogu, odnosno da se neprijatelj ipak dočeka u Medini. No, Muhammed, a.s., je taj prijedlog odbio rekavši im da ne priliči Poslaniku da bude neodlučan u tako ozbiljnim trenucima nego se, kao i ostali, ima poštovati volja većine, ako već Kur'an o tome nije donio svoj sud. Ovakvim postupkom Muhammed, a.s., je dugoročno naučio muslimane nekoliko lekcija o važnosti dogovora i čuvanja jedinstva zajednice u odsudnim trenucima.

Oko 1.000 medinskih vojnika bilo je spremno za drugi veliki okršaj s mekanskim paganima. Napustili su Medinu i krenuli ka planini Uhud u susret neprijatelju, koji se već ulogorio nadomak Medine te vršio zadnje pripreme za napad na grad. Međutim, vođa licemjera Abdullah ibn Ubejj ibn Selul sa svojih će 300 istomišljenika/licemjera napustiti Poslanika i ostale ashabe u odlučujućem trenutku pred sami okršaj. Pravdao se da su trebali poslušati Poslanika te neprijatelja sačekati u samom gradu, a ne izvan grada. S druge strane, medinski Židovi, iako su prema potpisanom Medinskom ustavu bili dužni u slučaju agresije braniti grad s Poslanikom i muslimanima, nisu se ni pojavili, pravdajući se da je subota i da oni na taj dan ne smiju ništa raditi.²

Muslimana je ostalo oko 700 i razlika u broju vojnika između dvije vojske sada je bila još osjetnija. No, povratka nije bilo. Muslimani su bili odlučni suočiti se s neprijateljem. Branili su Istinu, branili su svoj grad, svoje supruge i svoju djecu. Dobro su znali ako izgube ovu bitku i ako mušrici uspiju ući u Medinu da će to biti masakr neviđenih razmjera, s obzirom na prijašnja iskustva međuplemenskih ratova i međusobnih osveta.

Muhammed, a.s., je osobno osmislio strategiju za Bitku na Uhudu. Ključni su bili streličari, njih pedesetak, koji su morali štiti muslimanskoj vojsci leđa od dobro naoružane i uvježbane mekanske konjice, dok su se muslimanski pješaci i konjanici imali suočiti s neprijateljem licem u lice u podnožju planine Uhud. Poslanik je streličarima strogo podcrtao da ni ukolem slučaju ne smiju napu-

Scena iz filma "Pod zastavom Muhammeda, a.s." prikazuje muslimansku vojsku (streličare) u Bitci na Uhudu

štati svoje položaje dok im on to ne odobri. Morali su štiti leđa ostalim borcima, bez obzira da li muslimani gubili ili pobjeđivali.

Tijek bitke

Početak bitke muslimanima je donio veliku prednost. Nošeni ljubavlju prema svojoj vjeri i svome Poslaniku muslimani su odmah u početku pokazali nevjerojatnu hrabrost i odlučnost da i ovu bitku dobiju. Sve se u početku odvijalo kao i na Bedru. Pred naletom hranih muslimanskih boraca, pagani su se počeli povlačiti usprkos svojoj brojnosti i prisutnosti svojih žena koje su ih hrabrile i bodrile da ustraju u ratu sa muslimanima. U nekontroliranoj bježaniji, Mekelije su iza sebe ostavljali sve što su sa sobom ponijeli. Muslimanski ratnici, vjerujući da je bitka gotova i da je pobjeda opet na njihovoj strani prestali su proganjati neprijatelja te se okrenuli prikupljanju plijena. Ni streličari nisu odoljeli silnom bogatstvu koje je ostajalo nakon povlačenja mekanskih boraca. Iako im je Poslanik strogo podvukao da ne smiju napuštati položaje dok im on to ne odobri, svi, osim zapovjednika Abdullaha Ibn Džubejra, r.a., i nekolicine drugih, napustili su brdo i krenuli sakupljati ratni plijen.

Da streličari nisu više na svojim položajima, primijetio je i jedan od zapovjednika paganske konjice Halid ibn Velid te je sa svojim dobro uvježbanim konjanicima dojahao iza leđa muslimanima i žestoko ih napao. Ovaj je napad među muslimanskim borcima stvorio veliku paniku. Od sigurne pobjede muslimani su zbog težnje prema materijalnom, prema prolaznom bogatstvu, radi kojeg su zanemarili i Poslanikovu naredbu, doživjeli poraz te samo prisebnošću Poslanika i nekolicine ashaba izbjegli pravu katastrofu.

Desetine najhrabrijih Poslanikovih ashaba izgubili su živote. Među njima svakako treba spomenuti Hamzu, srčanog borca na Allahovom putu, koji je Poslanika štutio od samog početka Objave te Mus'aba ibn Umejra, Poslanikovog bajraktara, prvog veleposlanika islama, ashaba kojeg je Poslanik poslao prije hidžre u tadašnji Jesrib, kasnije Medinu, da poučava islamu stanovike Evsa i Hazredža.³

Halid ibn Velid posebna je priča. Bio je ratnik koji nikada u životu nije izgubio bitku. Iako je najzaslužniji za pobjedu Mekelija na Uhudu te pogibiju najodličnijih ashaba, Halid ibn Velid će za nekoliko godina preći na islam te donijeti muslimanima velike pobjede u ratovima protiv unutrašnjih i vanjskih neprijatelja. Još uvijek se pamte njegove velike pobjede protiv tadašnje Bizantske vojske, nakon smrti Božjeg poslanika, kada se mlada Islamska država sučila sa agresijom moćnog Bizanata i Perzije, kao i odlučujuća pobjeda nad lažnim poslanikom Musejlemom ibn Kezzabom.⁴ Od najomraženije osobe, Halid ibn Velid svojim prelaskom na islam, postat će respektabilni ratni zapovjednik, čiji se podvizi u obrani islama i danadans prepričavaju među muslimanima. Od Poslanika je radi svoje hrabrosti dobio nadimak "Božja sablja".⁵

Muhammed, a.s., se na Uhudu osobno borio. Bio je teško ranjen, a u jednom se trenutku proširila vijest da je i ubijen, što je među muslimanima izazvalo totalnu pomutnju. Mnogi su ashabi prestali s borbom kada su čuli ovu vijest. U općem neredu, u kojem su muslimanski borci čak nasrtali jedni na druge jer se nisu mogli raspoznati, Poslanik se jedva spasio od naizmjeničnih paganskih napada te se s nekoliko ashaba sklonio u jednu od usjeka planine Uhud. Čuvši da je Poslanik živ i ostali su ashabi požurili ka mjestu gdje se sklonio od paganskih boraca. No velika šteta je već bila učinjena. Izranjavani, izmučeni, s velikim gubitcima u ljudstvu, muslimani više nisu imali snage boriti se s neprijateljem. Muslimani su taj dan izgubili 70 boraca, dok su mušrici izgubili 22 svoja borca. Mušrici su po cijelom bojništvu nastojali pronaći tijelo Muhammeda, a.s., jer su bili uvjereni se daje mrtav. No, morali su se zadovoljiti samo pobjedom koja je za njih imala tek polovičan uspjeh.⁶

Život između pobjeda i poraza

Poraz na Uhudu muslimane je naučio nekoliko važnih lekcija. Bez obzira što ih je Poslanik stalno podsjećao na prolaznost i bezvrijednost ovezemaljskih dobara, u usporedbi sa onim vječnim, ashabi su pokazali slabost, kao što je pokazuju i svi drugi ljudi. Kao u stara paganska vremena polakomili se za materijalnim vijednostima što je prouzročilo poraz, a i sam je Poslanik bio ranjen, jedva sačuvavši živu glavu. Iz poraza na Uhudu, muslimani su naučili da moraju kontrolirati emocije, jer su ih upravo emocije, i pretjerani ponos, a ne mudrost, vodili u predlaganju Poslaniku da izađu izvan Medine i dočekaju neprijatelja, što je bio jedna od glavnih faktora muslimanskog poraza na Uhudu.

Poslanikovo ranjavanje odnosno vijest da je poginuo mnoge je muslimane bacilo u očaj, te su se prestali boriti. Kanije će Allah, dž.š., objaviti da je Muhammed, a.s., samo Poslanik i da u slučaju njegove smrti život mora teći dalje, odnosno da muslimani moraju živjeti islam i nakon Poslanika. Ovo će se ponoviti i nakon Poslanikove stvarne smrti kada su ashabi, poput Omera, prijeli svako-

Scene iz filma "Pod zastavom Muhammeda, a.s." prikazuju Halida ibn Velida u Bitci na Uhudu

me tko kaže da je Poslanik umro. No, Allah, dž.š., je nakon Bitke na Uhudu objavio: "Muhammed je samo poslanik, a i prije njega je bilo poslanika. Ako bi on umro ili ubijen bio, zar biste se stopama svojim vratili? Onaj tko se stopama svojim vrati neće Allahu nimalo nauditi, a Allah će zahvalne sigurno nagraditi." (Ali-Imran, 144)

Muslimani su bili uvjerni da će samom činjenicom što se bore na Allahovom putu pobjeda sama od sebe doći. Međutim, prije je Allah objavio da pobjedu daje sad jednima sad drugima, i da je konačno znanje i mudrost o tome Uzvišeni Allah ostavio samo za Sebe. On je neovisan, a ljudi su slabi i ovisni.

Tarik Ramadan lijepo piše o ovome: "Bog određuje njihovu sudbinu u mjeri u kojoj se oni sami osjećaju odgovornima za nju. Baš kao što u objavljenim podukama nema mjesta fatalizmu, nema mjesta ni bezbrižnom optimizmu po kojem će im put biti olakšan samo zat ošto se bore u ime Boga. Naprotiv, vjerovanje traži dodatni polet u poštovanju principa, dodatnu osjećajnost u međuljudskim odnosima i dodatni oprez pred rizikom od samozadovoljstva. Uhud je bio ta lekcija o krhkosti, a ranjeni Poslanik je, nakon bitke, podsjećao svakoga da se svašta može dogoditi: njegova krv je bila izraz njegove ljudskosti i podsjetnik na nju."⁷

U povodu Bitke na Uhudu te poraza muslimana, prouzrokovanim neprihvatanjem Poslanikovih prijedloga, neposlušnošću strijelaca te viješću da je Poslanik mrtav, Allah, dž.š., je objavio nekoliko kur'anskih ajeta.

"Ako vi dopadate rana, i drugi rana dopadaju. A u ovim danima Mi dajemo pobjedu sad jednima, a sad drugima, da bi Allah ukazao na one koji vjeruju i odabrao neke od vas kao šehide – a Allah ne voli nevjernike. I da bi vjernike očistio, a nevjernike uništio. A zar mislite da ćete ući u Džennet, a da Allah ne ukaže na one od vas koji se bore i na one koji su strpljivi." (Ali-Imran, 140-142)

Ovim kur'anskim izričajem muslimani se hrabre da ustraju u svojoj misiji. Muslimani su kao i svi drugi ljudi. Nekada će doživjeti poraz, a nekada odnijeti pobjedu. U slučaju pobjede ne smije se osiliti niti u slučaju poraza pasti u očaj, odnosno ne smije se nikada odsutajati od postavljenih ciljeva ako se želi Allahova naklonost i Njegov Džennet. Allah, dž.š., upozorava da i nevjernici protiv kojih se muslimani bore dopadaju rana kao i muslimani, no samo se iskreni muslimani mogu nadati Allahovoj milosti i Njegovom Džennetu, makar na ovome svijetu doživjeli poraz i život izgubili, kao što su to mnogi šehidi iskusili. (Nastavlja se...)

Bilješke:

¹ Hindina mržnja prema Hamzi bila je toliko da se zarekla da će mu se najesti utrobe ako joj njegovo tijelo dopadne ruku. Nažalost, svoj će pakleni naum i ostvariti. Vidjeti: Ebul-Hasan Ali el-Husni en-Nedevi, Život Božijeg Poslanika, Tuzla, 2004., str. 82.

² Muhammed Hamidullah, Muhammed, a.s., Život, Knjiga I, str. 201.

³ Hamzino tijelo je pronašla Hinda, žena Ebu Sufjanova, i potpuno ga izmasakrirala, izadila mu je jetru i sažvakala je te mu odsjekla nos i uši, osvetevši se za pogibiju oca, brata i strica na Bedru. Zbog ovoga je Poslanik namjeravao vratiti istom mjerom ubijem mušricima no odustao je od toga kada se malo smirio i strogo muslimanima zabranio da se na taj način osvećuju nemuslimanima. Bilo kakvo kasapljenje tijela neprijatelja strogo je bilo zabranjeno. Ubijanje djece, žena, staraca i monaha u ratu muslimanima je strogo zabranjeno.

⁴ Nakon smrti Allahovog poslanika, na Arapskom poluotoku se pojavilo nekoliko lažnih poslanika. Vođeni željom za dominacijom i vlašću, sebe su predstavljali kao Božje poslanike, tvrdeći da im se objavljuje kao i Muhammedu, a.s. Spomenuti Musejlema je imao najviše uspjeha te je uspio privući mnoga beduinska plemena da ga podrže. Poslao je i pismo Muhammedu, a.s., nudeći mu partnerstvo, što je Allahov poslanik jasno odnio, nazivajući ga lašcem.

⁵ Detaljnije o njegovom životu: Halid Muhammed Halid, Ljudi oko Poslanika, Sarajevo, 2006., str. 233.-255.

⁶ Tada ih je dozivao Ebu Sufjan likujući, dovikujući je da je ovo osveta za Bedr, na što su mu ashabi doviknuli kako će poginuli muslimani u Raj, dok će poginuli pagani u Pakao.

⁷ Tarik Ramadan, Stopama Božjeg Poslanika, str. 135. □

